

Tanterv: I.1-I.2-I.3

Bocskai István Katolikus Gimnázium

Helyi Tanterv

Óratervek

Irodalom 9-12. évfolyam

2020

Tartalomjegyzék

Tagozatok tervezett óraszámai irodalom tantárgyból	3
I. verzió (Általános tagozat / Rendészeti tagozat / Biológia tagozat / Informatika tagozat / Nyelvi reál tagozat).....	4
Irodalom 9. évfolyam (102 óra)	4
Irodalom 10. évfolyam (102 óra)	15
Irodalom 11. évfolyam (102 óra)	37
Irodalom 12. évfolyam (116 óra)	58
II. verzió (Nyelvi humán tagozat)	73
Irodalom 9. évfolyam (136 óra)	73
Irodalom 10. évfolyam (136 óra)	84
Irodalom 11. évfolyam (136 óra)	106
Irodalom 12. évfolyam (145 óra)	127
III. verzió (Hatosztályos tagozat)	143
Irodalom 9. évfolyam (102 óra)	143
Irodalom 10. évfolyam (136 óra)	154
Irodalom 11. évfolyam (136 óra)	176
Irodalom 12. évfolyam (116 óra)	197

Tagozatok szerint tervezett óraszámok 9-12. évfolyam

Tagozat / Verzió	I.verzió Általános tagozat Rendészeti tagozat Biológia tagozat Informatika tagozat Nyelvi reál tagozat	II. verzió Nyelvi humán tagozat	III. verzió Hatosztályos tagozat
9.	102	136	102
10.	102	136	136
11.	102	136	136
12.	116	145	116

I. verzió (Általános tagozat / Rendészeti tagozat / Biológia tagozat / Informatika tagozat / Nyelvi reál tagozat)

Irodalom 9. évfolyam (102 óra)

(Általános tagozat / Rendészeti tagozat / Biológia tagozat / Informatika tagozat / Nyelvi reál tagozat)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		<u>I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom</u>		Órakeret 9 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Változatos lírai, kisprózai alkotások, szövegrészletek olvasása, közös értelmezése – Szerző, előadó, terjesztő és befogadó változó viszonyrendszere: a művészetben való részvétel lehetőségei – Nyelv és nyelviség az irodalomban: a képi és a hangzó nyelv, szóképek és retorikai alakzatok a hétköznapi és az irodalmi kommunikációban 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Az irodalom és hatása Karinthy Frigyes: A cirkusz</p> <p>B) Szerzők, művek párbeszéde Aiszóposz: A tücsök és a hangya Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök Romhányi József: Tücsökdal</p> <p>C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes-történetek (részletek)</p> <p>D) Műnemi-műfaji rendszer</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – pontosítja az irodalom és az írásbeliség, irodalom és művészet összefüggéseit – megismeri és értelmezi az irodalmi művek fikcionalitását, nyelvi megalkotottságát – tudatosítja a szépirodalom és a népszerű irodalom kapcsolatát, / megismeri a szövegek közti párbeszéd lehetőségeit / ismeri az irodalmi műnemek, műfajok rendszerét 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése, pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>Néhány grafikai szervező megismerése (fürtábra, INSERT-technika, pókhálóábra, Venn-diagram, kettéosztott napló, T-táblázat)</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Történelem:</i> őskor, írásbeliség kialakulása,</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> filmplakát, képregény, filmes műfajok, falfirka képelemzés</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>filmrészletek, képregények</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia</u>		Órakeret 14 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A mítoszok kulturális jelentőségének megértése – Hősök és archetípusok a kortárs kultúrában, pl. populáris filmen, videojátékban vagy képregényben – Mítosz- és hőstípusok megkülönböztetése, felismerése. Mítoszok, mondák és népmesék – Az archaikus, mitikus világkép és a kortárs világkép viszonyának mérlegelése – Az alapvető emberi magatartásformák felismerése és azonosítása a mitológiai történetekben és eposzokban – A vándormotívumok felismerése pl. vízözön, örök élet utáni vágy – Irodalmi alapformák, műfajok és motívumok megismerése – A történetmesélés formáinak elemzése, az elbeszélői nézőpontok és a narratív struktúra szerepének felismerése – A görög kultúra máig tartó hatásának felismerése: pl. archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs. 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok	
A) Az ősi magyar hitvilág Hoppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek) Irodalom és mozgókép: Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról (részlet) B) A görög mitológia	A tanuló – felismer, azonosít alapvető emberi magatartásformákat mitológiai történetekben és eposzokban – megismer irodalmi alapformákat, műfajokat, motívumokat; – elemzi a történetmesélés	Tanulói tevékenységek szervezése: pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita	<i>Vizuális kultúra:</i> az antik görög művészet néhány alkotása; illusztrációk és irodalmi művek párhuzamai, későbbi korok témafeldolgozásai. <i>Földrajz:</i> tájékozódás térben. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> az	történeti atlasz, az antik világ atlasza, internetes kapcsolat, filmrészletek

<p>A világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése Az olimposzi istenek A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótauros) C) Egyéb teremtésmítosz Babiloni teremtésmítosz (részlet)</p>	<p>formáit, az elbeszélői nézőpontokat és a narratív struktúra szerepét – felismeri a görög kultúra máig tartó hatását (archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs).</p>		<p>antik világ nagy szónokai, történetírói. <i>Matematika; fizika:</i> tudománytörténet; az antik világ tudományosságának öröksége. <i>Filozófia:</i> antik filozófusok, filozófiai irányzatok.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>III. A görög irodalom</u></p>		<p>Órakeret 16 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés az ókori görög mitológiai történetekkel a törzsanyagban megjelöltek alapján – Részleteket megismerése meg a homéroszi eposzokból – Szemelvények megismerése a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaios, Szimónidész) és prózaepikából (Aiszóposz fabuláiból). – A szerzőkhöz, illetve hősközökhöz kapcsolódó toposzok megismerése – Irodalmi alapformák, történetek és motívumok hatásának, továbbélésének bemutatása többféle értelmezésben az irodalomban, képzőművészetben, filmen, – Az ókori görög színház és dráma jellemzőinek, valamint a színház- és drámatörténetre gyakorolt hatásának megismerése – A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése – Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése 			

		<ul style="list-style-type: none"> – Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában – A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése – Lehetőség szerint e szerzők valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása – Különbőféle magatartásformák, konfliktusok, értékek és hibák (harmónia, mértéktartás,) felismerése; ezek elemzésével, értékelésével erkölcsi érzék fejlesztése. 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Az epika születése Homérosz: Iliász vagy Odüsszeia (részletek)</p> <p>B) A görög líra, az időmértékes verselés Alkaiosz: Az állam hajója Alkaiosz: Bordal Szapphó: Aphroditéhez Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka Anakreón: Töredék a halálról Anakreón: Gyülölöm</p> <p>C) A görög dráma Színház- és drámatörténet: Szophoklész: Antigoné</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes dialogikus művek olvasására, befogadására, értelmezésére, egy drámarészlet előadására; – felismer különböző magatartásformákat konfliktusokat, értékeket és hibákat (harmónia, mértéktartás, hübrisz); ezek elemzésével, értékelésével fejlődik erkölcsi érzéke; – pontosítja a katarzis fogalmát; felismeri, hogy a befogadóra tett hatások változatosak; – képes a műről szóló vélemények kritikus befogadására. 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Vizuális kultúra; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> görög és római színházépítészet. <i>Földrajz:</i> 1-2 fennmaradt antik színház helyének beazonosítása. <i>Etika; filozófia:</i> Arisztotelész <i>Poétikájának</i> néhány alapvetése. <i>Tánc és dráma:</i> színházművészet, színháztörténet.</p>	<p>internetes hozzáférés drámaelőadások részletei, képek a görög színházról, PowerPoint-bemutató</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>eposz, eposzi konvenciók: propozíció, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmai, toposz, tragédia, komédia, dialógus, monológ,</p>			

		hármás egység, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél		<u>IV. A római irodalom</u>		Órakeret 9 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Szemelvények megismerése a római lírából és epikából, Horatius és Vergilius művek, továbbá Catullus, Ovidius, Phaedrus művek vagy részletek. – Arómai irodalom műfajainak, témáinak, motívumainak hatása, továbbélése – Emberi magatartásformák azonosítása, értékelése a művek, illetve a szerzők portréi alapján; a horatiusi életelvek érvényességének vizsgálata; – Irodalmi műfajok, versformák megismerése; – A görög és római kultúra viszonyának értelmezése; <p>A római kultúra máig tartó hatásának felismerése (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás);</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) A polgárháborúk kora Catullus: Gyűlölök és szeretek</p> <p>B) Augustus kora Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7.sor) Vergilius: IX. ecloga Horatius: Thaliarchushoz Ovidius: Átváltozások Pygmalion</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosít, értékeli emberi magatartásformákat a művek, illetve a szerzők portréi alapján; – véleményezi a horatiusi életelvek érvényességét; – megismer irodalmi műfajokat, versformákat; – értelmezi a görög és római kultúra viszonyát; – felismeri a római kultúra máig tartó hatását (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; Catullus / Horatius noster; 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek;</i></p> <p><i>földrajz:</i> az antik római kultúra kiterjedése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> korabeli művek és későbbi feldolgozások.</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>szövegrészletek</p>

	latinizmusok a mai magyar szókincsben).			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófaszervezet, horáciusi alapelvek, ars poetica			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	V. A Biblia mint kulturális kód		Órakeret 18 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A Biblia felépítésének tanulmányozása, a szöveghagyomány jellemzőinek és jelentőségének megértése – Szemelvények olvasása az Ó- és Újszövetségből: alapvető történetek, motívumok és műfajok megismerése – Háttérismeretek a Bibliához mint az európai kultúra korokon és világnézeteken átívelő, alapvető kódjához – Kitekintés a bibliai történetek későbbi megjelenéseire az irodalomban és más művészeti ágakban – A bibliai hagyomány meghatározó jellege a szóbeli és írásos kultúrában: szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban – A Bibliához kapcsolódó ünnepek, hagyományok eredete, tartalma <p>A Biblia hatástörténetét feltáró és megértető, önálló és csoportos kutatási és projektfeladatok</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A) Az Ószövetség (részletek) a) Történeti könyvek Mózes első könyvéből részletek: • Teremtéstörténet • József Mózes második könyvéből részletek: • Kivonulás Egyiptomból (részletek), a	A tanuló – megismer/felismer bibliai élethelyzeteket, magatartásformákat, témákat, motívumokat; – tudja néhány közkeletű bibliai szólás, állandósult kifejezés eredetét és jelentését; – ismeri a <i>Bibliához</i>	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés. Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita. Portfóliókészítés.	<i>Vizuális kultúra;</i> <i>ének-zene:</i> a Biblia hatása más művészeti ágakra; különböző korok bibliai témafeldolgozása, különféle művészeti ágak példáival. Teremtésvédelem: földünk érintetlen tájainak	bibliai atlasz, internetes hozzáférés, biblikus témájú festmények, Power-Point-bemutató zeneműrészletek internetes kapcsolat

<p>Tízparancsolat</p> <p>b) Tanító könyvek</p> <ul style="list-style-type: none"> Zsoltárok könyve (23., 42.) <p>B) Újszövetség (részletek)</p> <p>a) Az „örömhír” Máté evangéliumából részletek:</p> <ul style="list-style-type: none"> Jézus Krisztus születése, megkeresztelése Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata Passió-történet Jézus feltámadása <p>Lukács evangéliumából (részletek):</p> <ul style="list-style-type: none"> Az irgalmas szamaritánus A tékozló fiú <p>Pál apostol</p> <p>Szeretethimnusza</p>	<p>kapcsolódó ünnepek, hagyományok (karácsony, húsvét, pünkösd, vízkereszt stb.) eredetét, tartalmát;</p> <p>– tudatosítja a bibliai motívumok, témák, műfajok továbbélését a kultúrában;</p> <p>– ismeri a <i>Biblia</i> máig tartó hatását az európai irodalomra és művészetre (zene, képzőművészet, film; dramatikus hagyomány; parafrázisok, adaptációk többféle művészeti ágból).</p>		<p>összevetése az ember okozta pusztítása</p> <p>PowePoint-ban prezentált képek formájában.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsek, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>VI. A középkor irodalma</u></p>		<p>Órakeret 16 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében 			

		<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának bevezetése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismételése – Szövegrészlet elemzése a középkor irodalmából az alábbi műfajok közül: vallomás, lovagi epika, legenda, himnusz – A középkori irodalom jellegének megismerése az ókeresztény és középkori szakaszban – A vallásos és világi irodalom együttthatásának megismerése – Az egyház irodalomra gyakorolt hatásának megértése – A kéziratos kor írási és olvasási szokásainak megismerése – Az antikvitás középkorra tett hatásának felismerése (pl. Vergilius-Dante) – Dante és Villon életműve jelentőségének megértése 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Egyházi irodalom</p> <p>a) Epika: Szent Ágoston: Vallomások (részlet)</p> <p>Halotti beszéd és könyörgés</p> <p>b) Líra Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról Ómagyar Mária-siralom</p> <p>B) Lovagi és udvari irodalom</p> <p>a) Epika Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet)</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megérti a történelmi és művelődéstörténeti korszakolás problémáit (ókor- középkor- reneszánsz fogalmak koordinátái); – megismerkedik a középkori irodalom jellegével az ókeresztény és középkori szakaszban; a vallásos és világi irodalom együttthatásával; – tud példákat hozni a különféle irodalomtípusokra (pl. 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a középkori építészet, képzőművészet, zene néhány alkotása.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás a Villon-fordításokról.</p>	<p>internetes hozzáférés, képzőművészeti, kultúrtörténeti diasorok, PowerPoint bemutató</p>

<p>b) Líra Walter von der Vogelweide: A hársfaágak csendes árnyán C) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek) D) A középkor világi irodalma vágánsköltészet Carmina Burana (részlet) François Villon: A nagy testamentum (részletek)</p>	<p>kolostori, lovagi és vágáns irodalom), összhangban a korszak világgépével, értékrendjével; – felismeri az antikvitás hatását a középkorra; néhány szemelvény alapján értékeli Dante és Villon életművének jelentőségét.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelem, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron</p>			

Óraszámok összefoglaló táblázat

I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	9
A) A művészet fogalma, művészeti ágak. Művészet és irodalom. Az irodalom születése, hatása. Az irodalmi kommunikáció	2
B) Szerzők, művek párbeszéde – a művészet	1
C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	2
D) Műnemi-műfaji rendszer	4
II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	14
A) <i>Az ősi magyar hitvilág</i>	5
B) <i>A görög mitológia</i>	6
C) <i>Egyéb teremtésmítosz - Babiloni teremtésmítosz</i>	3
III. A görög irodalom	16
A) <i>Az epika születése</i>	5
B) <i>A görög líra, az időmértékes verselés</i>	5
C) <i>A görög dráma</i>	6
IV. A római irodalom	9
	18

V. A Biblia mint kulturális kód	
<i>A) Az Ószövetség</i>	8
<i>B) Újszövetség</i>	10
VI. A középkor irodalma	16
<i>A) Egyházi irodalom</i>	4
<i>B) Lovagi és udvari irodalom</i>	3
<i>C) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)</i>	5
<i>D) A középkor világi irodalma</i>	4
Szabadon felhasználható órák (órakeret maximum 20%-a)	20
Összesen	102

Irodalom 10. évfolyam (102 óra)

(Általános tagozat / Rendészeti tagozat / Biológia tagozat / Informatika tagozat / Nyelvi reál tagozat)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		I. A reneszánsz irodalma A) A humanista irodalom B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvi kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra		Órakeret 4 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismételése – Petrarca-szonett megismerése <p>a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése Janus Pannonius műveinek olvasásával és értelmezésével</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése	A tanuló – értelmezi a művelődéstörténeti és stílustörténeti korszakolás problémáit (középkor/ reneszánsz és 16–17. sz.); – tudatosítja a legfontosabb reneszánsz eszményeket, értékeket, tárgyakat, témákat;	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, reflektálás, megbeszélés, vit	<i>Történelem és állampolgári ismeretek:</i> a könyvkészítés történetéről: kéziratoktól a könyvnyomtatásig, könyvtártörténet.	internetes kapcsolat szöveg-részletek
a) Bibliafordítások Károli Gáspár Szent Biblia fordítása (részlet)				
b) Zsoltárfordítások				

<p>Szenczi Molnár Albert: 42. zsoltár c) Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek)</p>	<p>– Petrarca és Boccaccio néhány műve alapján megismerkedik a kor lehetséges/ sajátos alkotói magatartásaival (kettősségek: tudós humanizmus és személyes élményanyag, ill. a szórakoztatás szándéka); pontosítja ismereteit műelemzés alapján a novella műfajáról; felismeri a szonettformát. megismeri egy humanista alkotó portréját, költői és emberi szerepvállalását; személyes élményanyagának költészetformáló szerepét; – tudatosítja, értékeli az életmű néhány fontos témáját, a lírai alany magatartását (pl. költői öntudat, művészi becsvágy, búcsúzás, betegség, katonáskodás, test és lélek); – megismeri néhány fogalom változó jelentését (pl. elégia, epigramma);</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers, bibliafordítás,</p>			

	zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A reneszánsz irodalma C. A reformáció világi irodalmából	Órakeret 2 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A reformáció kultúrtörténeti jelentőségének (iskolák, nyomdák, anyanyelvűség) megismerése – A XVI. századi Magyarországon a reformáció gyors terjedése okainak (miért és hogyan) megértése – A XVII. század elejétől megjelenő a katolikus megújulás jellemzőinek megismerése <p>A magyar és európai reformációs irodalom műfaji gazdagságának, sokszínűségének megismerése</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
<p>a) Históriai énekek Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról (részlet)</p> <p>b) Széphistóriák Gyergyai (Gergei) Albert: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündér szűz leányról (részletek)</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, reflektálás, megbeszélés, vit</p>	<p><i>Történelem és állampolgári ismeretek</i>: a könyvkészítés történetéről: kéziratoktól a könyvnyomtatásig; könyvtártörténet.</p>	<p>internetes kapcsolat szöveg-részletek</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A reneszánsz irodalma D. Líra a reformáció korában	Órakeret 4 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása – Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) – Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos verselés alapjai 		

		– Népköltészet, közköltészet és műköltészet a régi és klasszikus magyar irodalomban A szonett formái változása Shakespeare-nél		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A) Líra a reformáció korában a) Portré: Balassi Bálint Balassi Bálint: Egy katonaének Balassi Bálint: Borivóknak való Balassi Bálint: Adj már csendességet... Balassi Bálint: Hogy Júliára találja b) William Shakespeare: LXXV. szonett	Balassi Bálint lírája; költői tudatosság; az életmű néhány tematikus és formai jellemzője. <i>Egy katonaének</i> (kompozíció, értékrend). Legalább további két mű értelmezése <i>Hogy Júliára találja, így köszöne néki, Kiben az Celia szerelméért való gyötrelméről szól</i> Istenes tematika, könyörgésvers, <i>Adj már csendességet</i> ; Szövegvers, Megformáltság, szerkezet (arany metszés, három pillérű kompozíció).	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, refelktálás, megbeszélés, vit	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a 16. sz. kulturális élete Magyarországon <i>Vizuális kultúra:</i> a reneszánsz kultúra Magyarországon az arany metszés.	zenei részletek internetes kapcsolat
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Balassi-strófa, Balassa-kódex, három pilléres versszerkezet, katonaének, szonett			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A reneszánsz irodalma E. Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában		Órakeret 4 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az angol reneszánsz színház és dráma jellemzőinek, a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet befogadása, reflektálás Shakespeare drámaírói életművének hatására – A színházi kultúra alapvető változásai a görög színháztól a shakespeare-i színházig – A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése – Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése 			

		<ul style="list-style-type: none"> – Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában – A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése – A törzsanyagban megjelölt művek egyikének feldolgozása <p>Lehetőség szerint a szerző valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz a témakörhöz kapcsolódó drámajáték előkészítésében és előadásában; – képes rögtönzésre (cselekményváz és adott állandó típusok alapján); – megismer néhányat az európai színjátszás máig élő hagyományaiból; – felismeri az előadásmódok és színpadformák sokféleségét a középkori játéktípusokban. – ismer néhány Shakespeare-témát, szállóigét; – képes egy mű részletes elemzése kapcsán a hősök jellemzésére, 	<p>Tanulói tevékenység szervezése</p> <p>Pármunka, csoportmunka, karaktertípusok alkotása, cselekményváz írása, színpadképek</p>	<p><i>Tánc és dráma:</i> dráma és színháztörténet, játéktípusok.</p> <p><i>Vizuális kultúra; ének-zene; mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> illusztrációk, zenei és filmes feldolgozások Shakespeare-művekből.</p>	<p>internetes hozzáférés filmrészletek</p>

	magatartásuk, konfliktusaik értékelésére; – megérti a befogadói elvárások (korabeli közönség) és a dramaturgia összefüggését;			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	blank verse, commedia dell'arte, hármas színpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II. A barokk és a rokokó		Órakeret 7 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – A törzsanyagban felsorolt szerzők és műveik megismerése, rendszerezése, – a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyaghoz tartozó művek olvasásával és értelmezésével 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A) Epika a) Vitairatok, vallásos értekezések – a katolikus megújulás Pázmány Péter: Alvinczi Péter uramhoz írt öt szép levél (részlet) b) Portré: Zrínyi Miklós és a	A tanuló – ismeri a fogalomhasználati problémákat (művelődéstörténeti korszak, korstílus, stílusirányzat); – tisztában van irányzatok	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata	<i>Vizuális kultúra; ének-zene; mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> illusztrációk, zenei és filmes feldolgozások Shakespeare-művekből.	internetes hozzáférés drámaelőadások részletei képek az angol színházról, PowerPoint-bemutató

<p>barokk eposz Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek) c) Levél Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.) d) Tudományos élet Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia (részlet) B) A kuruc kor lírája: művek, műfajok Rákóczi-nóta Őszi harmat után</p>	<p>egymás mellett élésével; – meg tudja különböztetni a reneszánsz / barokk alapvető formai és stílusjegyeit, ismeri ezek esztétikai hátterét; Műismereti minimuma: Cervantes: <i>Don Quijote</i> (részlet).</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóének, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>III. A felvilágosodás irodalma A. Az európai felvilágosodás</p>		<p>Órakeret 9 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben – Az európai irodalom nagy korstílusai jellemzőinek, történelmi és eszmei hátterének megismerése – Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílusok jelenléte a képzőművészetekben – Az európai irodalom nagy korstílusai időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése – A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként – A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, áttekintése a történetiség, a korstílusok nézőpontjából – A klasszicizmus eszmetörténeti háttere, főbb sajátosságai 			

– A felvilágosodás mint mozgalom és mint eszmetörténeti irányzat

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Az európai felvilágosodás</p> <p>a) Epika Jonathan Swift: Gulliver utazásai (részletek) Voltaire: Candide (részletek)</p> <p>b) Színház- és drámatörténet A francia klasszicista dráma Irodalom és színház Molière: A fősvény vagy Tartuffe Johann Wolfgang von Goethe: Faust I. (részletek)</p> <p>c) Líra Robert Burns: John Anderson Robert Burns: Falusi randevú</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a klasszicista normatív esztétika sajátosságait (műfaji hierarchia, szabályok); a korabeli elvárások és a dramaturgia összefüggését; – megérti a komikum műfajformáló minőségét és változatait (helyzet- és jellemkomikum); – képes egy mű részletes elemzése kapcsán a hősök jellemzésére, magatartásuk, konfliktusaik értékelésére; – részt vesz egy jelenet kidolgozásában és előadásában; – lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást (vagy felvételét); – műismereti minimuma: egy Molière-mű elemző feldolgozása és memoriter: egy részlet; – alkalmassá válik az adott 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita reflektálás</p>	<p><i>Tánc és dráma:</i> színháztörténet, a színpadi kísérő zene, a koreográfia. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek;</i> <i>filozófia; etika:</i> a felvilágosodás korának bölcselete; értekezések a kor szerzőitől.</p>	<p>internetes hozzáférés drámaelőadások részletei képek a francia színházról, PowerPoint-bemutató</p>

	<p>műről szóló vélemények kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a bölcséleti háttér és a stílusirányzat, műfaj, tematika néhány összefüggését, az egyes irányzatok jellemző tendenciáit, irodalmi műfajait az európai irodalmakból vett egyes szemelvények alapján; – felismeri a preromantika jellegét, szerepét; – választható beszámolót készíthet olvasmányélménye vagy látott színházi élménye alapján (Defoe, Swift, Schiller művei); – műismereti minimuma: Swift, Voltaire, Goethe egy-egy művének/ részletének ismerete. 			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény”, satíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		III. A felvilágosodás irodalma		Órakeret
		B. A felvilágosodás korának magyar irodalmából: rokokó, klasszicizmus, szentimentalizmus		8 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyagban rögzített szerzők és műveik olvasásával és értelmezésével 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>a) Epika Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya vagyis a dámák diadalma a fárságon, (részletek)</p> <p>b) Líra Kazinczy Ferenc: Tövisek és virágok (részletek) Portré: Csokonai Vitéz Mihály Az estve A boldogság Tartózkodó kérelem Szerlemdal a csikóbőrös kulacshoz</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismereteket szerez a kuruc kor irodalmáról; – ismeri a magyar nyelv ügyében született legfontosabb programok, értekezések gondolatait; Kazinczy tevékenységét; a magyar felvilágosodás időszakának, irodalmi életének néhány sajátosságát; – tudatosítja a nyelvújítási mozgalom jelentőségét; – tisztában van Csokonai életművének jellegével, az 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> stílusirányzatok egymásmellettiége a 18. században.</p> <p><i>Földrajz:</i> a témakörhöz, az alkotókhoz kapcsolódó tájegységek, települések</p>	<p>művelődéstörténeti atlasz</p> <p>internetes kapcsolat festmények, képek, PowerPoint-bemutató, zenei részletek</p>

<p>A Reményhez A Magánossághoz</p>	<p>alkotó helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; felismer jellemző stílusirányzatokat, műfajokat, verstípusokat és versformákat; – elemzések értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére; memoriterek tolmácsolására</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>vátesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stíluszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>III. A felvilágosodás irodalma C. A klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban</p>		<p>Órakeret 11 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai és prózai szövegek olvasása, értelmezése – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése – Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése – Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása – Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) – Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés alapjai 			

		– A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban</p> <p>a) Líra Portré: Berzsenyi Dániel Osztályrészem Levéltöredék barátémhoz A közelítő tél A magyarokhoz (I.)</p> <p>Kisfaludy Károly: Mohács (részlet) Portré: Kölcsey Ferenc Himnusz Vanitatum vanitas Zrínyi dala Zrínyi második éneke</p> <p>b) Epika Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományok (részletek) Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)</p> <p>c) Színház és dráma Katona József: Bánk bán</p>	<p>– Berzsenyi kapcsán alkalmassá válik legalább 3-4 alkotás és a műveikről szóló vélemények, elemzések értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére; memoriterek tolmácsolására</p> <p>– ismeri a magyar irodalom néhány sajátosságát a 19. század első felében;</p> <p>– felismeri a reformkor-nemzeti romantika-népiesség fogalmak tartalmát, szerepét és jelentőségét;</p> <p>– tisztában van Kölcsey és Vörösmarty életművének jellegével, az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében;</p> <p>– ismeri a magyar színház történetének néhány sajátosságát (az állandó magyar színház hiányát,</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a magyar romantika más művészeti ágakban; népdalok.</p> <p><i>Földrajz:</i> az alkotókhoz kapcsolódó tájegységek, települések.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a reformkori művelődés és társadalmi élet.</p>	<p>internetes kapcsolat festmények, képek, épületek, szobrok a magyar romantikából PowerPoint-bemutató, zenei részletek</p>

	<p>törekvéseket a létrehozására);</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes elemezni nemzeti tragédiánk sajátosságait (problematika, drámai szerkezet és nyelv, sajátos lezárás, „megoldás) – megismer néhány álláspontot a műértelmezéshez; – lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást (vagy felvételét), és közös elemzéssel értékeli az adott interpretációt; – műismereti minimuma: a tragédia (házi olvasmány) elemző feldolgozása és memoriter: részlet(ek) a műből; – alkalmassá válik a mű értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére. 			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	nemzeti himnusz, értekezés, intelem, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>IV. A romantika irodalma</u>		Órakeret 9 óra	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben – Az európai irodalom nagy korstílusa jellemzőinek, történelmi és eszmei háttérének megismerése – Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílus jelenléte a képzőművészetekben – Az európai irodalom nagy korstílusa időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése – A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként – Az európai romantika sajátosságai; néhány szövegrészlet a romantikus művek köréből 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>a) Az angolszász romantika</p> <p>George Byron egy szabadon választott művéből részlet Sir Walter Scott: Ivanhoe (részlet)</p> <p>Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság</p> <p>b) A francia romantika Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (részlet)</p> <p>c) A német romantika Heinrich Heine: Loreley</p> <p>d) Az orosz romantika</p>	<p>A tanuló</p> <p>– felismeri az életművek egymásmellettségét az 1830-as években (klasszika, romantika, realizmus tendenciái, l. Goethe/Hugo/Stendhal, Balzac) és a romantika korstílus-jellegét, jelentőségét; a romantika és a kritikus, realista szemlélet együtthatását;</p> <p>– megismeri az irodalmi liberalizmus szerepét és hatását az esztétikára (új műfaji változatok; stiláris és hangnemi összetettség, irónia és groteszk);</p>	<p>Portfólió készítése.</p> <p>Tanulói tevékenységek szervezése:</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra; ének-zene:</i> a romantika művészete.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> a romantika, romantikus mai médiaértelmezése</p>	<p>internetes kapcsolat festmények, képek, Power-Point-bemutató, zenei részletek</p>

<p>Alexandr Szergejevics Puskin: Anyegin (részletek)</p> <p>e) A lengyel romantika Adam Mickiewicz: A lengyel anyához</p>	<p>– műismerete: Shelley, Keats, Poe, V. Hugo, E. T. A. Hoffmann, Puskin, illetve Balzac, Stendhal, Gogol egy-egy művének/ részletének ismerete; – képes egy választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány) elemző bemutatására a közös értelmezés után; – beszámolót/ könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak műveiből; alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>V. A magyar romantika irodalma</u> A. Életművek a magyar romantika irodalmából a. Vörösmarty Mihály		Órakeret 8 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai szövegek olvasása, értelmezése Vörösmarty Mihály életművéből a törzsanyagban meghatározottak szerint – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése 			

		<ul style="list-style-type: none"> – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése – A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése – Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Életművek a magyar romantika irodalmából</p> <p>a) Vörösmarty Mihály</p> <p>Líra Szózat Gondolatok a könyvtárban A merengőhöz Az emberek Előszó A vén cigány</p> <p>Drámai költemény Csongor és Tünde</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a magyar irodalom néhány sajátosságát a 19. század első felében; – felismeri a reformkor-nemzeti romantika-népiesség fogalmak tartalmát, szerepét és jelentőségét; – tisztában van Vörösmarty életművének jellegével, az alkotó helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – Vörösmarty kapcsán alkalmassá válik legalább négy alkotás és a műveiről szóló vélemények, 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a magyar romantika más művészeti ágakban; népdalok.</p> <p><i>Földrajz:</i> az alkotókhoz kapcsolódó tájegységek, települések.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a reformkori művelődés és társadalmi élet.</p> <p>Vörösmarty Mihály: Az emberek -> az emberi pusztítás felismerését segítheti a költemény -> beilleszthető a környezetvédelem</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>festmények, képek, épületek, szobrok a magyar romantikából</p> <p>PowerPoint-bemutató, zenei részletek</p>

	elemzések értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére; memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	rapszódia, drámai költemény			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	V. A magyar romantika irodalma A. Életművek a magyar romantika irodalmából b. Petőfi Sándor		Órakeret 10 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megnevezett versek szövegre épülő ismeretén, értelmezésén, elemzésén – Petőfi életművének főbb témái (szerelem, táj, haza, forradalom, család, házasság, ars poetica stb.) és műfajainak megismerése – A költő epikájának (<i>Az apostol</i>, <i>A helység kalapácsa</i>) néhány sajátossága részletek vagy egész mű tanulmányozásán keresztül – Petőfi alkotói pályájának és életútjának kapcsolatai, főbb szakaszai – A népiesség és a romantika jelenlétének bemutatása Petőfi Sándor életművében – Petőfi életútja legfontosabb eseményeinek megismerése; Petőfi korának irodalmi életében – A Petőfi-életmű befogadástörténetének néhány sajátossága, a Petőfi-kultusz születése – A Petőfi-életmű szerepe, hatása a reformkor és a forradalom történeteiben 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
b) Petőfi Sándor Líra A négyökrös szekér A bánat? egy nagy ocean A természet vadvirága Fa leszek, ha... Reszket a bokor, mert... Minek nevezzetek?	A tanuló – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Petőfi helyét, szerepét a magyar irodalom történetében; költészetének jellegét; – műelemzések során megismeri Petőfi jellemző	Tanulói tevékenységek szervezése: pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,	<i>Földrajz</i> : Petőfi életútjának állomásai. <i>Vizuális kultúra; ének-zene</i> : a romantika művészete, Petőfi művek feldolgozásai (hangoskönyv, színház,	hangos-könyv, művelődéstörténeti atlasz, internetes kapcsolat, festmények, képek, PowerPoint-bemutató, zenei, film- és színházi előadás részletek

<p>Egy gondolat bánt engemet</p> <p>A puszta, télen vagy Kis-Kunság</p> <p>A XIX. század költői</p> <p>Fekete-piros dal</p> <p>Epika</p> <p>A helység kalapácsa (részlet)</p> <p>Az apostol (részlet)</p>	<p>témáit, műfajait, poétikai megoldásait, versformáit; megkülönbözteti jellemző hangnemeit (pl. humor és irónia);</p> <p>– képes önálló műértelmezés megfogalmazására;</p> <p>– műismereti minimuma: <i>Az Alföld; Nemzeti dal</i> (ált. <i>János vitéz, A puszta, télen; A XIX. század költői; Európa csendes, újra csendes...</i>; <i>Szeptember végén</i> és még három-négy mű és memoriterek;</p> <p>– képessé válik Petőfi életművének bemutatására (legalább 10–12 lírai és 1–2 verses epikai alkotás alapján); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>	<p>reflektálás</p>	<p>rajzfilm, dal).</p> <p>Petőfi tájköltészeti alkotásai: tájköltészeti kapcsolódás, a természet megújulása, körforgása: fenntarthatóság kiemelése</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>népiesség, életkép, zsánerek, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>VI. A magyar romantika irodalma</u></p> <p>A. Életművek a magyar romantika irodalmából</p> <p>c. Jókai Mór</p>		<p>Órakeret</p> <p>8 óra</p>	

		B. Irodalomtudomány a romantika korában		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása – Legalább egy regény önálló elolvasása – Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenése, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepe – A 19. század néhány jellemző elbeszélő műfajának és irányzatának áttekintése – Kreatív szövegek alkotása megadott stílusban vagy ábrázolásmóddal – Szövegek közös értelmezése az elbeszéléselemzés alapfogalmainak segítségével 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>c) Jókai Mór</p> <p>Elbeszélések A tengerszem tündére A huszti beteglátogatók</p> <p>Regények Az arany ember</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a korabeli és a mai olvasóközönség befogadói elvárásainak különbségével; – ismeri Jókai helyét a magyar regényirodalom történetében, alkotásmódjának jellemzőit; – felismeri a romantikus ábrázolásmód sajátosságait és a romantikus regény jellemző műfaji változatait; – képes egy regény sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére; – műismereti minimuma: 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra; ének-zene:</i> a romantika művészete.</p> <p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> Jókai-művek filmes feldolgozásai.</p> <p><i>Földrajz:</i> a regényekben előforduló tájegységek, helyszínek.</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>festmények, képek, PowerPoint-bemutató, zenei és filmrészletek</p>

	egy regénye: <i>Az arany ember</i> (vagy más, pl. <i>Egy magyar nábob</i> , <i>Feketegyémántok</i>) egy regényelemzés kapcsán képes önálló szóbeli tétel keretében egy elemzési feladat kifejtő megoldására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	irányregény, utópia, szigetutópia, nemzeti szemlélet, korszerű népiesség			

Óraszámok összefoglaló táblázata

I. A reneszánsz irodalma	14
A) <i>A humanista irodalom</i>	2
B) <i>A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra</i>	2
C) <i>A reformáció világi irodalma</i>	2
D) <i>Líra a reformáció korában</i>	4
E) <i>Dráma a reformáció korában</i>	4
II. A barokk és a rokokó irodalma	7
A) <i>Epika</i>	5
B) <i>A kuruc kor lírája: műfajok, művek</i>	2
III. A felvilágosodás irodalma	28
A) <i>Az európai felvilágosodás</i>	9
a) <i>Epika</i>	5
b) <i>Dráma</i>	3
c) <i>Líra</i>	1
B) <i>A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus</i>	8
a) <i>Epika</i>	2

<i>b) Líra</i>	6
C) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban	11
<i>a) Líra</i>	8
<i>b) Epika</i>	1
<i>c) Dráma</i>	2
IV. A romantika irodalma	9
<i>a) Az angolszász romantika</i>	3
<i>b) A francia romantika</i>	2
<i>c) A német romantika</i>	1
<i>d) Az orosz romantika</i>	2
<i>e) A lengyel romantika</i>	1
V. A magyar romantika irodalma I.	26
A) Életművek a magyar romantika irodalmából I.	25
<i>a) Vörösmarty Mihály</i>	8
<i>b) Petőfi Sándor</i>	10
<i>c) Jókai Mór</i>	7
B) Irodalomtudomány a romantika korában	1
Szabadon felhasználható órák (órakeret maximum 20%-a)	18

Összesen	102
-----------------	------------

Irodalom 11. évfolyam (102 óra)

(Általános tagozat / Rendészeti tagozat / Biológia tagozat / Informatika tagozat / Nyelvi reál tagozat)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		I. A klasszikus modernség irodalma		Órakeret 10 óra
		A. A realizmus a nyugat-európai irodalomban B. A realizmus az orosz irodalomban		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása – Legalább két regény és két dráma önálló elolvasása – A XIX. század történelmi, erkölcsi, filozófiai kérdésfelvetéseinek, konfliktusainak megértése az epikus és drámai művek elemzése alapján – A XIX. század néhány jellemző epikus műfajának és irányzatának áttekintése – Lírai szövegek közös értelmezése lírapoétikai fogalmainak segítségével – Az irodalomtörténeti folytonosság (művek, motívumok párbeszéd) megértése – Klasszikus esztétikai és modernista esztétikai törekvések felfedezése a XIX. századi világirodalom kiemelkedő alkotásaiban – A XIX. századi világirodalom magyar irodalomra gyakorolt hatásának megértése 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
I. A klasszikus modernség irodalma A) A nyugat-európai irodalom a) Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek) b) Színház- és drámatörténet: Henrik Ibsen: A vadkacsa	A tanuló – felismeri az életművek egymásmellettségét az 1830-as években – megismeri az irodalmi liberalizmus szerepét és hatását az esztétikára (új műfaji változatok; stiláris és hangnemi összetettség, irónia és groteszk); – képes egy	Portfólió készítése. Tanulói tevékenységek szervezése: pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra; ének-zene: a romantika művészete.</i> <i>Mozgóképkultúra és médiaismeret: a romantika, romantikus mai médiaértelmezése</i>	internetes kapcsolat festmények, képek, PowerPoint-bemutató, zenei részletek

<p>vagy Nóra (Babaothton)</p> <p>B) Az orosz irodalom</p> <p>a) Nyikolaj Vasziljevics Gogol: A köpönyeg</p> <p>b) Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés (részletek)</p> <p>c) Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála</p> <p>d) Színház- és drámatörténet: Anton Pavlovics Csehov: Sirály vagy Ványa bácsi</p>	<p>választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány) elemző bemutatására a közös értelmezés után;</p> <p>– beszámolót/ könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak műveiből;</p> <p>alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, tolsztojanizmus, visszatekintő időszerkezet, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A klasszikus modernség irodalma		Órakeret	
	C. A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai		3 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A klasszikus modernista költészet főbb irányzatainak, programjainak megismerése – A XIX. századi líra új kifejezésmódbeli jellemzőinek azonosítása – A hagyományhoz való viszony értelmezése, a költői programok főbb sajátosságainak megfigyelése, poétikaértelmezések, a régi és új költészeteszmény jellemzőinek számbavétele – A korszak programadó verseinek értelmezése, poétikai-retorikai elemzése (annak tudatosításával, hogy ezek a művek fordításokban olvashatók) 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	

<p>A) A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai a) Charles Baudelaire A Romlás virágai – Előszó Az albatrosz b) Paul Verlaine Őszi chanson Költészettan c) Arthur Rimbaud A magánhangzók szonettje</p>	<p>A tanuló – felismeri a romantika és realizmus együttthatását, folytonosságát az epikában; értelmezi a realista és naturalista stílusirányzat jellemzőit; – megismeri az impresszionista és (pre)szimbolista európai líra néhány sajátosságát; – képes egy választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány) elemző bemutatására a közös értelmezés után; néhány lírai alkotás értelmezésére; – beszámolót / könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak szerzőinek műveiből; – alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészíté-és listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> impresszionizmus, szimbolizmus más művészeti ágakban</p>	<p>zenei anyag, CD-lejátszó vagy internetes hozzáférés képzőművészeti diák, PowerPoint- bemutató</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>I. A klasszikus modernség irodalma</p>		<p>Órakeret</p>	

		D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában 1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából a) Arany János	9 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a kijelölt versek értelmezése, elemzése alapján – Arany János lírai életművének főbb témái és változatai (szabadság és rabság; visszatekintés és önértékelés; a művész szerepe a társadalomban; erkölcsi dilemmák és válaszlehetőségek) – Arany János balladaköltészetének megismerése legalább három ballada elemzésével, a műfaji sajátosságok és a tematikus jellemzők rendszerezése – A költő epikájának (<i>Toldi estéje</i>, <i>Buda halála</i>) tanulmányozása a kijelölt és választott szövegek segítségével – A kortárs történelem eseményeinek feldolgozása, bemutatása Arany lírai és epikus költészetében – Arany alkotói pályája főbb szakaszainak azonosítása (forradalom előtti időszak, nagykorúsi évek, Őszikék) – Arany életművében a népiesség és a romantika összefonódásának tudatosítása – Arany jelentősége kora irodalmi életében, Arany életútja legfontosabb eseményeinek megismerése – Az Arany-életmű befogadás-történetének, az Arany-kultusz születésének áttekintése 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából a) Arany János • Epika	A tanuló – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés,	<i>Filozófia</i> : a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia. <i>Földrajz</i> : a földrajzi tér	internetes hozzáférés hangoskönyv

<p>Toldi estéje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balladák <p>Ágnes asszony V. László Vörös Rébék</p> <ul style="list-style-type: none"> • Líra <p>Fiamnak Letésem a lantot Kertben Epilógus Kozmopolita költészet Mindvégig</p>	<p>korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a népiesség továbbhatásával);</p> <p>– megismeri a Petőfi és Ady közti, Arannyal részben párhuzamos líra helyzetét; Vajda és az Ady fellépése előtti költők szerepét;</p>	<p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p>regionális szerveződése</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>ballada, pillérversszak, önrónia, eszményítő realizmus</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>I. A klasszikus modernség irodalma</u> D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában 1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából b) Mikszáth Kálmán</p>		<p>Órakeret 6 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása – Legalább négy novella és egy regény önálló elolvasása – Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenésének, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepének tanulmányozása – A romantika és a realizmus találkozásának vizsgálata a mikszáthi epikában – Az anekdota műfaji jellegzetességeinek megismerése, az anekdota szerepének vizsgálata Mikszáth regényeiben és novelláiban – A metaforikus próza poétikai jegyeinek megismerése – Mikszáth egy művében a különc szerepének tanulmányozása 			

		– Erkölcsi kérdések (pl.: bűn és büntetés, őszinteség, hazugság, képmutatás) vizsgálata Mikszáth műveiben		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
a) Mikszáth Kálmán Az a fekete folt Bede Anna tartozása A bágyi csoda Beszterce ostroma	A tanuló – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a népiesség továbbhatásával); – a századvég novellisztikájának néhány darabját értelmezve fejleszti novellaelemzési készségét; – ismeri Mikszáth helyét a magyar regényirodalom történetében, alkotásmódjának jellemzőit; képes egy regényének sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló novellaértelmezésre; lehetőséget kap beszámoló / könyvajánló készítésére egyéni olvasmányélménye	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás	<i>Etika:</i> Mikszáth műveiben felvetett erkölcsi kérdések megvitatása, pl. a kapcsolatok világa, törvény és lelkiismeret. <i>Filozófia:</i> a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia. <i>Földrajz:</i> a földrajzi tér regionális szerveződése, a Mikszáth-regény/ekben előforduló tájegységek, helynevek Mikszáth kapcsán kiemelhető, hogy vannak művei, amelyben a szereplők mély harmóniában élnek a természettel. Kapcsolódhat ide a természetvédelem.	internetes hozzáférés hangoskönyv

	<p>alapján; – alkalmassá válik a művek értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	különc, donquijoteizmus			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A klasszikus modernség irodalma D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában 2. Színház- és drámatörténet – Madách Imre: Az ember tragédiája		Órakeret 5 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Madách Imre <i>Az ember tragédiája</i> című művének közös órai feldolgozása – A mű irodalmi, történetfilozófiai, eszmetörténeti előzményeinek megismerése – A bibliai és a mitológiai előképek felfedezése: a Teremtés könyve, Jób könyve, a Faust-történet – A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek megértése, mai vonatkozásainak tisztázása – Az ember tragédiájának történelemfilozófiai dilemmáinak vizsgálata (pl.: Ki irányítja a történelmet?, Van-e fejlődés a történelemben?) – Eszmék, nemek harcának vizsgálata a műben 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
1. Színház- és drámatörténet Madách Imre: Az ember tragédiája	A tanuló – megismeri a drámai költemény műfaji változatának jellemzőit (filozófiai, bölcséleti tartalmak), sajátos drámai	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés,	<i>Etika; filozófia:</i> filozófiai irányzatok a 19. században. <i>Dráma és tánc:</i> színházművészet, a mű	Internetes hozzáférés drámaelőadások részletei Tragédia-illusztrációk PowerPoint bemutató

	<p>hőseit; többféle világfelfogás egyidejű létezését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a művet (lehetőleg többféle megközelítésből); – megismerkedik néhány műértelmezéssel, állásponttal; – lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást (vagy felvételét), és közös elemzéssel értékelik az adott interpretációt és a mű színpadra állításának lehetőségeit; – műismereti minimuma: a <i>Tragédia</i> (házi olvasmány) elemző feldolgozása és memoriter: részlet(ek) a műből, valamint szállóigévé vált sorok; – alkalmassá válik a mű értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére 	<p>összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p>színrevitele, dramatikus játékok.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás a <i>Tragédia</i> hazai és nemzetközi színházi előadásairól, fordításairól.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történelmi színek, keretszínek, falanszter</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		I. A klasszikus modernség irodalma D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában 3. Szemelvények a XIX. század második felének magyar irodalmából: Tompa Mihály, Gárdonyi Géza, Vajda János, Reviczky Gyula		Órakeret 4 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Ezen XIX. századi alkotók helyének, irodalomtörténeti szerepének megismerése – A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése – A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. – A művek közös és egyéni feldolgozása, értelmezése <p>Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>1. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából</p> <p>a) Tompa Mihály A gólyához A madár fiaihoz</p> <p>b) Gárdonyi Géza Az én falum (részletek) A láthatatlan ember (részlet)</p> <p>c) Vajda János Húsz év múlva</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a népiesség továbbhatásával); – megismeri a Petőfi és Ady közti, Arannyal részben párhuzamos líra helyzetét; Vajda és az Ady fellépése előtti költők szerepét; – alkalmassá válik a művek értelmezéseinek 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Filozófia:</i> a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia.</p> <p><i>Földrajz:</i> a földrajzi tér regionális szerveződése, a regény/ekben előforduló tájegységek, helynevek</p>	<p>internetes hozzáférés hangoskönyv</p>

	kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II.A magyar irodalom a XX. században A. Életművek a XX. század magyar irodalmából 1. Herczeg Ferenc		Órakeret 5 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével – A hazához fűződő viszonyt vizsgáló prózai szövegek olvasása, értelmezése – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésselvetések vizsgálata Herczeg Ferenc műveiben – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
a) Herczeg Ferenc Az élet kapuja Fekete szüret a Badacsonyon Színház- és drámatörténet: Bizánc	A tanuló – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a népiesség	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita,	<i>Etika</i> : törvény és lelkiismeret. <i>Filozófia</i> : a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia. <i>Földrajz</i> : regény/ekben	internetes hozzáférés hangoskönyv

	továbbhatásával);	reflektálás	előforduló tájegységek, helynevek	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II.A magyar irodalom a XX. században</u> A. Életművek a XX. század magyar irodalmából 2. Ady Endre		Órakeret 9 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Ady Endre életművének főbb témái (pl.: szerelem, magyarság, Élet-Halál, Isten, költészet, pénz, háború, stb.) és versformái – Ady költészetének tematikus, formai és nyelvi újdonságai XIX. századi költészetünk tükrében – A szimbólumok újszerű használata az életműben – A szecessziós-szimbolista versek esztétikai jellemzőinek megismerése – Ady Endre költészetének hatása a kortársakra, illetve az ún. Ady-kultusz születésének megismerése – Szemelvények a költő prózájából, publicisztikai írásaiból – Ady Endre életútjának költészetét meghatározó főbb eseményei, kapcsolatuk a költői pálya alakulásával – A költő főbb pályaszakaszainak jellemzői, az Új versek c. kötet felépítésének tanulmányozása – A Nyugat születése, jelentőségének felismerése – Ady Endre költészete körüli viták (saját kora és az utókor recepciójában) tanulmányozása 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
a) Ady Endre Góg és Magóg fia vagyok én...	A tanuló – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Ady	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka,	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> társadalmi modernizáció,	internetes hozzáférés PowerPoint-bemutató

<p>Héja-nász az avaron Harc a Nagyúrral Új vizeken járok Az ős Kaján A Sion-hegy alatt Az Úr érkezése Kocsi-út az éjszakában Emlékezés egy nyár- éjszakára Őrizem a szemed</p>	<p>helyét, költői szerepét a magyar irodalom történetében; költészetének jellegét; – tisztában van a 20. eleji magyar irodalom sajátosságaival és a megújítás szándékával; – műelemzések során megismeri Ady jellemző köteteit, szerkesztési módszereit, lírai témáit, poétikai megoldásait; – képes önálló versértelmezések megfogalmaz-ására; – műismereti minimuma: <i>A Sion-hegy alatt; Góg és Magóg fia vagyok én...</i>; <i>Kocsi-út az éjszakában</i> és még 4-5 mű (memoriterek is) és ált. isk.; – képessé válik az Ady-életmű jellemzőinek bemutatására (legalább 10 lírai alkotás alapján); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére,</p>	<p>prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás</p>	<p>városiasodás, a modern újságírás. <i>Vizuális kultúra:</i> Ady-illusztrációk, korabeli dokumentumok. <i>Földrajz:</i> Ady- emlékhelyek</p>	<p>illusztrációk, portrék földrajzi, művelődés-történeti atlasz</p>
---	--	--	---	---

	memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II.A magyar irodalom a XX. században</u> A. Életművek a XX. század magyar irodalmából 3. Babits Mihály		Órakeret 8 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt versek és a Jónás könyve elemzésével – Babits Mihály irodalomszervező munkásságának feltérképezése – Babits Mihály költészetének főbb témái (filozófiai kérdésfelvetések, az értelmiségi lét kérdései és felelőssége, értékörzés, erkölcsi kérdések és választások) tanulmányozása – Babits Mihály „poeta doctus” költői felfogásának megismerése néhány költői eszközének tanulmányozásával – Babits költői életútjának és költői pályájának főbb szakaszai, eseményei – Babits jelentőségének megismerése a magyar irodalomban: a költő, a magánember, a közéleti személyiség egysége; szemléleti, esztétikai öröksége 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
a) Babits Mihály In Horatium A lírikus epilógja Esti kérdés Jobb és bal Mint különös hírmondó... Ősz és tavasz közt Jónás könyve; Jónás imája	A tanuló – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Babits helyét, szerepét a magyar irodalom és a <i>Nyugat</i> történetében; írasművészetének jellegét; – tisztában van a <i>Nyugat</i> első nemzedéke	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás	<i>Vizuális kultúra:</i> Babits-portrék. <i>Informatika:</i> adattárak és internetes közlés, (pl. a <i>Nyugat</i>). <i>Etika; filozófia:</i> filozófiai, etikai irányzatok és	internetes hozzáférés PowerPoint bemutató illusztrációk, portrék filmrészletek

	<p>tevékenységével, jelentőségével;</p> <p>– műelemzések során megismeri Babits jellemző lírai témáit, poétikai megoldásait és a <i>Jónás könyvét</i>;</p> <p>– képes Babits-művek önálló értelmezésének megfogalmazására;</p> <p>– képessé válik a Babits-életmű jellemzőinek bemutatására (legalább négy lírai alkotás); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására</p>		hatásuk	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, irónia			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II.A magyar irodalom a XX. században</u> A. Életművek a XX. század magyar irodalmából 4. Kosztolányi Dezső		Órakeret 8 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével – Kosztolányi Dezső költészetének főbb témáinak (gyermek- és ifjúkor, emlékezés, értékszembesítés, elmúlás, érzelmek stb.) tanulmányozása – A költő „homo aestheticus” költői felfogásának megismerése költői eszköztárának tanulmányozása által 			

		<ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő prózája főbb narrációtechnikai, esztétikai sajátosságainak felismerése, értelmezése – A lélektani analízis tanulmányozása Kosztolányi Dezső prózájában – A történelem és a magánember konfliktusának ábrázolása Kosztolányi Dezső regényeiben – Kosztolányi Dezső szerepének vizsgálata kora irodalmi életében (vitái kortársaival; helye, szerepe a Nyugat első nemzedékében) 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>4) Kosztolányi Dezső A szegény kisgyermek panaszai (részletek: Mint aki a sínek közé esett..., Azon az éjjel, Anyuska régi képe) Boldog, szomorú dal Őszi reggeli Halotti beszéd Hajnali részegség Édes Anna Esti Kornél; Tizenhatalcadik fejezet, melyben egy közönséges villamosútról ad megrázó leírást, – s elbúcsúzik az olvasótól</p>	<p>A tanuló – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Kosztolányi helyét, szerepét a magyar irodalom történetében; írásművészetének jellegét; – tisztában van a <i>Nyugat</i> első nemzedéke tevékenységével, jelentőségével; – műelemzések során megismeri Kosztolányi jellemző lírai témáit, poétikai megoldásait; kis- és nagyepikájának néhány jelentős darabját; – képes lírai és epikai alkotások önálló értelmezésének megfogalmazására; – műismereti minimuma:</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás,</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> urbanizáció, kulturális élet, sajtó. <i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Kosztolányi-művek filmes feldolgozásai. <i>Etika; filozófia:</i> filozófiai, lélektani irányzatok, pl. a freudizmus és hatása.</p>	<p>internetes hozzáférés PowerPoint bemutató illusztrációk, portrék filmrészletek</p>

	<p>Kosztolányi egy regénye és két novellája; lírai alkotásai (ált. isk. memoriter is), <i>Hajnali részegség</i>, <i>Halotti beszéd</i> és még egy-két műve (memoriter is);</p> <p>– képessé válik a Kosztolányi-életmű jellemzőinek bemutatására (legalább 4 lírai alkotás, egy regény, két novella alapján); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<p><u>II.A magyar irodalom a XX. században</u> B. Portrék a XX. század magyar irodalmából I. 1. Móricz Zsigmond 2. Wass Albert</p>		<p>Órakeret 9 óra</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Művelődéstörténeti kitekintés: a stílusok egyidejűségének, az olvasóközönség átalakulásának, az irodalmi elbeszélés, a film és más médiumok kapcsolatának vizsgálata – A hazához fűződő viszonyt ábrázoló szövegek olvasása, a művek közös értelmezése az elbeszéléselemzés alapfogalmainak segítségével – Világkép és műfajok, kompozíció, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése 			

		<ul style="list-style-type: none"> – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének megismerése – A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések történelmi, szellemtörténeti háttérének feltárása – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése – Történelmi sorskérdések vizsgálata az adott szerzők műveiben – A transzilván irodalom fogalmának, irodalomtörténeti jelentőségének tisztázása 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>B) Portrék a XX. század magyar irodalmából</p> <p>1) Móricz Zsigmond Tragédia Úri muri</p> <p>2) Wass Albert Adjátok vissza a hegyeimet! Üzenet haza</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri Móricz helyét a magyar epika történetében (<i>Nyugat</i>; népi írók mozgalma, <i>KeletNépe</i>); alkotásmódjának jellemzőit; – képes néhány alkotásának sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló műértelmezésre (novellaelemzések megfogalmazására); – lehetőséget kap beszámoló / könyvajánló készítésére egyéni 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita, reflektálás</p>	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>Móricz-művek filmes, televíziós adaptációi (pl. <i>Pillangó, Égi madár, Rokonok, Barbárok, Árvácska</i>).</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>hangoskönyvek</p> <p>illusztrációk, festmények</p>

	<p>olvasmányélménye alapján;</p> <p>– műismereti minimuma: Móricz egy regénye (házi olvasmány) és két novellája;</p> <p>– alkalmassá válik a művek értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II.A magyar irodalom a XX. században C. Metszetek a XX. század magyar irodalmából - a Nyugat alkotói 1. Juhász Gyula 2. Tóth Árpád 3. Karinthy Frigyes		Órakeret 5 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az alkotók irodalomtörténeti helyének, szerepével vizsgálata – A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése – Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg – A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. – Az Így írtok ti irodalmi jelentőségének megértése – A költemények közös és egyéni feldolgozása, értelmezése – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások,	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	

		módszerek, szervezési és munkaformák		
<p>C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából – a Nyugat alkotói</p> <p>1) Juhász Gyula Tiszai csönd Anna örök</p> <p>2) Tóth Árpád Esti sugárkoszorú Lélektől lélekig Isten oltó-kése</p> <p>3) Karinthy Frigyes Így írtok ti (részletek) Találkozás egy fiatalemberrel</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tudja a korban megismertetett stílusirányzatok, filozófiai, lélektani iskolák (Freud, Bergson) néhány jellemzőjét; – műismereti minimuma: Juhász Gyula egy műve, Tóth Árpád egy-két műve kijelöli Karinthy helyét a korszakban (újságírás; <i>Nyugat</i>, illetve csoporthoz nemtartozás); – ismerialkotás- és látásmódjuk jellemzőit; – képes néhány alkotás értelmezésére, műelemzések kritikus befogadására, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló műmegközelítésre (pl. novellaelemzések megfogalmazására); 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió más művészeti ágakban, Huszárík Zoltán <i>Szindbádja</i>.</p> <p>Karinthy műveinek filmes adaptációi, műveinek előadóművészeti példái.</p> <p><i>Filozófia:</i> életfilozófiák, időproblémák.</p> <p>Juhász Gyula: Tiszai csönd -> tájban való gyönyörködés, a természet megújulása, körforgása: fenntarthatóság kiemelése</p>	<p>internetes hozzáférés képzőművészeti diasor, PowerPoint bemutató folyóiratok</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia			

Óraszámok összefoglaló táblázata

I. A klasszikus modernség irodalma	38
A) <i>A nyugat-európai irodalom</i>	5
B) <i>Az orosz irodalom</i>	5
C) <i>A klasszikus modernizmus líra alkotói, alkotásai</i>	3
D) <i>Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában</i>	25
1. <i>Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából</i>	
a) <i>Arany János</i>	10
b) <i>Mikszáth Kálmán</i>	6
2. <i>Színház- és drámatörténet</i>	5
3. <i>Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából</i>	4
II. A magyar irodalom a XX. században	44
A) <i>Életművek a XX. század magyar irodalmából</i>	30
1. <i>Herczeg Ferenc</i>	5
2. <i>Ady Endre</i>	9
3. <i>Babits Mihály</i>	8
4. <i>Kosztolányi Dezső</i>	8
B) <i>Portrék a XX. század magyar irodalmából</i>	9
1. <i>Móricz Zsigmond</i>	5

2. Wass Albert	4
<i>C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából I.</i>	5
<i>Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói</i>	
1. Juhász Gyula	3
2. Tóth Árpád	
3. Karinthy Frigyes	2
Szabadon felhasználható órakeret (órakeret maximum 20%-a)	20
Összesen	102

Irodalom 12. évfolyam (116 óra)

(Általános tagozat / Rendészeti tagozat / Biológia tagozat / Informatika tagozat / Nyelvi reál tagozat)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>I. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma</u> A. Avantgárd mozgalmak B. A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai C. A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai D. Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései E. A posztmodern világirodalom	Órakeret 17 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi szövegek és társművészeti alkotások összehasonlító elemzése – Stílustörténeti és irodalomtörténeti fogalmak használata műértelmezésekben – Művelődéstörténeti áttekintés: a XIX-XX. század fordulójának filozófiai, művészeti és irodalmi irányzatainak tanulmányozása – Nietzsche, Bergson, Freud nézeteinek megismerése, irodalomra gyakorolt hatásuk feltérképezése – A művészet- és irodalomtörténetben a modernség/modernizmus jelentőségének vizsgálata. – Az avantgárd mozgalmak művészeti és politikai szerepének, jelentőségének megismerése – Az egzisztencializmus és a posztmodern filozófia irodalmi hatásának felfedezése – Valóság és fikció, a büntelenség és bűnösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése – A XX. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. Művek, műrészletek feldolgozása, alkotói nézőpontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására. 	

		– Kimerülés és újrafeltöltődés: a kísérleti irodalom és az olvasóközönség viszonya, a posztmodern változó meghatározásai		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Avantgárd mozgalmak</p> <p>a) Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút</p> <p>b) Kassák Lajos: A ló meghal a madarak kirepülnek (részlet)</p> <p>B) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai</p> <p>a) Thomas Stearns Eliot: A háromkirályok utazása (részlet)</p> <p>C) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai</p> <p>a) Franz Kafka: Az átváltozás</p> <p>b) Thomas Mann: Tonio Kröger vagy Mario és a varázsló</p> <p>D) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámái</p>	<p>A tanuló</p> <p>– megismeri a 20. sz. eleji stílusirányzatok létrejöttét, a csoportok, programok szándékait, esztétikai elveit, poétikai megoldásait;</p> <p>– a magyar avantgárd sajátos helyzetét, Kassák szerepét.</p> <p>megismeri a 20. századi irodalom néhány meghatározó tendenciáját;</p> <p>– ismer néhány jellemző, jelentős 20. századi epikus művet, részletet (pl. T. S. Eliot, Franz Kafka, Thomas Mann, Bertolt Brecht, S. B. Beckett, Friedrich Dürrenmatt, Bohumil Hrabal, Gabriel Garcia Márquez, alkotásaiból) alkotásait</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>az avantgárd a képzőművészetekben (futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, kubizmus, konstruktivizmus, dada); az expresszionista és szürrealista filmművészet.</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>képzőművészeti, kultúrtörténeti diasorok, PowerPoint- bemutató</p>

<p>törekvései Irodalom és színház Bertolt Brecht: Koldusopera vagy Kurázszi mama Samuel Barclay Beckett: Godotra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus E) A posztmodern világirodalom a) Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részletek) b) Gabriel García Márquez: Száz év magány (részletek)</p>				
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>II. A magyar irodalom a XX. században II.</u> A. Életmű a XX. század magyar irodalmából II. József Attila</p>		<p>Órakeret 15 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése az életmű különböző szakaszaiból származó törzsanyagban megnevezett vers elemzésével – József Attila életműve főbb témáinak (pl.: haza, táj, szerelem, külváros és szegénység, lélekábrázolás, értékszembesítés, közéleti és gondolati költészet) és versformáinak, költői eszközeinek tanulmányozása – Annak vizsgálata, hogy az életút meghatározó tényei hogyan függenek össze a pályaképpel és a kor társadalmi-történelmi viszonyokkal 			

		<ul style="list-style-type: none"> – A költői pálya indulása, a költői életút szakaszolásának lehetséges változatai – József Attila nagy gondolati verseinek elemzése, a művek filozófiai, esztétikai összetettségének vizsgálata – József Attila helyének tisztázása saját kora szellemi életében (vitái és kapcsolatai kortársaival) <p>Utóéletének, a József Attila-kultusz születésének, a költői életmű XX. századi recepciójának tanulmányozása</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A. Életmű a XX. század magyar irodalmából II. József Attila</p> <p>Nem én kiáltok Reménytelenül Holt vidék Óda Flóra Kései sirató A Dunánál Tudod, hogy nincs bocsánat Nem emel föl (Karóval jöttél...)</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; József Attila helyét, szerepét a magyar irodalom történetében; írasművészetének jellegét; – műelemzések során megismeri József Attila jellemző lírai témáit, poétikai megoldásait; – képes önálló versértelmezések megfogalmazására; – képessé válik az életmű jellemzőinek bemutatására (legalább 12 lírai alkotás alapján); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita, reflektálás</p>	<p><i>Informatika:</i> könyvtári és internetes tájékozódás</p> <p>József Attila dokumentumokról.</p> <p><i>Ének-zene:</i> megzenésített költemények.</p> <p><i>Etika; filozófia:</i> korabeli irányzatok és hatásuk; filozófiai kérdés-felvetések.</p> <p>Tájköltészeti kapcsolódás, a természet megújulása, körforgása: fenntarthatóság kiemelése</p>	<p>internetes hozzáférés vagy képek, illusztrációk, PowerPoint bemutató</p>

	befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tárgyias tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers, dialogizáló versbeszéd			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II. A magyar irodalom a XX. században II. B. Portrék a XX. század magyar irodalmából II. a. Örkény István b. Szabó Magda c. Kányádi Sándor		Órakeret 8 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban – Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg – Az erkölcs, hit, egyén és közösség, egyén és egyén viszonyának, kapcsolatának megvilágítása lírai, epikai, drámai alkotásokban – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából a) Örkény István Egyperces novellák (részletek) b) Szabó Magda Az ajtó c) Kányádi Sándor	A tanuló – tisztában van az adott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – műismereti minimuma:	tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita,	<i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> Örkény műveinek filmes adaptációi. <i>Informatika:</i> internetes közlés, adattárak –önálló tájékozódás	internetes hozzáférés vagy filmrészletek

<p>Fekete- piros Halottak napja Bécsben Sörény és koponya (részlet) Valaki jár a fák hegyén</p>	<p>Örkény István, Szabó Magda, Kányádi Sándor néhány műve; – a szerzők kapcsán alkalmassá válik a műveikről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére (érettségi követelményrendszer); memoriterek tolmácsolására.</p>	<p>reflektálás</p>		
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>		<p>groteszk, abszurd, egyperces, családrégény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziség</p>		
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>II. A magyar irodalom a XX. században II.</u> C. Metszetek a XX. század magyar irodalmából II. a. Metszetek: egyéni utakon: Szabó Dezső, Krúdy Gyula és Weöres Sándor b. Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói: Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós c. Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból: Dsida Jenő, Reményik Sándor, Áprily Lajos d. Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából: Nagy László e. Metszet a tárgyias irodalomból: Pilinszky János</p>		<p>Órakeret 29 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban – A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése – Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és 			

		<p>tematikában szólalhat meg.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Történelmi kataklizmák és egyéni helyállások lírai ábrázolásának tanulmányozása Radnóti költészetében – Történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolásának tanulmányozása a transzilván irodalomban – Az erkölcs, hit, egyén és közösség viszonyának kérdései lírai és prózai alkotásokban – A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. – A líra sokfélesége: párhuzamos és versengő költészeti hagyományok bemutatása – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából</p> <p>a) Metszetek: egyéni utakon Krúdy Gyula Szindbád A hídon Negyedik út vagy Szindbád útja a halálnál – Ötödik út</p> <p>Szabó Dezső Feltámadás Makucskán</p> <p>Weöres Sándor Rongyszőnyeg (részletek: 4., 99., 127.)</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van az adott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – műismereti minimuma: Szabó Dezső, Krúdy Gyula, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Dsida Jenő, Áprily Lajos, Pilinszky János, Illyés Gyula, Weöres Sándor, Kányádi Sándor néhány műve; – a szerzők kapcsán 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Informatika:</i> könyvtári és internetes tájékozódás</p> <p><i>Ének-zene:</i> megzenésített költemények.</p> <p><i>Etika; filozófia:</i> korabeli irányzatok és hatásuk; filozófiai kérdésfelvetések.</p>	<p>internetes hozzáférés vagy képek, illusztrációk, PowerPoint bemutató</p>

<p>b) Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói Szabó Lőrinc Semmiért Egészen Mozart hallgatása közben</p> <p>Radnóti Miklós Járkálj csak, halálraitélt! Hetedik ecloga Erőltetett menet Razglednicák</p> <p>c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból</p> <p>Dsida Jenő Nagycsütörtök Arany és kék szavakkal</p> <p>Reményik Sándor Halotti beszéd a hulló leveleknek Eredj, ha tudsz (részlet)</p> <p>Áprily Lajos Tavaszi házsongárdi temetőben Március</p>	<p>alkalmassá válik a műveikről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére (érettségi követelményrendszer); memoriterek tolmácsolására.</p>			
---	--	--	--	--

<p>d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából Nagy László Ki viszi át a Szerelmet Adjon az Isten</p> <p>e) Metszet a tárgyias irodalomból – az Újhold alkotói Pilinszky János Halak a hálóban Apokrif Négysoros</p> <p>f) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból</p> <p>Illyés Gyula Puszták népe (részlet)</p>				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II. A magyar irodalom a XX. században II. D. Színház- és drámatörténet Örkény István, Szabó Magda		Órakeret 4 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A törzsanyagban megnevezett drámai művek vagy műrészletek olvasása, megismerése, közös elemzése – Ismerkedés a korszakban kidolgozott dramaturgiai eljárásokkal 			

		<ul style="list-style-type: none"> – Álláspontok megismerése és kialakítása a feldolgozott drámák problémafelvetésével kapcsolatban – A drámai művekben a befogadó elé tárt társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok felismerése, megfogalmazása, megértése – A megmaradásért folytatott harc és az azért szükségképpen hozott áldozatok felismerése 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
<p>a) Örkény István: Tóték b) Szabó Magda: Az a szép fényes nap (részlet)</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a választott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – megismeri a század irodalmának néhány törekvését, sajátosságát (nemzeti konzervatív irodalom, népi írók mozgalma, határon túli magyar és emigráns irodalom); – választhat műelemzést / műajánlást egyéni olvasmányélményei alapján; – a szerzők kapcsán alkalmassá válik a 	<p>tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás</p>	<p><i>Informatika:</i> internetes közlés, irodalmi adattárak és honlapok.</p>	<p>filmfeldolgozások részletei internetes források</p>

	műveikről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	totalitárius, történelmi dráma			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	III. A XX. századi történelem az irodalomban a. Trianon b. Világháborúk c. Holokauszt d. Kommunista diktatúra e. 1956		Órakeret 10 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi szövegek elhelyezése történelmi kontextusban – Irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és magánemberi erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása – Az olvasott szövegek szerkezeti egységeinek megfigyelése, a szerkezeti egységek retorikai funkcióinak azonosítása – Egyes olvasott szövegek jellegzetes retorikai alakzatainak megfigyelése 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
a) Trianon •Juhász Gyula: Trianon •Vérző Magyarország (Szerk.: Kosztolányi Dezső) Lyka Károly: Magyar	A tanuló – tisztában van a választott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével,	tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés,	<i>Informatika</i> : internetes közlés, irodalmi adattárak és honlapok.	film-feldolgozások részletei internetes kapcsolat

<p>művészet – magyar határok (részlet)</p> <p>b) Világháborúk</p> <ul style="list-style-type: none"> •Gyóni Géza: Csak egy éjszakára... <p>c) Holokauszt</p> <ul style="list-style-type: none"> •Szép Ernő: Emberszag (részlet) •Tadeusz Borowski: Kővilág <p>d) Kommunista diktatúra</p> <ul style="list-style-type: none"> •Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról vagy George Orwell: 1984 (részletek) <p>e) 1956</p> <ul style="list-style-type: none"> •Nagy Gáspár Öröknyár: elmúltam 9 éves A Fiú naplójából •Márai Sándor: Mennyből az angyal vagy Halotti beszéd 	<p>szerepével a magyar irodalom történetében;</p> <p>– megismeri a század irodalmának néhány törekvését, sajátosságát (nemzeti konzervatív irodalom, népi írók mozgalma, határon túli magyar és emigráns irodalom);</p> <p>– választhat műelemzést / műajánlást egyéni olvasmányélményei alapján;</p> <p>– a szerzők kapcsán alkalmassá válik a műveikről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>	<p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>		
---	--	---	--	--

Óraszámok összefoglaló táblázata

III. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma	17
A) Avantgárd mozgalmak	3
B) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	3
C) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	4
D) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	4
E) A posztmodern világirodalom	3
IV. A magyar irodalom a XX. században II.	56
A) Életmű a XX. század magyar irodalmából II.	15
József Attila	15
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából I.	8
a, Örkény István	3
b, Szabó Magda	2
c, Kányádi Sándor	3
C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.	29
a) Metszetek: egyéni utakon	
Szabó Dezső	2
Krúdy Gyula	2

Weöres Sándor	2
b) Metszetek a modernista irodalomból	
Szabó Lőrinc	2
Radnóti Miklós	9
c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	6
Dsida Jenő	
Reményik Sándor	
Áprily Lajos	
d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	2
Nagy László	
e) Metszet a tárgyias irodalomból	2
Pilinszky János	
f) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	2
Illyés Gyula	
D) Színház- és drámatörténet	4
Örkény István	3
Szabó Magda	1
III. A XX. századi történelem az irodalomban	10
a) Trianon	2
b) Világháborúk	2
c) Holokauszt	2
d) Kommunista diktatúra	2
e) 1956	2

IV. Kortárs magyar irodalom	10
Szabadon felhasználható órakeret (órakeret maximum 20%-a)	23
Összesen	116

II. verzió(Nyelvi humán tagozat)

Irodalom 9. évfolyam (136 óra)

(Nyelvi humán tagozat)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		<u>I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom</u>		Órakeret 13 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Változatos lírai, kisprózai alkotások, szövegrészletek olvasása, közös értelmezése – Szerző, előadó, terjesztő és befogadó változó viszonyrendszere: a művészetben való részvétel lehetőségei – Nyelv és nyelviség az irodalomban: a képi és a hangzó nyelv, szóképek és retorikai alakzatok a hétköznapi és az irodalmi kommunikációban 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Az irodalom és hatása Karinthy Frigyes: A cirkusz</p> <p>B) Szerzők, művek párbeszéde Aiszóposz: A tücsök és a hangya Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök Romhányi József: Tücsökadal</p> <p>C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes-történetek (részletek)</p> <p>D) Műnemi-műfaji rendszer</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – pontosítja az irodalom és az írásbeliség, irodalom és művészet összefüggéseit – megismeri és értelmezi az irodalmi művek fikcionalitását, nyelvi megalkotottságát – tudatosítja a szépirodalom és a népszerű irodalom kapcsolatát, / megismeri a szövegek közti párbeszéd lehetőségeit / ismeri az irodalmi műnemek, műfajok rendszerét 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése, pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>Néhány grafikai szervező megismerése (fürtábra, INSERT-technika, pókhálóábra, Venn-diagram, kettéosztott napló, T-táblázat)</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Történelem:</i> őskor, írásbeliség kialakulása,</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> filmplakát, képregény, filmes műfajok, falfirka képelemzés</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>filmrészletek, képregények</p>

Kulcsfogalmak/ fogalmak	művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló, előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia</u>		Órakeret 17 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A mítoszok kulturális jelentőségének megértése – Hősök és archetípusok a kortárs kultúrában, pl. populáris filmen, videojátékban vagy képregényben – Mítosz- és hőstípusok megkülönböztetése, felismerése. Mítoszok, mondák és népmesék – Az archaikus, mitikus világkép és a kortárs világkép viszonyának mérlegelése – Az alapvető emberi magatartásformák felismerése és azonosítása a mitológiai történetekben és eposzokban – A vándormotívumok felismerése pl. vízözön, örök élet utáni vágy – Irodalmi alapformák, műfajok és motívumok megismerése – A történetmesélés formáinak elemzése, az elbeszélői nézőpontok és a narratív struktúra szerepének felismerése – A görög kultúra máig tartó hatásának felismerése: pl. archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs. 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
A) Az ősi magyar hitvilág Hoppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek) Irodalom és mozgókép: Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról (részlet) B) A görög mitológia	A tanuló – felismer, azonosít alapvető emberi magatartásformákat mitológiai történetekben és eposzokban – megismer irodalmi alapformákat, műfajokat, motívumokat; – elemzi a történetmesélés	Tanulói tevékenységek szervezése: pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita	<i>Vizuális kultúra:</i> az antik görög művészet néhány alkotása; illusztrációk és irodalmi művek párhuzamai, későbbi korok témafeldolgozásai. <i>Földrajz:</i> tájékozódás térben. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> az	

<p>A világ születése; istenek születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése Az olimposzi istenek A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótauros) C) Egyéb teremtésmítosz Babiloni teremtésmítosz (részlet)</p>	<p>formáit, az elbeszélői nézőpontokat és a narratív struktúra szerepét – felismeri a görög kultúra máig tartó hatását (archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs).</p>		<p>antik világ nagy szónokai, történetírói. <i>Matematika; fizika:</i> tudománytörténet; az antik világ tudományosságának öröksége. <i>Filozófia:</i> antik filozófusok, filozófiai irányzatok.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitas, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>III. A görög irodalom</u></p>		<p>Órakeret 22 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés az ókori görög mitológiai történetekkel a törzsanyagban megjelöltek alapján – Részleteket megismerése meg a homéroszi eposzokból – Szemelvények megismerése a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaios, Szimónidész) és prózaepikából (Aiszóposz fabuláiból). – A szerzőkhöz, illetve hősközökhöz kapcsolódó toposzok megismerése – Irodalmi alapformák, történetek és motívumok hatásának, továbbélésének bemutatása többféle értelmezésben az irodalomban, képzőművészetben, filmen, – Az ókori görög színház és dráma jellemzőinek, valamint a színház- és drámatörténetre gyakorolt hatásának megismerése – A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése – Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése 			

		<ul style="list-style-type: none"> – Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában – A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése – Lehetőség szerint e szerzők valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása – Különbőféle magatartásformák, konfliktusok, értékek és hibák (harmónia, mértéktartás,) felismerése; ezek elemzésével, értékelésével erkölcsi érzék fejlesztése. 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Az epika születése Homérosz: Iliász vagy Odüsszeia (részletek)</p> <p>B) A görög líra, az időmértékes verselés Alkaiosz: Az állam hajója Alkaiosz: Bordal Szapphó: Aphroditéhez Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka Anakreón: Töredék a halálról Anakreón: Gyülölöm</p> <p>C) A görög dráma Színház- és drámatörténet: Szophoklész: Antigoné</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes dialogikus művek olvasására, befogadására, értelmezésére, egy drámarészlet előadására; – felismer különböző magatartásformákat konfliktusokat, értékeket és hibákat (harmónia, mértéktartás, hübrisz); ezek elemzésével, értékelésével fejlődik erkölcsi érzéke; – pontosítja a katarzis fogalmát; felismeri, hogy a befogadóra tett hatások változatosak; – képes a műről szóló vélemények kritikus befogadására. 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Vizuális kultúra; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>görög és római színházépítészet.</p> <p><i>Földrajz:</i> 1-2 fennmaradt antik színház helyének beazonosítása.</p> <p><i>Etika; filozófia:</i></p> <p>Arisztotelész <i>Poétikájának</i> néhány alapvetése.</p> <p><i>Tánc és dráma:</i></p> <p>színházművészet, színháztörténet.</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>drámaelőadások részletei,</p> <p>képek a görög színházról,</p> <p>PowerPoint-bemutató</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>eposz, eposzi konvenciók: propozíció, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmai, toposz, tragédia, komédia, dialógus, monológ,</p>			

		hármás egység, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél		<u>IV. A római irodalom</u>		Órakeret 14 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Szemelvények megismerése a római lírából és epikából, Horatius és Vergilius művek, továbbá Catullus, Ovidius, Phaedrus művek vagy részletek. – Arómai irodalom műfajainak, témáinak, motívumainak hatása, továbbélése – Emberi magatartásformák azonosítása, értékelése a művek, illetve a szerzők portréi alapján; a horatiusi életelvek érvényességének vizsgálata; – Irodalmi műfajok, versformák megismerése; – A görög és római kultúra viszonyának értelmezése; <p>A római kultúra máig tartó hatásának felismerése (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás);</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) A polgárháborúk kora Catullus: Gyűlölök és szeretek</p> <p>B) Augustus kora Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7.sor) Vergilius: IX. ecloga Horatius: Thaliarchushoz Ovidius: Átváltozások Pygmalion</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosít, értékeli emberi magatartásformákat a művek, illetve a szerzők portréi alapján; – véleményezi a horatiusi életelvek érvényességét; – megismer irodalmi műfajokat, versformákat; – értelmezi a görög és római kultúra viszonyát; – felismeri a római kultúra máig tartó hatását (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; Catullus / Horatius noster; 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek;</i></p> <p><i>földrajz:</i> az antik római kultúra kiterjedése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> korabeli művek és későbbi feldolgozások.</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>szövegrészletek</p>

	latinizmusok a mai magyar szókincsben).			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófaszerkezet, horátiusi alapelvek, ars poetica			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	V. A Biblia mint kulturális kód		Órakeret 22 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A Biblia felépítésének tanulmányozása, a szöveghagyomány jellemzőinek és jelentőségének megértése – Szemelvények olvasása az Ó- és Újszövetségből: alapvető történetek, motívumok és műfajok megismerése – Háttérismeretek a Bibliához mint az európai kultúra korokon és világnézeteken átívelő, alapvető kódjához – Kitekintés a bibliai történetek későbbi megjelenéseire az irodalomban és más művészeti ágakban – A bibliai hagyomány meghatározó jellege a szóbeli és írásos kultúrában: szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban – A Bibliához kapcsolódó ünnepek, hagyományok eredete, tartalma <p>A Biblia hatástörténetét feltáró és megértető, önálló és csoportos kutatási és projektfeladatok</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Az Ószövetség (részletek)</p> <p>a) Történeti könyvek Mózes első könyvéből részletek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teremtéstörténet • József <p>Mózes második könyvéből részletek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kivonulás <p>Egyiptomból (részletek), a Tízparancsolat</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismer/felismer bibliai élethelyzeteket, magatartásformákat, témákat, motívumokat; – tudja néhány közkeletű bibliai szólás, állandósult kifejezés eredetét és jelentését; – ismeri a <i>Bibliához</i> kapcsolódó ünnepek, 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés.</p> <p>Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita.</p> <p>Portfóliókészítés.</p>	<p><i>Vizuális kultúra;</i></p> <p><i>ének-zene:</i></p> <p>a Biblia hatása más művészeti ágakra; különböző korok bibliai témafeldolgozása, különféle művészeti ágak példáival.</p> <p>Teremtésvédelem: földünk érintetlen tájainak összevetése az ember</p>	<p>bibliai atlasz, internetes hozzáférés, biblikus témájú festmények, Power-Point-bemutató zeneműrészletek internetes kapcsolat</p>

<p>b) Tanító könyvek</p> <ul style="list-style-type: none"> Zsoltárok könyve (23., 42.) <p>B) Újszövetség (részletek)</p> <p>a) Az „örömhír” Máté evangéliumából részletek:</p> <ul style="list-style-type: none"> Jézus Krisztus születése, megkeresztelése Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata Passió-történet Jézus feltámadása <p>Lukács evangéliumából (részletek):</p> <ul style="list-style-type: none"> Az irgalmas szamaritánus A tékozló fiú <p>Pál apostol Szeretethimnusza</p>	<p>hagyományok (karácsony, húsvét, pünkösd, vízkereszt stb.) eredetét, tartalmát;</p> <p>– tudatosítja a bibliai motívumok, témák, műfajok továbbélését a kultúrában;</p> <p>– ismeri a <i>Biblia</i> máig tartó hatását az európai irodalomra és művészetre (zene, képzőművészet, film; dramatikus hagyomány; parafrázisok, adaptációk többféle művészeti ágból).</p>		<p>okozta pusztítása</p> <p>PowePoint-ban prezentált képek formájában.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsek, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis</p>			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>VI. A középkor irodalma</u>		Órakeret 21 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak 			

		tanulmányozása <ul style="list-style-type: none"> – A korstílus fogalmának bevezetése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése – Szövegrészlet elemzése a középkor irodalmából az alábbi műfajok közül: vallomás, lovagi epika, legenda, himnusz – A középkori irodalom jellegének megismerése az ókeresztény és középkori szakaszban – A vallásos és világi irodalom együttthatásának megismerése – Az egyház irodalomra gyakorolt hatásának megértése – A kéziratos kor írási és olvasási szokásainak megismerése – Az antikvitás középkorra tett hatásának felismerése (pl. Vergilius-Dante) – Dante és Villon életműve jelentőségének megértése 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A) Egyházi irodalom a) Epika: Szent Ágoston: Vallomások (részlet) Halotti beszéd és könyörgés b) Líra Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról Ómagyar Mária-siralom B) Lovagi és udvari irodalom a) Epika Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet) b) Líra Walter von der Vogelweide:	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> – megérti a történelmi és művelődéstörténeti korszakolás problémáit (ókor- középkor- reneszánsz fogalmak koordinátái); – megismerkedik a középkori irodalom jellegével az ókeresztény és középkori szakaszban; a vallásos és világi irodalom együttthatásával; – tud példákat hozni a különféle irodalomtípusokra (pl. kolostori, lovagi és vágáns irodalom), összhangban a 	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás	<i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a középkori építészet, képzőművészet, zene néhány alkotása. <i>Informatika:</i> tájékozódás a Villon-fordításokról.	internetes hozzáférés, képzőművészeti, kultúrtörténeti diasorok, PowerPoint bemutató

<p>A hársfaágak csendes árnyán</p> <p>C) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)</p> <p>D) A középkor világi irodalma vágánsköltészet Carmina Burana (részlet)</p> <p>François Villon: A nagy testamentum (részletek)</p>	<p>korszak világképével, értékrendjével;</p> <p>– felismeri az antikvitás hatását a középkorra; néhány szemelvény alapján értékeli Dante és Villon életművének jelentőségét.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágáns költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelem, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron</p>			

Óraszámok összefoglaló táblázat

VII. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	13
E) A művészet fogalma, művészeti ágak. Művészet és irodalom. Az irodalom születése, hatása. Az irodalmi kommunikáció	2
F) Szerzők, művek párbeszéde – a művészet	2
G) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	4
H) Műnemi-műfaji rendszer	5
VIII. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	17
<i>D) Az ősi magyar hitvilág</i>	6
<i>E) A görög mitológia</i>	7
<i>F) Egyéb teremtésmítosz - Babiloni teremtésmítosz</i>	4
IX. A görög irodalom	22
<i>C) Az epika születése</i>	7
<i>D) A görög líra, az időmértékes verselés</i>	7
<i>C) A görög dráma</i>	8
X. A római irodalom	14
	22

XI. A Biblia mint kulturális kód	
<i>C) Az Ószövetség</i>	10
<i>D) Újszövetség</i>	12
	21
XII. A középkor irodalma	
<i>E) Egyházi irodalom</i>	4
<i>F) Lovagi és udvari irodalom</i>	5
<i>G) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)</i>	6
<i>H) A középkor világi irodalma</i>	6
Szabadon felhasználható órák (órakeret maximum 20%-a)	27
Összesen	136

Irodalom 10. évfolyam (136 óra)

(Nyelvi humán tagozat)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		I. A reneszánsz irodalma A) A humanista irodalom B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvi kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra		Órakeret 8 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismételése – Petrarca-szonett megismerése <p>a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése Janus Pannonius műveinek olvasásával és értelmezésével</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok	
A) A humanista irodalom a) Líra Petrarca: Pó, földi kérgem Portré: Janus Pannonius Janus Pannonius: Pannónia dicsérete Janus Pannonius: Egy	A tanuló – értelmezi a művelődéstörténeti és stílustörténeti korszakolás problémáit (középkor/ reneszánsz és 16–17. sz.); – tudatosítja a legfontosabb reneszánsz eszményeket, értékeket, tárgyakat, témákat;	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, reflektálás, megbeszélés, vit	<i>Történelem és állampolgári ismeretek:</i> a könyvkészítés történetéről: kéziratoktól a könyvnyomtatásig, könyvtártörténet.	internetes kapcsolat szöveg-részletek	

<p>dunántúli mandulafáról</p> <p>b) Epika Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella</p> <p>B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése</p> <p>a) Bibliafordítások Károli Gáspár Szent Biblia fordítása (részlet)</p> <p>b) Zsoltárfordítások Szenczi Molnár Albert: 42. zsoltár</p> <p>c) Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek)</p>	<p>– Petrarca és Boccaccio néhány műve alapján megismerkedik a kor lehetséges/ sajátos alkotói magatartásaival (kettősségek: tudós humanizmus és személyes élményanyag, ill. a szórakoztatás szándéka); pontosítja ismereteit műelemzés alapján a novella műfajáról; felismeri a szonettformát. megismeri egy humanista alkotó portréját, költői és emberi szerepvállalását; személyes élményanyagának költészetformáló szerepét; – tudatosítja, értékeli az életmű néhány fontos témáját, a lírai alany magatartását (pl. költői öntudat, művészi becsvágy, búcsúzás, betegség, katonáskodás, test és lélek); – megismeri néhány fogalom változó jelentését (pl. elégia, epigramma);</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers, bibliafordítás,</p>			

	zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A reneszánsz irodalma C. A reformáció világi irodalmából		Órakeret 3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A reformáció kultúrtörténeti jelentőségének (iskolák, nyomdák, anyanyelvűség) megismerése – A XVI. századi Magyarországon a reformáció gyors terjedése okainak (miért és hogyan) megértése – A XVII. század elejétől megjelenő a katolikus megújulás jellemzőinek megismerése <p>A magyar és európai reformációs irodalom műfaji gazdagságának, sokszínűségének megismerése</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
<p>a) <i>Históriás énekek</i> Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról (részlet)</p> <p>b) <i>Széphistóriák</i> Gyergyai (Gergei) Albert: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündér szűz leányról (részletek)</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, reflektálás, megbeszélés, vit</p>	<p><i>Történelem és állampolgári ismeretek</i>: a könyvkészítés történetéről: kéziratoktól a könyvnyomtatásig; könyvtártörténet.</p>	<p>internetes kapcsolat szöveg-részletek</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers		
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A reneszánsz irodalma D. Líra a reformáció korában		Órakeret 5 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása – Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) – Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos verselés alapjai 		

		– Népköltészet, közköltészet és műköltészet a régi és klasszikus magyar irodalomban A szonett formái változása Shakespeare-nél		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A) Líra a reformáció korában a) Portré: Balassi Bálint Balassi Bálint: Egy katonaének Balassi Bálint: Borivóknak való Balassi Bálint: Adj már csendességet... Balassi Bálint: Hogy Júliára találja b) William Shakespeare: LXXV. szonett	Balassi Bálint lírája; költői tudatosság; az életmű néhány tematikus és formai jellemzője. <i>Egy katonaének</i> (kompozíció, értékrend). Legalább további két mű értelmezése <i>Hogy Júliára találja, így köszöne néki, Kiben az Celia szerelméért való gyötrelméről szól</i> Istenes tematika, könyörgésvers, <i>Adj már csendességet</i> ; Szövegvers, Megformáltság, szerkezet (arany metszés, három pillérű kompozíció).	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, refelktálás, megbeszélés, vit	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a 16. sz. kulturális élete Magyarországon <i>Vizuális kultúra:</i> a reneszánsz kultúra Magyarországon az arany metszés.	zenei részletek internetes kapcsolat
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Balassi-strófa, Balassa-kódex, három pilléres versszerkezet, katonaének, szonett			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A reneszánsz irodalma E. Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában		Órakeret 4 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az angol reneszánsz színház és dráma jellemzőinek, a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet befogadása, reflektálás Shakespeare drámaírói életművének hatására – A színházi kultúra alapvető változásai a görög színháztól a shakespeare-i színházig – A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése – Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése 			

		<ul style="list-style-type: none"> – Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában – A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése – A törzsanyagban megjelölt művek egyikének feldolgozása <p>Lehetőség szerint a szerző valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz a témakörhöz kapcsolódó drámajáték előkészítésében és előadásában; – képes rögtönzésre (cselekményváz és adott állandó típusok alapján); – megismer néhányat az európai színjátszás máig élő hagyományaiból; – felismeri az előadásmódok és színpadformák sokféleségét a középkori játéktípusokban. – ismer néhány Shakespeare-témát, szállóigét; – képes egy mű részletes elemzése kapcsán a hősök jellemzésére, 	<p>Tanulói tevékenység szervezése</p> <p>Pármunka, csoportmunka, karaktertípusok alkotása, cselekményváz írása, színpadképek</p>	<p><i>Tánc és dráma:</i> dráma és színháztörténet, játéktípusok.</p> <p><i>Vizuális kultúra; ének-zene; mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> illusztrációk, zenei és filmes feldolgozások Shakespeare-művekből.</p>	<p>internetes hozzáférés filmrészletek</p>

	magatartásuk, konfliktusaik értékelésére; – megérti a befogadói elvárások (korabeli közönség) és a dramaturgia összefüggését;			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	blank verse, commedia dell'arte, hármasszínpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II. A barokk és a rokokó		Órakeret 11 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – A törzsanyagban felsorolt szerzők és műveik megismerése, rendszerezése, – a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyaghoz tartozó művek olvasásával és értelmezésével 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A) Epika a) Vitairatok, vallásos értekezések – a katolikus megújulás Pázmány Péter: Alvinczi Péter uramhoz írt öt szép levél (részlet) b) Portré: Zrínyi Miklós és a	A tanuló – ismeri a fogalomhasználati problémákat (művelődéstörténeti korszak, korstílus, stílusirányzat); – tisztában van irányzatok	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata	<i>Vizuális kultúra; ének-zene; mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> illusztrációk, zenei és filmes feldolgozások Shakespeare-művekből.	internetes hozzáférés drámaelőadások részletei képek az angol színházról, PowerPoint-bemutató

<p>barokk eposz Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek) c) Levél Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.) d) Tudományos élet Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia (részlet) B) A kuruc kor lírája: művek, műfajok Rákóczi-nóta Őszi harmat után</p>	<p>egymás mellett élésével; – meg tudja különböztetni a reneszánsz / barokk alapvető formai és stílusjegyeit, ismeri ezek esztétikai hátterét; Műismereti minimuma: Cervantes: <i>Don Quijote</i> (részlet).</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóének, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>III. A felvilágosodás irodalma A. Az európai felvilágosodás</p>		<p>Órakeret 11 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben – Az európai irodalom nagy korstílusai jellemzőinek, történelmi és eszmei hátterének megismerése – Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílusok jelenléte a képzőművészetekben – Az európai irodalom nagy korstílusai időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése – A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként – A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, áttekintése a történetiség, a korstílusok nézőpontjából – A klasszicizmus eszmetörténeti háttere, főbb sajátosságai 			

– A felvilágosodás mint mozgalom és mint eszmetörténeti irányzat

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Az európai felvilágosodás</p> <p>a) Epika Jonathan Swift: Gulliver utazásai (részletek) Voltaire: Candide (részletek)</p> <p>b) Színház- és drámatörténet A francia klasszicista dráma Irodalom és színház Molière: A fősvény vagy Tartuffe Johann Wolfgang von Goethe: Faust I. (részletek)</p> <p>c) Líra Robert Burns: John Anderson Robert Burns: Falusi randevú</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a klasszicista normatív esztétika sajátosságait (műfaji hierarchia, szabályok); a korabeli elvárások és a dramaturgia összefüggését; – megérti a komikum műfajformáló minőségét és változatait (helyzet- és jellemkomikum); – képes egy mű részletes elemzése kapcsán a hősök jellemzésére, magatartásuk, konfliktusaik értékelésére; – részt vesz egy jelenet kidolgozásában és előadásában; – lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást (vagy felvételét); – műismereti minimuma: egy Molière-mű elemző feldolgozása és memoriter: egy részlet; – alkalmassá válik az adott 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita reflektálás</p>	<p><i>Tánc és dráma:</i> színháztörténet, a színpadi kísérő zene, a koreográfia. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek;</i> <i>filozófia; etika:</i> a felvilágosodás korának bölcselete; értekezések a kor szerzőitől.</p>	<p>internetes hozzáférés drámaelőadások részletei képek a francia színházról, PowerPoint-bemutató</p>

	<p>műről szóló vélemények kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a bölcséleti háttér és a stílusirányzat, műfaj, tematika néhány összefüggését, az egyes irányzatok jellemző tendenciáit, irodalmi műfajait az európai irodalmakból vett egyes szemelvények alapján; – felismeri a preromantika jellegét, szerepét; – választható beszámolót készíthet olvasmányélménye vagy látott színházi élménye alapján (Defoe, Swift, Schiller művei); – műismereti minimuma: Swift, Voltaire, Goethe egy-egy művének/ részletének ismerete. 			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény”, satíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		III. A felvilágosodás irodalma		Órakeret
		B. A felvilágosodás korának magyar irodalmából: rokokó, klasszicizmus, szentimentalizmus		9 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti hátterének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyagban rögzített szerzők és műveik olvasásával és értelmezésével 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>a) Epika Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya vagyis a dámák diadalma a fárságon, (részletek)</p> <p>b) Líra Kazinczy Ferenc: Tövisek és virágok (részletek) Portré: Csokonai Vitéz Mihály Az estve A boldogság Tartózkodó kérelem Szerlemdal a csikóbőrös kulacshoz</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismereteket szerez a kuruc kor irodalmáról; – ismeri a magyar nyelv ügyében született legfontosabb programok, értekezések gondolatait; Kazinczy tevékenységét; a magyar felvilágosodás időszakának, irodalmi életének néhány sajátosságát; – tudatosítja a nyelvújítási mozgalom jelentőségét; – tisztában van Csokonai életművének jellegével, az 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> stílusirányzatok egymásmellettiése a 18. században.</p> <p><i>Földrajz:</i> a témakörhöz, az alkotókhoz kapcsolódó tájegységek, települések</p>	<p>művelődéstörténeti atlasz</p> <p>internetes kapcsolat festmények, képek, PowerPoint-bemutató, zenei részletek</p>

<p>A Reményhez A Magánossághoz</p>	<p>alkotó helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; felismer jellemző stílusirányzatokat, műfajokat, verstípusokat és versformákat; – elemzések értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére; memoriterek tolmácsolására</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>vátesz, röpirat, komikus vagy vígeposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stíluszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>IV. A felvilágosodás irodalma</u> C. A klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban</p>		<p>Órakeret 12 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai és prózai szövegek olvasása, értelmezése – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségeként is értelmezett irodalomban – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése – Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése – Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása – Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) – Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés alapjai 			

		– A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban</p> <p>a) Líra Portré: Berzsenyi Dániel Osztályrészem Levéltöredék barátomhoz A közelítő tél A magyarokhoz (I.)</p> <p>Kisfaludy Károly: Mohács (részlet) Portré: Kölcsey Ferenc Himnusz Vanitatum vanitas Zrínyi dala Zrínyi második éneke</p> <p>b) Epika Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományok (részletek) Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)</p> <p>c) Színház és dráma Katona József: Bánk bán</p>	<p>– Berzsenyi kapcsán alkalmassá válik legalább 3-4 alkotás és a műveikről szóló vélemények, elemzések értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére; memoriterek tolmácsolására</p> <p>– ismeri a magyar irodalom néhány sajátosságát a 19. század első felében;</p> <p>– felismeri a reformkor-nemzeti romantika-népiesség fogalmak tartalmát, szerepét és jelentőségét;</p> <p>– tisztában van Kölcsey és Vörösmarty életművének jellegével, az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében;</p> <p>– ismeri a magyar színház történetének néhány sajátosságát (az állandó magyar színház hiányát,</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a magyar romantika más művészeti ágakban; népdalok.</p> <p><i>Földrajz:</i> az alkotókhoz kapcsolódó tájegységek, települések.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a reformkori művelődés és társadalmi élet.</p>	<p>internetes kapcsolat festmények, képek, épületek, szobrok a magyar romantikából PowerPoint-bemutató, zenei részletek</p>

	<p>törekvéseket a létrehozására);</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes elemezni nemzeti tragédiánk sajátosságait (problematika, drámai szerkezet és nyelv, sajátos lezárás, „megoldás) – megismer néhány álláspontot a műértelmezéshez; – lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást (vagy felvételét), és közös elemzéssel értékeli az adott interpretációt; – műismereti minimuma: a tragédia (házi olvasmány) elemző feldolgozása és memoriter: részlet(ek) a műből; – alkalmassá válik a mű értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére. 			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	nemzeti himnusz, értekezés, intelem, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>IV. A romantika irodalma</u>		Órakeret 13 óra	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben – Az európai irodalom nagy korstílusa jellemzőinek, történelmi és eszmei háttérének megismerése – Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílus jelenléte a képzőművészetekben – Az európai irodalom nagy korstílusa időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése – A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként – Az európai romantika sajátosságai; néhány szövegrészlet a romantikus művek köréből 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>a) Az angolszász romantika</p> <p>George Byron egy szabadon választott művéből részlet Sir Walter Scott: Ivanhoe (részlet)</p> <p>Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság</p> <p>b) A francia romantika Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (részlet)</p> <p>c) A német romantika Heinrich Heine: Loreley</p> <p>d) Az orosz romantika</p>	<p>A tanuló</p> <p>– felismeri az életművek egymásmellettiségét az 1830-as években (klasszika, romantika, realizmus tendenciái, l. Goethe/ Hugo/Stendhal, Balzac) és a romantika korstílus-jellegét, jelentőségét; a romantika és a kritikus, realista szemlélet együtthatását;</p> <p>– megismeri az irodalmi liberalizmus szerepét és hatását az esztétikára (új műfaji változatok; stiláris és hangnemi összetettség, irónia és groteszk);</p>	<p>Portfólió készítése.</p> <p>Tanulói tevékenységek szervezése:</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra; ének-zene:</i> a romantika művészete.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> a romantika, romantikus mai médiaértelmezése</p>	<p>internetes kapcsolat festmények, képek, Power-Point-bemutató, zenei részletek</p>

<p>Alexandr Szergejevics Puskin: Anyegin (részletek)</p> <p>e) A lengyel romantika Adam Mickiewicz: A lengyel anyához</p>	<p>– műismerete: Shelley, Keats, Poe, V. Hugo, E. T. A. Hoffmann, Puskin, illetve Balzac, Stendhal, Gogol egy-egy művének/ részletének ismerete; – képes egy választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány) elemző bemutatására a közös értelmezés után; – beszámolót/ könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak műveiből; alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>V. A magyar romantika irodalma</u> A. Életművek a magyar romantika irodalmából a. Vörösmarty Mihály		Órakeret 9 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai szövegek olvasása, értelmezése Vörösmarty Mihály életművéből a törzsanyagban meghatározottak szerint – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése 			

		<ul style="list-style-type: none"> – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése – A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése – Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Életművek a magyar romantika irodalmából</p> <p>a) Vörösmarty Mihály</p> <p>Líra Szózat Gondolatok a könyvtárban A merengőhöz Az emberek Előszó A vén cigány</p> <p>Drámai költemény Csongor és Tünde</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a magyar irodalom néhány sajátosságát a 19. század első felében; – felismeri a reformkor-nemzeti romantika-népiesség fogalmak tartalmát, szerepét és jelentőségét; – tisztában van Vörösmarty életművének jellegével, az alkotó helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – Vörösmarty kapcsán alkalmassá válik legalább négy alkotás és a műveiről szóló vélemények, 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a magyar romantika más művészeti ágakban; népdalok.</p> <p><i>Földrajz:</i> az alkotókhoz kapcsolódó tájegységek, települések.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a reformkori művelődés és társadalmi élet.</p> <p>Vörösmarty Mihály: Az emberek -> az emberi pusztítás felismerését segítheti a költemény -> beilleszthető a környezetvédelem</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>festmények, képek, épületek, szobrok a magyar romantikából</p> <p>PowerPoint-bemutató, zenei részletek</p>

	elemzések értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére; memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	rapszódia, drámai költemény			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	VI. A magyar romantika irodalma A. Életművek a magyar romantika irodalmából b. Petőfi Sándor		Órakeret 15 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megnevezett versek szövegre épülő ismeretén, értelmezésén, elemzésén – Petőfi életművének főbb témái (szerelem, táj, haza, forradalom, család, házasság, ars poetica stb.) és műfajainak megismerése – A költő epikájának (<i>Az apostol</i>, <i>A helység kalapácsa</i>) néhány sajátossága részletek vagy egész mű tanulmányozásán keresztül – Petőfi alkotói pályájának és életútjának kapcsolatai, főbb szakaszai – A népiesség és a romantika jelenlétének bemutatása Petőfi Sándor életművében – Petőfi életútja legfontosabb eseményeinek megismerése; Petőfi korának irodalmi életében – A Petőfi-életmű befogadástörténetének néhány sajátossága, a Petőfi-kultusz születése – A Petőfi-életmű szerepe, hatása a reformkor és a forradalom történeteiben 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
b) Petőfi Sándor Líra A négyökrös szekér A bánat? egy nagy ocean A természet vadvirága Fa leszek, ha... Reszket a bokor, mert... Minek nevezzetek?	A tanuló – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Petőfi helyét, szerepét a magyar irodalom történetében; költészetének jellegét; – műelemzések során megismeri Petőfi jellemző	Tanulói tevékenységek szervezése: pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,	<i>Földrajz</i> : Petőfi életútjának állomásai. <i>Vizuális kultúra; ének-zene</i> : a romantika művészete, Petőfi művek feldolgozásai (hangoskönyv, színház,	hangos-könyv, művelődéstörténeti atlasz, internetes kapcsolat, festmények, képek, PowerPoint-bemutató, zenei, film- és színházi előadás részletek

<p>Egy gondolat bánt engemet</p> <p>A puszta, télen vagy Kis-Kunság</p> <p>A XIX. század költői</p> <p>Fekete-piros dal</p> <p>Epika</p> <p>A helység kalapácsa (részlet)</p> <p>Az apostol (részlet)</p>	<p>témáit, műfajait, poétikai megoldásait, versformáit; megkülönbözteti jellemző hangnemeit (pl. humor és irónia);</p> <p>– képes önálló műértelmezés megfogalmazására;</p> <p>– műismereti minimuma: <i>Az Alföld; Nemzeti dal</i> (ált. János vitéz, <i>A puszta, télen; A XIX. század költői; Európa csendes, újra csendes...; Szeptember végén</i> és még három-négy mű és memoriterek;</p> <p>– képessé válik Petőfi életművének bemutatására (legalább 10–12 lírai és 1–2 verses epikai alkotás alapján); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>	<p>reflektálás</p>	<p>rajzfilm, dal).</p> <p>Petőfi tájköltészeti alkotásai: tájköltészeti kapcsolódás, a természet megújulása, körforgása: fenntarthatóság kiemelése</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>népiesség, életkép, zsánerek, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>VI. A magyar romantika irodalma</u></p> <p>A. Életművek a magyar romantika irodalmából</p> <p>c. Jókai Mór</p>		<p>Órakeret</p> <p>9 óra</p>	

		B. Irodalomtudomány a romantika korában		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása – Legalább egy regény önálló elolvasása – Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenése, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepe – A 19. század néhány jellemző elbeszélő műfajának és irányzatának áttekintése – Kreatív szövegek alkotása megadott stílusban vagy ábrázolásmóddal – Szövegek közös értelmezése az elbeszéléselemzés alapfogalmainak segítségével 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>c) Jókai Mór</p> <p>Elbeszélések A tengerszem tündére A huszti beteglátogatók</p> <p>Regények Az arany ember</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a korabeli és a mai olvasóközönség befogadói elvárásainak különbségével; – ismeri Jókai helyét a magyar regényirodalom történetében, alkotásmódjának jellemzőit; – felismeri a romantikus ábrázolásmód sajátosságait és a romantikus regény jellemző műfaji változatait; – képes egy regény sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére; – műismereti minimuma: 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra; ének-zene:</i> a romantika művészete.</p> <p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> Jókai-művek filmes feldolgozásai.</p> <p><i>Földrajz:</i> a regényekben előforduló tájegységek, helyszínek.</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>festmények, képek, PowerPoint-bemutató, zenei és filmrészletek</p>

	egy regénye: <i>Az arany ember</i> (vagy más, pl. <i>Egy magyar nábob</i> , <i>Feketegyémántok</i>) egy regényelemzés kapcsán képes önálló szóbeli tétel keretében egy elemzési feladat kifejtő megoldására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	irányregény, utópia, szigetutópia, nemzeti szemlélet, korszerű népiesség			

Óraszámok összefoglaló táblázata

VI. A reneszánsz irodalma	20
<i>B) A humanista irodalom</i>	5
<i>F) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra</i>	3
<i>G) A reformáció világi irodalma</i>	3
<i>H) Líra a reformáció korában</i>	5
<i>I) Dráma a reformáció korában</i>	4
VII. A barokk és a rokokó irodalma	11
<i>C) Epika</i>	7
<i>D) A kuruc kor lírája: műfajok, művek</i>	4
VIII. A felvilágosodás irodalma	32
<i>D) Az európai felvilágosodás</i>	11
<i>d) Epika</i>	6
<i>e) Dráma</i>	3
<i>f) Líra</i>	2
<i>E) A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus</i>	9
<i>c) Epika</i>	2

d) <i>Líra</i>	7
F) <i>Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban</i>	12
d) <i>Líra</i>	8
e) <i>Epika</i>	2
f) <i>Dráma</i>	2
IX. A romantika irodalma	13
d) <i>Az angolszász romantika</i>	4
e) <i>A francia romantika</i>	3
f) <i>A német romantika</i>	2
d) <i>Az orosz romantika</i>	4
e) <i>A lengyel romantika</i>	1
X. A magyar romantika irodalma I.	33
C) <i>Életművek a magyar romantika irodalmából I.</i>	32
d) <i>Vörösmarty Mihály</i>	9
e) <i>Petőfi Sándor</i>	15
f) <i>Jókai Mór</i>	8
D) <i>Irodalomtudomány a romantika korában</i>	1
<i>Szabadon felhasználható órák (órakeret maximum 20%-a)</i>	27

Összesen	136
-----------------	------------

Irodalom 11. évfolyam (136 óra)

(Nyelvi humán tagozat)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		I. A klasszikus modernség irodalma		Órakeret 12 óra
		A. A realizmus a nyugat-európai irodalomban B. A realizmus az orosz irodalomban		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása – Legalább két regény és két dráma önálló elolvasása – A XIX. század történelmi, erkölcsi, filozófiai kérdésfelvetéseinek, konfliktusainak megértése az epikus és drámai művek elemzése alapján – A XIX. század néhány jellemző epikus műfajának és irányzatának áttekintése – Lírai szövegek közös értelmezése lírapoétikai fogalmainak segítségével – Az irodalomtörténeti folytonosság (művek, motívumok párbeszéd) megértése – Klasszikus esztétikai és modernista esztétikai törekvések felfedezése a XIX. századi világirodalom kiemelkedő alkotásaiban – A XIX. századi világirodalom magyar irodalomra gyakorolt hatásának megértése 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
I. A klasszikus modernség irodalma A) A nyugat-európai irodalom a) Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek) b) Színház- és drámatörténet: Henrik Ibsen: A vadkacsa	A tanuló – felismeri az életművek egymásmellettségét az 1830-as években – megismeri az irodalmi liberalizmus szerepét és hatását az esztétikára (új műfaji változatok; stiláris és hangnemi összetettség, irónia és groteszk); – képes egy	Portfólió készítése. Tanulói tevékenységek szervezése: pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra; énekzene: a romantika művészete.</i> <i>Mozgóképkultúra és médiaismeret: a romantika, romantikus mai médiaértelmezése</i>	internetes kapcsolat festmények, képek, PowerPoint-bemutató, zenei részletek

<p>vagy Nóra (Babautthon)</p> <p>B) Az orosz irodalom</p> <p>a) Nyikolaj Vasziljevics Gogol: A köpönyeg</p> <p>b) Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés (részletek)</p> <p>c) Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála</p> <p>d) Színház- és drámatörténet: Anton Pavlovics Csehov: Sirály vagy Ványa bácsi</p>	<p>választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány) elemző bemutatására a közös értelmezés után;</p> <p>– beszámolót/ könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak műveiből;</p> <p>alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, tolsztojanizmus, visszatekintő időszerkezet, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A klasszikus modernség irodalma		Órakeret	
	C. A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai		5 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A klasszikus modernista költészet főbb irányzatainak, programjainak megismerése – A XIX. századi líra új kifejezőmódbeli jellemzőinek azonosítása – A hagyományhoz való viszony értelmezése, a költői programok főbb sajátosságainak megfigyelése, poétikaértelmezések, a régi és új költészeteszmény jellemzőinek számbavétele – A korszak programadó verseinek értelmezése, poétikai-retorikai elemzése (annak tudatosításával, hogy ezek a művek fordításokban olvashatók) 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	

<p>A) A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai a) Charles Baudelaire A Romlás virágai – Előszó Az albatrosz b) Paul Verlaine Őszi chanson Költészettan c) Arthur Rimbaud A magánhangzók szonettje</p>	<p>A tanuló – felismeri a romantika és realizmus együttthatását, folytonosságát az epikában; értelmezi a realista és naturalista stílusirányzat jellemzőit; – megismeri az impresszionista és (pre)szimbolista európai líra néhány sajátosságát; – képes egy választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány) elemző bemutatására a közös értelmezés után; néhány lírai alkotás értelmezésére; – beszámolót / könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak szerzőinek műveiből; – alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészíté-és listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> impresszionizmus, szimbolizmus más művészeti ágakban</p>	<p>zenei anyag, CD-lejátszó vagy internetes hozzáférés képzőművészeti diák, PowerPoint- bemutató</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>I. A klasszikus modernség irodalma</p>			<p>Órakeret</p>

		D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában 1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából a) Arany János	15 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a kijelölt versek értelmezése, elemzése alapján – Arany János lírai életművének főbb témái és változatai (szabadság és rabság; visszatekintés és önértékelés; a művész szerepe a társadalomban; erkölcsi dilemmák és válaszlehetőségek) – Arany János balladaköltészetének megismerése legalább három ballada elemzésével, a műfaji sajátosságok és a tematikus jellemzők rendszerezése – A költő epikájának (<i>Toldi estéje</i>, <i>Buda halála</i>) tanulmányozása a kijelölt és választott szövegek segítségével – A kortárs történelem eseményeinek feldolgozása, bemutatása Arany lírai és epikus költészetében – Arany alkotói pályája főbb szakaszainak azonosítása (forradalom előtti időszak, nagykorúsi évek, Őszikék) – Arany életművében a népiesség és a romantika összefonódásának tudatosítása – Arany jelentősége kora irodalmi életében, Arany életútja legfontosabb eseményeinek megismerése – Az Arany-életmű befogadás-történetének, az Arany-kultusz születésének áttekintése 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából a) Arany János • Epika	A tanuló – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés,	<i>Filozófia</i> : a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia. <i>Földrajz</i> : a földrajzi tér	internetes hozzáférés hangoskönyv

<p>Toldi estéje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Balladák <p>Ágnes asszony V. László Vörös Rébék</p> <ul style="list-style-type: none"> • Líra <p>Fiamnak Letésem a lantot Kertben Epilógus Kozmopolita költészet Mindvégig</p>	<p>korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a népiesség továbbhatásával);</p> <p>– megismeri a Petőfi és Ady közti, Arannyal részben párhuzamos líra helyzetét; Vajda és az Ady fellépése előtti költők szerepét;</p>	<p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p>regionális szerveződése</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>ballada, pillérversszak, önrónia, eszményítő realizmus</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>I. A klasszikus modernség irodalma</u> D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában 1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából b) Mikszáth Kálmán</p>		<p>Órakeret 8 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása – Legalább négy novella és egy regény önálló elolvasása – Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenésének, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepének tanulmányozása – A romantika és a realizmus találkozásának vizsgálata a mikszáthi epikában – Az anekdota műfaji jellegzetességeinek megismerése, az anekdota szerepének vizsgálata Mikszáth regényeiben és novelláiban – A metaforikus próza poétikai jegyeinek megismerése – Mikszáth egy művében a különc szerepének tanulmányozása 			

		– Erkölcsi kérdések (pl.: bűn és büntetés, őszinteség, hazugság, képmutatás) vizsgálata Mikszáth műveiben		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
a) Mikszáth Kálmán Az a fekete folt Bede Anna tartozása A bágyi csoda Beszterce ostroma	A tanuló – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a népiesség továbbhatásával); – a századvég novellisztikájának néhány darabját értelmezve fejleszti novellaelemzési készségét; – ismeri Mikszáth helyét a magyar regényirodalom történetében, alkotásmódjának jellemzőit; képes egy regényének sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló novellaértelmezésre; lehetőséget kap beszámoló / könyvajánló készítésére egyéni olvasmányélménye	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás	<i>Etika:</i> Mikszáth műveiben felvetett erkölcsi kérdések megvitatása, pl. a kapcsolatok világa, törvény és lelkiismeret. <i>Filozófia:</i> a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia. <i>Földrajz:</i> a földrajzi tér regionális szerveződése, a Mikszáth-regény/ekben előforduló tájegységek, helynevek Mikszáth kapcsán kiemelhető, hogy vannak művei, amelyben a szereplők mély harmóniában élnek a természettel. Kapcsolódhat ide a természetvédelem.	internetes hozzáférés hangoskönyv

	<p>alapján; – alkalmassá válik a művek értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	különc, donquijoteizmus			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A klasszikus modernség irodalma D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában 2. Színház- és drámatörténet – Madách Imre: Az ember tragédiája		Órakeret 6 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Madách Imre <i>Az ember tragédiája</i> című művének közös órai feldolgozása – A mű irodalmi, történetfilozófiai, eszmetörténeti előzményeinek megismerése – A bibliai és a mitológiai előképek felfedezése: a Teremtés könyve, Jób könyve, a Faust-történet – A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek megértése, mai vonatkozásainak tisztázása – Az ember tragédiájának történelemfilozófiai dilemmáinak vizsgálata (pl.: Ki irányítja a történelmet?, Van-e fejlődés a történelemben?) – Eszmék, nemek harcának vizsgálata a műben 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
1. Színház- és drámatörténet Madách Imre: Az ember tragédiája	A tanuló – megismeri a drámai költemény műfaji változatának jellemzőit (filozófiai, bölcséleti tartalmak), sajátos drámai	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés,	<i>Etika; filozófia:</i> filozófiai irányzatok a 19. században. <i>Dráma és tánc:</i> színházművészet, a mű	Internetes hozzáférés drámaelőadások részletei Tragédia-illusztrációk PowerPoint bemutató

	<p>hőseit; többféle világfelfogás egyidejű létezését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a művet (lehetőleg többféle megközelítésből); – megismerkedik néhány műértelmezéssel, állásponttal; – lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást (vagy felvételét), és közös elemzéssel értékelik az adott interpretációt és a mű színpadra állításának lehetőségeit; – műismereti minimuma: a <i>Tragédia</i> (házi olvasmány) elemző feldolgozása és memoriter: részlet(ek) a műből, valamint szállóigévé vált sorok; – alkalmassá válik a mű értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére 	<p>összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás</p>	<p>színrevitele, dramatikus játékok.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás a <i>Tragédia</i> hazai és nemzetközi színházi előadásairól, fordításairól.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történelmi színek, keretszínek, falanszter</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		I. A klasszikus modernség irodalma D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában 3. Szemelvények a XIX. század második felének magyar irodalmából: Tompa Mihály, Gárdonyi Géza, Vajda János, Reviczky Gyula		Órakeret 5 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Ezen XIX. századi alkotók helyének, irodalomtörténeti szerepének megismerése – A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése – A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. – A művek közös és egyéni feldolgozása, értelmezése <p>Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>1. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából</p> <p>a) Tompa Mihály A gólyához A madár fiaihoz</p> <p>b) Gárdonyi Géza Az én falum (részletek) A láthatatlan ember (részlet)</p> <p>c) Vajda János Húsz év múlva</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a népiesség továbbhatásával); – megismeri a Petőfi és Ady közti, Arannyal részben párhuzamos líra helyzetét; Vajda és az Ady fellépése előtti költők szerepét; – alkalmassá válik a művek értelmezéseinek 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Filozófia:</i> a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia.</p> <p><i>Földrajz:</i> a földrajzi tér regionális szerveződése, a regény/ekben előforduló tájegységek, helynevek</p>	<p>internetes hozzáférés hangoskönyv</p>

	kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II.A magyar irodalom a XX. században A. Életművek a XX. század magyar irodalmából 1. Herczeg Ferenc		Órakeret 5 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével – A hazához fűződő viszonyt vizsgáló prózai szövegek olvasása, értelmezése – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésselvetések vizsgálata Herczeg Ferenc műveiben – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
a) Herczeg Ferenc Az élet kapuja Fekete szüret a Badacsonyon Színház- és drámatörténet: Bizánc	A tanuló – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a népiesség	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita,	<i>Etika</i> : törvény és lelkiismeret. <i>Filozófia</i> : a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia. <i>Földrajz</i> : regény/ekben	internetes hozzáférés hangoskönyv

	továbbhatásával);	reflektálás	előforduló tájegységek, helynevek	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II.A magyar irodalom a XX. században</u> A. Életművek a XX. század magyar irodalmából 2. Ady Endre		Órakeret 14 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Ady Endre életművének főbb témái (pl.: szerelem, magyarság, Élet-Halál, Isten, költészet, pénz, háború, stb.) és versformái – Ady költészetének tematikus, formai és nyelvi újdonságai XIX. századi költészetünk tükrében – A szimbólumok újszerű használata az életműben – A szecessziós-szimbolista versek esztétikai jellemzőinek megismerése – Ady Endre költészetének hatása a kortársakra, illetve az ún. Ady-kultusz születésének megismerése – Szemelvények a költő prózájából, publicisztikai írásaiból – Ady Endre életútjának költészetét meghatározó főbb eseményei, kapcsolatuk a költői pálya alakulásával – A költő főbb pályaszakaszainak jellemzői, az Új versek c. kötet felépítésének tanulmányozása – A Nyugat születése, jelentőségének felismerése – Ady Endre költészete körüli viták (saját kora és az utókor recepciójában) tanulmányozása 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
a) Ady Endre Góg és Magóg fia vagyok én...	A tanuló – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Ady	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka,	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> társadalmi modernizáció,	internetes hozzáférés PowerPoint-bemutató

<p>Héja-nász az avaron Harc a Nagyúrral Új vizeken járok Az ős Kaján A Sion-hegy alatt Az Úr érkezése Kocsi-út az éjszakában Emlékezés egy nyár- éjszakára Őrizem a szemed</p>	<p>helyét, költői szerepét a magyar irodalom történetében; költészetének jellegét; – tisztában van a 20. eleji magyar irodalom sajátosságaival és a megújítás szándékával; – műelemzések során megismeri Ady jellemző kötetait, szerkesztési módszereit, lírai témáit, poétikai megoldásait; – képes önálló versértelmezések megfogalmaz-ására; – műismereti minimuma: <i>A Sion-hegy alatt; Góg és Magóg fia vagyok én...</i>; <i>Kocsi-út az éjszakában</i> és még 4-5 mű (memoriterek is) és ált. isk.; – képessé válik az Ady-életmű jellemzőinek bemutatására (legalább 10 lírai alkotás alapján); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére,</p>	<p>prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás</p>	<p>városiasodás, a modern újságírás. <i>Vizuális kultúra:</i> Ady-illusztrációk, korabeli dokumentumok. <i>Földrajz:</i> Ady- emlékhelyek</p>	<p>illusztrációk, portrék földrajzi, művelődés-történeti atlasz</p>
---	--	--	---	---

	memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II.A magyar irodalom a XX. században</u> A. Életművek a XX. század magyar irodalmából 3. Babits Mihály		Órakeret 10 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt versek és a Jónás könyve elemzésével – Babits Mihály irodalomszervező munkásságának feltérképezése – Babits Mihály költészetének főbb témái (filozófiai kérdésfelvetések, az értelmiségi lét kérdései és felelőssége, értékörzés, erkölcsi kérdések és választások) tanulmányozása – Babits Mihály „poeta doctus” költői felfogásának megismerése néhány költői eszközének tanulmányozásával – Babits költői életútjának és költői pályájának főbb szakaszai, eseményei – Babits jelentőségének megismerése a magyar irodalomban: a költő, a magánember, a közéleti személyiség egysége; szemléleti, esztétikai öröksége 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
a) Babits Mihály In Horatium A lírikus epilógja Esti kérdés Jobb és bal Mint különös hírmondó... Ősz és tavasz közt Jónás könyve; Jónás imája	A tanuló – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Babits helyét, szerepét a magyar irodalom és a <i>Nyugat</i> történetében; írasművészetének jellegét; – tisztában van a <i>Nyugat</i> első nemzedéke	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás	<i>Vizuális kultúra:</i> Babits-portrék. <i>Informatika:</i> adattárak és internetes közlés, (pl. a <i>Nyugat</i>). <i>Etika; filozófia:</i> filozófiai, etikai irányzatok és	internetes hozzáférés PowerPoint bemutató illusztrációk, portrék filmrészletek

	<p>tevékenységével, jelentőségével;</p> <p>– műelemzések során megismeri Babits jellemző lírai témáit, poétikai megoldásait és a <i>Jónás könyvét</i>;</p> <p>– képes Babits-művek önálló értelmezésének megfogalmazására;</p> <p>– képessé válik a Babits-életmű jellemzőinek bemutatására (legalább négy lírai alkotás); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására</p>		hatásuk	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, irónia			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II.A magyar irodalom a XX. században</u> A. Életművek a XX. század magyar irodalmából 4. Kosztolányi Dezső		Órakeret 10 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével – Kosztolányi Dezső költészetének főbb témáinak (gyermek- és ifjúkor, emlékezés, értékszembesítés, elmúlás, érzelmek stb.) tanulmányozása – A költő „homo aestheticus” költői felfogásának megismerése költői eszköztárának tanulmányozása által 			

		<ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő prózája főbb narrációtechnikai, esztétikai sajátosságainak felismerése, értelmezése – A lélektani analízis tanulmányozása Kosztolányi Dezső prózájában – A történelem és a magánember konfliktusának ábrázolása Kosztolányi Dezső regényeiben – Kosztolányi Dezső szerepének vizsgálata kora irodalmi életében (vitái kortársaival; helye, szerepe a Nyugat első nemzedékében) 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>4) Kosztolányi Dezső A szegény kisgyermek panaszai (részletek: Mint aki a sínek közé esett..., Azon az éjjel, Anyuska régi képe) Boldog, szomorú dal Őszi reggeli Halotti beszéd Hajnali részegség Édes Anna Esti Kornél; Tizenhatalcadik fejezet, melyben egy közönséges villamosútról ad megrázó leírást, – s elbúcsúzik az olvasótól</p>	<p>A tanuló – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Kosztolányi helyét, szerepét a magyar irodalom történetében; írásművészetének jellegét; – tisztában van a <i>Nyugat</i> első nemzedéke tevékenységével, jelentőségével; – műelemzések során megismeri Kosztolányi jellemző lírai témáit, poétikai megoldásait; kis- és nagyepikájának néhány jelentős darabját; – képes lírai és epikai alkotások önálló értelmezésének megfogalmazására; – műismereti minimuma:</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás,</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> urbanizáció, kulturális élet, sajtó. <i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Kosztolányi-művek filmes feldolgozásai. <i>Etika; filozófia:</i> filozófiai, lélektani irányzatok, pl. a freudizmus és hatása.</p>	<p>internetes hozzáférés PowerPoint bemutató illusztrációk, portrék filmrészletek</p>

	<p>Kosztolányi egy regénye és két novellája; lírai alkotásai (ált. isk. memoriter is), <i>Hajnali részegség</i>, <i>Halotti beszéd</i> és még egy-két műve (memoriter is);</p> <p>– képessé válik a Kosztolányi-életmű jellemzőinek bemutatására (legalább 4 lírai alkotás, egy regény, két novella alapján); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<p><u>II.A magyar irodalom a XX. században</u> B. Portrék a XX. század magyar irodalmából I. 1. Móricz Zsigmond 2. Wass Albert</p>		<p>Órakeret 11 óra</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Művelődéstörténeti kitekintés: a stílusok egyidejűségének, az olvasóközönség átalakulásának, az irodalmi elbeszélés, a film és más médiumok kapcsolatának vizsgálata – A hazához fűződő viszonyt ábrázoló szövegek olvasása, a művek közös értelmezése az elbeszéléselemlet alapfogalmainak segítségével – Világkép és műfajok, kompozíció, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése 			

		<ul style="list-style-type: none"> – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének megismerése – A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések történelmi, szellemtörténeti háttérének feltárása – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése – Történelmi sorskérdések vizsgálata az adott szerzők műveiben – A transzilván irodalom fogalmának, irodalomtörténeti jelentőségének tisztázása 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>B) Portrék a XX. század magyar irodalmából</p> <p>1) Móricz Zsigmond Tragédia Úri muri</p> <p>2) Wass Albert Adjátok vissza a hegyeimet! Üzenet haza</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri Móricz helyét a magyar epika történetében (<i>Nyugat</i>; népi írók mozgalma, <i>KeletNépe</i>); alkotásmódjának jellemzőit; – képes néhány alkotásának sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló műértelmezésre (novellaelemzések megfogalmazására); – lehetőséget kap beszámoló / könyvajánló készítésére egyéni 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita, reflektálás</p>	<p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>Móricz-művek filmes, televíziós adaptációi (pl. <i>Pillangó, Égi madár, Rokonok, Barbárok, Árvácska</i>).</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>hangoskönyvek</p> <p>illusztrációk, festmények</p>

	<p>olvasmányélménye alapján;</p> <p>– műismereti minimuma: Móricz egy regénye (házi olvasmány) és két novellája;</p> <p>– alkalmassá válik a művek értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II.A magyar irodalom a XX. században C. Metszetek a XX. század magyar irodalmából - a Nyugat alkotói 1. Juhász Gyula 2. Tóth Árpád 3. Karinthy Frigyes		Órakeret 7 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az alkotók irodalomtörténeti helyének, szerepével vizsgálata – A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése – Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg – A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. – Az Így írtok ti irodalmi jelentőségének megértése – A költemények közös és egyéni feldolgozása, értelmezése – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások,	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	

		módszerek, szervezési és munkaformák		
<p>C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából – a Nyugat alkotói</p> <p>1) Juhász Gyula Tiszai csönd Anna örök</p> <p>2) Tóth Árpád Esti sugárkoszorú Lélektől lélekig Isten oltó-kése</p> <p>3) Karinthy Frigyes Így írtok ti (részletek) Találkozás egy fiatalemberrel</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tudja a korban megismertetett stílusirányzatok, filozófiai, lélektani iskolák (Freud, Bergson) néhány jellemzőjét; – műismereti minimuma: Juhász Gyula egy műve, Tóth Árpád egy-két műve kijelöli Karinthy helyét a korszakban (újságírás; <i>Nyugat</i>, illetve csoporthoz nemtartozás); – ismerialkotás- és látásmódjuk jellemzőit; – képes néhány alkotás értelmezésére, műelemzések kritikus befogadására, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló műmegközelítésre (pl. novellaelemzések megfogalmazására); 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió más művészeti ágakban, Huszárík Zoltán <i>Szindbádja</i>.</p> <p>Karinthy műveinek filmes adaptációi, műveinek előadóművészeti példái.</p> <p><i>Filozófia:</i> életfilozófiák, időproblémák.</p> <p>Juhász Gyula: Tiszai csönd -> tájban való gyönyörködés, a természet megújulása, körforgása: fenntarthatóság kiemelése</p>	<p>internetes hozzáférés képzőművészeti diasor, PowerPoint bemutató folyóiratok</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia			

Óraszámok összefoglaló táblázata

V. A klasszikus modernség irodalma	51
<i>E) A nyugat-európai irodalom</i>	6
<i>F) Az orosz irodalom</i>	6
<i>G) A klasszikus modernizmus líra alkotói, alkotásai</i>	5
<i>H) Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában</i>	34
4. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából	
<i>c) Arany János</i>	15
<i>d) Mikszáth Kálmán</i>	8
5. Színház- és drámatörténet	6
6. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából	5
VI. A magyar irodalom a XX. században	57
<i>D) Életművek a XX. század magyar irodalmából</i>	39
5. Herczeg Ferenc	5
6. Ady Endre	14
7. Babits Mihály	10
8. Kosztolányi Dezső	10
<i>E) Portrék a XX. század magyar irodalmából</i>	11
3. Móricz Zsigmond	7

4. Wass Albert	4
<i>F) Metszetek a XX. század magyar irodalmából I.</i>	7
<i>Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói</i>	
4. Juhász Gyula	5
5. Tóth Árpád	
6. Karinthy Frigyes	2
Szabadon felhasználható órakeret (órakeret maximum 20%-a)	27
Összesen	136

Irodalom 12. évfolyam (145 óra)

(Nyelvi humán tagozat)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>I. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma</u> A. Avantgárd mozgalmak B. A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai C. A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai D. Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései E. A posztmodern világirodalom	Órakeret 27 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none">– Irodalmi szövegek és társművészeti alkotások összehasonlító elemzése– Stílustörténeti és irodalomtörténeti fogalmak használata műértelmezésekben– Művelődéstörténeti áttekintés: a XIX-XX. század fordulójának filozófiai, művészeti és irodalmi irányzatainak tanulmányozása– Nietzsche, Bergson, Freud nézeteinek megismerése, irodalomra gyakorolt hatásuk feltérképezése– A művészet- és irodalomtörténetben a modernség/modernizmus jelentőségének vizsgálata.– Az avantgárd mozgalmak művészeti és politikai szerepének, jelentőségének megismerése– Az egzisztencializmus és a posztmodern filozófia irodalmi hatásának felfedezése– Valóság és fikció, a büntelenség és bűnösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése– A XX. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. Művek, műrészletek feldolgozása, alkotói nézőpontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására.	

		– Kimerülés és újrafeltöltődés: a kísérleti irodalom és az olvasóközönség viszonya, a posztmodern változó meghatározásai		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Avantgárd mozgalmak</p> <p>a) Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút</p> <p>b) Kassák Lajos: A ló meghal a madarak kirepülnek (részlet)</p> <p>B) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai</p> <p>a) Thomas Stearns Eliot: A háromkirályok utazása (részlet)</p> <p>C) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai</p> <p>a) Franz Kafka: Az átváltozás</p> <p>b) Thomas Mann: Tonio Kröger vagy Mario és a varázsló</p> <p>D) Színház- és drámatörténet: a</p>	<p>A tanuló</p> <p>– megismeri a 20. sz. eleji stílusirányzatok létrejöttét, a csoportok, programok szándékait, esztétikai elveit, poétikai megoldásait;</p> <p>– a magyar avantgárd sajátos helyzetét, Kassák szerepét.</p> <p>megismeri a 20. századi irodalom néhány meghatározó tendenciáját;</p> <p>– ismer néhány jellemző, jelentős 20. századi epikus művet, részletet (pl. T. S. Eliot, Franz Kafka, Thomas Mann, Bertolt Brecht, S. B. Beckett, Friedrich Dürrenmatt, Bohumil Hrabal, Gabriel Garcia Márquez, alkotásaiból) alkotásait</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>az avantgárd a képzőművészetekben (futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, kubizmus, konstruktivizmus, dada); az expresszionista és szürrealista filmművészet.</p>	<p>internetes hozzáférés képzőművészeti, kultúrtörténeti diasorok, PowerPoint- bemutató</p>

<p>modernizmus drámai törekvései Irodalom és színház Bertolt Brecht: Koldusopera vagy Kurázs mama Samuel Barclay Beckett: Godotra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus E) A posztmodern világirodalom a) Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részletek) b) Gabriel García Márquez: Száz év magány (részletek)</p>				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II. A magyar irodalom a XX. században II.</u> A. Életmű a XX. század magyar irodalmából II. József Attila		Órakeret 19 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése az életmű különböző szakaszaiból származó törzsanyagban megnevezett vers elemzésével – József Attila életműve főbb témáinak (pl.: haza, táj, szerelem, külváros és szegénység, lélekábrázolás, értékszembesítés, közéleti és gondolati költészet) és versformáinak, költői eszközeinek tanulmányozása – Annak vizsgálata, hogy az életút meghatározó tényei hogyan függenek össze a pályaképpel 			

		<p>és a kor társadalmi-történelmi viszonyokkal</p> <ul style="list-style-type: none"> – A költői pálya indulása, a költői életút szakaszolásának lehetséges változatai – József Attila nagy gondolati verseinek elemzése, a művek filozófiai, esztétikai összetettségének vizsgálata – József Attila helyének tisztázása saját kora szellemi életében (vitái és kapcsolatai kortársaival) <p>Utóéletének, a József Attila-kultusz születésének, a költői életmű XX. századi recepciójának tanulmányozása</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A. Életmű a XX. század magyar irodalmából II. József Attila</p> <p>Nem én kiáltok Reménytelenül Holt vidék Óda Flóra Kései sirató A Dunánál Tudod, hogy nincs bocsánat Nem emel föl (Karóval jöttél...)</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; József Attila helyét, szerepét a magyar irodalom történetében; írasművészetének jellegét; – műelemzések során megismeri József Attila jellemző lírai témáit, poétikai megoldásait; – képes önálló versértelmezések megfogalmazására; – képessé válik az életmű jellemzőinek bemutatására (legalább 12 lírai alkotás alapján); a műveiről szóló 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Informatika:</i> könyvtári és internetes tájékozódás</p> <p>József Attila dokumentumokról.</p> <p><i>Ének-zene:</i> megzenésített költemények.</p> <p><i>Etika; filozófia:</i> korabeli irányzatok és hatásuk; filozófiai kérdésfelvetések.</p> <p>Tájköltészeti kapcsolódás, a természet megújulása, körforgása: fenntarthatóság kiemelése</p>	<p>internetes hozzáférés vagy képek, illusztrációk, PowerPoint bemutató</p>

	vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tárgyias tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers , dialogizáló versbeszéd			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II. A magyar irodalom a XX. században II. B. Portrék a XX. század magyar irodalmából II. a. Örkény István b. Szabó Magda c. Kányádi Sándor		Órakeret 9 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban – Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg – Az erkölcs, hit, egyén és közösség, egyén és egyén viszonyának, kapcsolatának megvilágítása lírai, epikai, drámai alkotásokban – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából a) Örkény István Egyperces novellák (részletek)	A tanuló – tisztában van az adott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével,	tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés,	<i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> Örkény műveinek filmes adaptációi. <i>Informatika:</i> internetes	internetes hozzáférés vagy filmrészletek

<p>b) Szabó Magda Az ajtó c) Kányádi Sándor Fekete- piros Halottak napja Bécsben Sörény és koponya (részlet) Valaki jár a fák hegyén</p>	<p>szerepével a magyar irodalom történetében; – műismereti minimuma: Örkény István, Szabó Magda, Kányádi Sándor néhány műve; – a szerzők kapcsán alkalmassá válik a műveikről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére (érettségi követelményrendszer); memoriterek tolmácsolására.</p>	<p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p>közlés, adattárak –önálló tájékozódás</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>groteszk, abszurd, egyperces, családrégény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziség</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>II. A magyar irodalom a XX. században II.</u> C. Metszetek a XX. század magyar irodalmából II. a. Metszetek: egyéni utakon: Szabó Dezső, Krúdy Gyula és Weöres Sándor b. Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói: Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós c. Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból: Dsida Jenő, Reményik Sándor, Áprily Lajos d. Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából: Nagy László e. Metszet a tárgyias irodalomból: Pilinszky János</p>		<p>Órakeret 30 óra</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban – A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése – Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg. – Történelmi kataklizmák és egyéni helyállások lírai ábrázolásának tanulmányozása Radnóti költészetében – Történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolásának tanulmányozása a transzilván irodalomban – Az erkölcs, hit, egyén és közösség viszonyának kérdései lírai és prózai alkotásokban – A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmodok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. – A líra sokfélesége: párhuzamos és versengő költészeti hagyományok bemutatása – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából</p> <p>a) Metszetek: egyéni utakon Krúdy Gyula Szindbád A hídon Negyedik út vagy Szindbád útja a halálnál – Ötödik út</p> <p>Szabó Dezső Feltámadás Makucskán</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van az adott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – műismereti minimuma: Szabó Dezső, Krúdy Gyula, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Dsida Jenő, Áprily Lajos, Pilinszky János, Illyés 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita, reflektálás</p>	<p><i>Informatika:</i> könyvtári és internetes tájékozódás</p> <p><i>Ének-zene:</i> megzenésített költemények.</p> <p><i>Etika; filozófia:</i> korabeli irányzatok és hatásuk; filozófiai kérdésfelvetések.</p>	<p>internetes hozzáférés vagy képek, illusztrációk, PowerPoint bemutató</p>

<p>Weöres Sándor Rongyszőnyeg (részletek: 4., 99., 127.)</p> <p>b) Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói Szabó Lőrinc Semmiért Egészen Mozart hallgatása közben</p> <p>Radnóti Miklós Járkálj csak, halálraitélt! Hetedik ecloga Erőltetett menet Razglednicák</p> <p>c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból</p> <p>Dsida Jenő Nagycsütörtök Arany és kék szavakkal</p> <p>Reményik Sándor Halotti beszéd a hulló leveleknek Eredj, ha tudsz (részlet)</p>	<p>Gyula, Weöres Sándor, Kányádi Sándor néhány műve; – a szerzők kapcsán alkalmassá válik a műveikről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére (érettségi követelményrendszer); memoriterek tolmácsolására.</p>			
---	--	--	--	--

<p>Áprily Lajos Tavas a házsongárdi temetőben Március</p> <p>d) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából Nagy László Ki viszi át a Szerelmet Adjon az Isten</p> <p>e) Metszet a tárgyias irodalomból – az Újhold alkotói Pilinszky János Halak a hálóban Apokrif Négysoros</p> <p>f) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból</p> <p>Illyés Gyula Puszták népe (részlet)</p>				
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>életrajzi ihlettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>II. A magyar irodalom a XX. században II.</u></p>		<p>Órakeret</p>	

		D. Színház- és drámatörténet Örkény István, Szabó Magda	4 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – A törzsanyagban megnevezett drámai művek vagy műrészletek olvasása, megismerése, közös elemzése – Ismerkedés a korszakban kidolgozott dramaturgiai eljárásokkal – Álláspontok megismerése és kialakítása a feldolgozott drámák problémafelvetésével kapcsolatban – A drámai művekben a befogadó elé tárt társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok felismerése, megfogalmazása, megértése – A megmaradásért folytatott harc és az azért szükségképpen hozott áldozatok felismerése 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
a) Örkény István: Tóték b) Szabó Magda: Az a szép fényes nap (részlet)	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a választott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – megismeri a század irodalmának néhány törekvését, sajátosságát (nemzeti konzervatív irodalom, népi írók mozgalma, határon túli magyar és emigráns irodalom); – választhat műelemzést / 	tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás	<i>Informatika:</i> internetes közlés, irodalmi adattárak és honlapok.	filmfeldolgozások részletei internetes források

	<p>műajánlást egyéni olvasmányélményei alapján;</p> <p>– a szerzők kapcsán alkalmassá válik a műveikről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	totalitárius, történelmi dráma			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	III. A XX. századi történelem az irodalomban		Órakeret	
	<p>a. Trianon</p> <p>b. Világháborúk</p> <p>c. Holokauszt</p> <p>d. Kommunista diktatúra</p> <p>e. 1956</p>		<p>15 óra</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi szövegek elhelyezése történelmi kontextusban – Irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és magánemberi erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása – Az olvasott szövegek szerkezeti egységeinek megfigyelése, a szerkezeti egységek retorikai funkcióinak azonosítása – Egyes olvasott szövegek jellegzetes retorikai alakzatainak megfigyelése 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	

<p>a) Trianon</p> <ul style="list-style-type: none"> •Juhász Gyula: Trianon •Vérző Magyarország (Szerk.: Kosztolányi Dezső) Lyka Károly: Magyar művészet – magyar határok (részlet) <p>b) Világháborúk</p> <ul style="list-style-type: none"> •Gyóni Géza: Csak egy éjszakára... <p>c) Holokauszt</p> <ul style="list-style-type: none"> •Szép Ernő: Emberszag (részlet) •Tadeusz Borowski: Kővilág <p>d) Kommunista diktatúra</p> <ul style="list-style-type: none"> •Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról vagy George Orwell: 1984 (részletek) <p>e) 1956</p> <ul style="list-style-type: none"> •Nagy Gáspár Öröknyár: elmúltam 9 éves A Fiú naplójából •Márai Sándor: Mennyből az angyal vagy Halotti beszéd 	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a választott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – megismeri a század irodalmának néhány törekvését, sajátosságát (nemzeti konzervatív irodalom, népi írók mozgalma, határon túli magyar és emigráns irodalom); – választhat műelemzést / műajánlást egyéni olvasmányélményei alapján; – a szerzők kapcsán alkalmassá válik a műveikről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére, memoriterek tolmácsolására. 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Informatika:</i> internetes közlés, irodalmi adattárak és honlapok.</p>	<p>film-feldolgozások részletei</p> <p>internetes kapcsolat</p>
---	---	---	---	---

Óraszámok összefoglaló táblázata

VII. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma	27
F) Avantgárd mozgalmak	5
G) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	5
H) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	6
I) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	6
J) A posztmodern világirodalom	5
VIII. A magyar irodalom a XX. században II.	62
E) Életmű a XX. század magyar irodalmából II.	19
József Attila	19
F) Portrék a XX. század magyar irodalmából I.	9
a, Örkény István	4
b, Szabó Magda	2
c, Kányádi Sándor	3
G) Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.	30
g) Metszetek: egyéni utakon	
Szabó Dezső	2
Krúdy Gyula	2

Weöres Sándor	2
h) Metszetek a modernista irodalomból	
Szabó Lőrinc	3
Radnóti Miklós	9
i) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	6
Dsida Jenő	
Reményik Sándor	
Áprily Lajos	
j) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	2
Nagy László	
k) Metszet a tárgyias irodalomból	2
Pilinszky János	
l) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	2
Illyés Gyula	
H) Színház- és drámatörténet	4
Örkény István	3
Szabó Magda	1
III. A XX. századi történelem az irodalomban	15
f) Trianon	3
g) Világháborúk	3
h) Holokauszt	4
i) Kommunista diktatúra	2
j) 1956	3

IV. Kortárs magyar irodalom	12
Szabadon felhasználható órakeret (órakeret maximum 20%-a)	29
Összesen	145

III. verzió(Hatosztályos tagozat)

Irodalom 9. évfolyam (102 óra)(Hatosztályos tagozat)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		<u>I. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom</u>		Órakeret 9 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Változatos lírai, kisprózai alkotások, szövegrészletek olvasása, közös értelmezése – Szerző, előadó, terjesztő és befogadó változó viszonyrendszere: a művészetben való részvétel lehetőségei – Nyelv és nyelviség az irodalomban: a képi és a hangzó nyelv, szóképek és retorikai alakzatok a hétköznapi és az irodalmi kommunikációban 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Az irodalom és hatása Karinthy Frigyes: A cirkusz</p> <p>B) Szerzők, művek párbeszéde Aiszóposz: A tücsök és a hangya Hajnóczy Péter: A hangya és a tücsök Romhányi József: Tücsökdal</p> <p>C) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei Arthur Conan Doyle: Sherlock Holmes-történetek (részletek)</p> <p>D) Műnemi-műfaji rendszer</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – pontosítja az irodalom és az írásbeliség, irodalom és művészet összefüggéseit – megismeri és értelmezi az irodalmi művek fikcionalitását, nyelvi megalkotottságát – tudatosítja a szépirodalom és a népszerű irodalom kapcsolatát, / megismeri a szövegek közti párbeszéd lehetőségeit / ismeri az irodalmi műnemek, műfajok rendszerét 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése, pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>Néhány grafikai szervező megismerése (fürtábra, INSERT-technika, pókhálóábra, Venn-diagram, kettéosztott napló, T-táblázat)</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Történelem:</i> őskor, írásbeliség kialakulása,</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> filmplakát, képregény, filmes műfajok, falfirka képelemzés</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>filmrészletek, képregények</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak		művészet, szépirodalom, szórakoztató irodalom, irodalmi kommunikáció; szerző, alkotó, terjesztő, másoló,		

	előadó, befogadó; befogadás, értelmezés, műnem, epika, líra, dráma, műfaj, monda, elbeszélés, regény, elbeszélő költemény, dal, himnusz, óda, elégia, metafora, hasonlat, költői megformáltság, történet, elbeszélés, lírai én, narrátor, beszélő, dialógus, monológ			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia		Órakeret 14 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A mítoszok kulturális jelentőségének megértése – Hősök és archetípusok a kortárs kultúrában, pl. populáris filmen, videojátékban vagy képregényben – Mítosz- és hőstípusok megkülönböztetése, felismerése. Mítoszok, mondák és népmesék – Az archaikus, mitikus világkép és a kortárs világkép viszonyának mérlegelése – Az alapvető emberi magatartásformák felismerése és azonosítása a mitológiai történetekben és eposzokban – A vándormotívumok felismerése pl. vízözön, örök élet utáni vágy – Irodalmi alapformák, műfajok és motívumok megismerése – A történetmesélés formáinak elemzése, az elbeszélői nézőpontok és a narratív struktúra szerepének felismerése – A görög kultúra máig tartó hatásának felismerése: pl. archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs. 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
A) Az ősi magyar hitvilág Hoppál Mihály: Sámánok. Lelkek és jelképek (részletek) Irodalom és mozgókép: Jankovics Marcell: Ének a csodaszarvasról (részlet) B) A görög mitológia A világ születése; istenek	A tanuló – felismer, azonosít alapvető emberi magatartásformákat mitológiai történetekben és eposzokban – megismer irodalmi alapformákat, műfajokat, motívumokat; – elemzi a történetmesélés formáit, az elbeszélői	Tanulói tevékenységek szervezése: pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita	<i>Vizuális kultúra:</i> az antik görög művészet néhány alkotása; illusztrációk és irodalmi művek párhuzamai, későbbi korok témafeldolgozásai. <i>Földrajz:</i> tájékozódás térben. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> az antik világ nagy szónokai,	történeti atlasz, az antik világ atlasza, internetes kapcsolat, filmrészletek

születése és harca; istenek nemzedékei, világkorszakok; az ember teremtése Az olimposzi istenek A görög mitológia híres történetei (Hermész, Dionüszosz, Héraklész tettei, Daidalosz és Ikarosz, Thészeusz és Ariadné, a Minótauros) C) Egyéb teremtésmítosz Babiloni teremtésmítosz (részlet)	nézőpontokat és a narratív struktúra szerepét – felismeri a görög kultúra máig tartó hatását (archetipikus helyzetek, mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; mai magyar szókincs).		történetírói. <i>Matematika; fizika:</i> tudománytörténet; az antik világ tudományosságának öröksége. <i>Filozófia:</i> antik filozófusok, filozófiai irányzatok.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	szóbeliség, írásbeliség, sámánizmus, regös, mágus, jokulátor, táltos, világfa, antikvitás, mítosz, mitológia eredetmítosz, archaikus világ, archetípus			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>III. A görög irodalom</u>		Órakeret 16 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Ismerkedés az ókori görög mitológiai történetekkel a törzsanyagban megjelöltek alapján – Részleteket megismerése meg a homéroszi eposzokból – Szemelvények megismerése a görög lírából (pl. Anakreón, Szapphó, Alkaios, Szimónidész) és prózaepikából (Aiszóposz fabuláiból). – A szerzőkhöz, illetve hősköz kapcsolódó toposzok megismerése – Irodalmi alapformák, történetek és motívumok hatásának, továbbélésének bemutatása többféle értelmezésben az irodalomban, képzőművészetben, filmen, – Az ókori görög színház és dráma jellemzőinek, valamint a színház- és drámatörténetre gyakorolt hatásának megismerése – A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése – Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése – Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel 			

		<p>drámai jelenet kidolgozásában és előadásában</p> <ul style="list-style-type: none"> – A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése – Lehetőség szerint e szerzők valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása – Különbféle magatartásformák, konfliktusok, értékek és hibák (harmónia, mértéktartás,) felismerése; ezek elemzésével, értékelésével erkölcsi érzék fejlesztése. 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Az epika születése Homérosz: Iliász vagy Odüsszeia (részletek)</p> <p>B) A görög líra, az időmértékes verselés Alkaiosz: Az állam hajója Alkaiosz: Bordal Szapphó: Aphroditéhez Szapphó: Édesanyám! Nem perdül a rokka Anakreón: Töredék a halálról Anakreón: Gyűlölöm</p> <p>C) A görög dráma Színház- és drámatörténet: Szophoklész: Antigoné</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes dialogikus művek olvasására, befogadására, értelmezésére, egy drámarészlet előadására; – felismer különféle magatartásformákat konfliktusokat, értékeket és hibákat (harmónia, mértéktartás, hübrisz); ezek elemzésével, értékelésével fejlődik erkölcsi érzéke; – pontosítja a katarzis fogalmát; felismeri, hogy a befogadóra tett hatások változatosak; – képes a műről szóló vélemények kritikus befogadására. 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Vizuális kultúra; történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i></p> <p>görög és római színházépítészet.</p> <p><i>Földrajz:</i> 1-2 fennmaradt antik színház helyének beazonosítása.</p> <p><i>Etika; filozófia:</i></p> <p>Arisztotelész <i>Poétikájának</i> néhány alapvetése.</p> <p><i>Tánc és dráma:</i></p> <p>színházművészet, színháztörténet.</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>drámaelőadások részletei,</p> <p>képek a görög színházról,</p> <p>PowerPoint-bemutató</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>eposz, eposzi konvenciók: propozíció, invokáció, enumeráció, in medias res, deus ex machina, hexameter; dal, elégia, epigramma, himnusz, időmértékes verselés fogalmi, toposz, tragédia, komédia, dialógus, monológ, hármasság, akció, dikció, drámai szerkezet, expozíció, konfliktus, tetőpont, megoldás, kar, katarzis</p>			

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		IV. A római irodalom		Órakeret 9 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Szemelvények megismerése a római lírából és epikából, Horatius és Vergilius művek, továbbá Catullus, Ovidius, Phaedrus művek vagy részletek. – Arómai irodalom műfajainak, témáinak, motívumainak hatása, továbbélése – Emberi magatartásformák azonosítása, értékelése a művek, illetve a szerzők portréi alapján; a horatiusi életelvek érvényességének vizsgálata; – Irodalmi műfajok, versformák megismerése; – A görög és római kultúra viszonyának értelmezése; <p>A római kultúra máig tartó hatásának felismerése (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás);</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) A polgárháborúk kora Catullus: Gyűlölk és szeretek</p> <p>B) Augustus kora Vergilius: Aeneis (Első ének, 1-7.sor) Vergilius: IX. ecloga Horatius: Thaliarchushoz Ovidius: Átváltozások Pygmalion</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – azonosít, értékeli emberi magatartásformákat a művek, illetve a szerzők portréi alapján; – véleményezi a horatiusi életelvek érvényességét; – megismer irodalmi műfajokat, versformákat; – értelmezi a görög és római kultúra viszonyát; – felismeri a római kultúra máig tartó hatását (mitológiai és irodalmi adaptációk, intertextualitás; Catullus / Horatius noster; latinizmusok a mai magyar 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; földrajz:</i> az antik római kultúra kiterjedése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> korabeli művek és későbbi feldolgozások.</p>	<p>internetes hozzáférés szövegrészletek</p>

	szókincsben).			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	imitáció, dal, óda, elégia ekloga, episztola, strófaszerkezet, horátiusi alapelvek, ars poetica			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	V. A Biblia mint kulturális kód		Órakeret 18 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A Biblia felépítésének tanulmányozása, a szöveghagyomány jellemzőinek és jelentőségének megértése – Szemelvények olvasása az Ó- és Újszövetségből: alapvető történetek, motívumok és műfajok megismerése – Háttérismeretek a Bibliához mint az európai kultúra korokon és világnézeteiken átívelő, alapvető kódjához – Kitekintés a bibliai történetek későbbi megjelenéseire az irodalomban és más művészeti ágakban – A bibliai hagyomány meghatározó jellege a szóbeli és írásos kultúrában: szókincsben, szólásokban, témákban, motívumokban – A Bibliához kapcsolódó ünnepek, hagyományok eredete, tartalma <p>A Biblia hatástörténetét feltáró és megértető, önálló és csoportos kutatási és projektfeladatok</p>			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	
<p>A) Az Ószövetség (részletek)</p> <p>a) Történeti könyvek Mózes első könyvéből részletek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teremtéstörténet • József <p>Mózes második könyvéből részletek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kivonulás <p>Egyiptomból (részletek), a Tízparancsolat</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismer/felismer bibliai élethelyzeteket, magatartásformákat, témákat, motívumokat; – tudja néhány közkeletű bibliai szólás, állandósult kifejezés eredetét és jelentését; – ismeri a <i>Bibliához</i> kapcsolódó ünnepek, 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés.</p> <p>Listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita.</p> <p>Portfóliókészítés.</p>	<p><i>Vizuális kultúra;</i></p> <p><i>ének-zene:</i></p> <p>a Biblia hatása más művészeti ágakra; különböző korok bibliai témafeldolgozása, különféle művészeti ágak példáival.</p> <p>Teremtésvédelem: földünk érintetlen tájainak összevetése az ember</p>	

<p>b) Tanító könyvek</p> <ul style="list-style-type: none"> Zsoltárok könyve (23., 42.) <p>B) Újszövetség (részletek)</p> <p>a) Az „örömhír” Máté evangéliumából részletek:</p> <ul style="list-style-type: none"> Jézus Krisztus születése, megkeresztelése Jézus Krisztus tanításai: Hegyi beszéd, A magvető példázata Passió-történet Jézus feltámadása <p>Lukács evangéliumából (részletek):</p> <ul style="list-style-type: none"> Az irgalmas szamaritánus A tékozló fiú <p>Pál apostol Szeretethimnusza</p>	<p>hagyományok (karácsony, húsvét, pünkösd, vízkereszt stb.) eredetét, tartalmát;</p> <p>– tudatosítja a bibliai motívumok, témák, műfajok továbbélését a kultúrában;</p> <p>– ismeri a <i>Biblia</i> máig tartó hatását az európai irodalomra és művészetre (zene, képzőművészet, film; dramatikus hagyomány; parafrázisok, adaptációk többféle művészeti ágból).</p>		<p>okozta pusztítása PowePoint-ban prezentált képek formájában.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Biblia, Ószövetség, Újszövetség, Héber Biblia, zsidó vallás, kánon, kanonizáció, teremtéstörténet, pusztulástörténet, Tóra, Genesis, Exodus, zsoltár, próféta, kereszténység, evangélium, szinoptikusok, napkeleti bölcsek, apostol, példabeszéd, passió, kálvária, apokalipszis</p>			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>VI. A középkor irodalma</u>		Órakeret 16 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak 			

		tanulmányozása <ul style="list-style-type: none"> – A korstílus fogalmának bevezetése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése – Szövegrészlet elemzése a középkor irodalmából az alábbi műfajok közül: vallomás, lovagi epika, legenda, himnusz – A középkori irodalom jellegének megismerése az ókeresztény és középkori szakaszban – A vallásos és világi irodalom együtthatásának megismerése – Az egyház irodalomra gyakorolt hatásának megértése – A kéziratok írási és olvasási szokásainak megismerése – Az antikvitás középkorra tett hatásának felismerése (pl. Vergilius-Dante) – Dante és Villon életműve jelentőségének megértése 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A) Egyházi irodalom a) Epika: Szent Ágoston: Vallomások (részlet) Halotti beszéd és könyörgés b) Líra Jacopone da Todi: Himnusz a fájdalmas anyáról Ómagyar Mária-siralom B) Lovagi és udvari irodalom a) Epika Anonymus: Gesta Hungarorum (részlet) b) Líra	A tanuló <ul style="list-style-type: none"> – megérti a történelmi és művelődéstörténeti korszakolás problémáit (ókor- középkor- reneszánsz fogalmak koordinátái); – megismerkedik a középkori irodalom jellegével az ókeresztény és középkori szakaszban; a vallásos és világi irodalom együtthatásával; – tud példákat hozni a különféle irodalomtípusokra (pl. kolostori, lovagi és vágáns 	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás	<i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a középkori építészet, képzőművészet, zene néhány alkotása. <i>Informatika:</i> tájékozódás a Villon-fordításokról.	internetes hozzáférés, képzőművészeti, kultúrtörténeti diasorok, PowerPoint bemutató

<p>Walter von der Vogelweide: A hársfaágak csendes árnyán</p> <p>C) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)</p> <p>D) A középkor világi irodalma vágánsköltészet Carmina Burana (részlet)</p> <p>François Villon: A nagy testamentum (részletek)</p>	<p>irodalom), összhangban a korszak világképével, értékrendjével;</p> <p>– felismeri az antikvitás hatását a középkorra; néhány szemelvény alapján értékeli Dante és Villon életművének jelentőségét.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>középkor, korstílus, művelődéstörténet, romanika, gótika, patrisztika, skolasztika, katedrális, vallomás, legenda, rím, egyházi kultúra, lovagi kultúra, trubadúr, moralitás, vágans költészet, nyelvemlék, szövegemlék, gesta, krónika, intelleum, kódex, prédikáció, Pokol, Purgatórium, Paradicsom, emberiségköltemény, allegória, szimbólum, tercina, balladaforma, rondó, rím, oktáva, testamentum, haláltánc, oximoron</p>			

Óraszámok összefoglaló táblázat

XIII. Bevezetés az irodalomba – művészet, irodalom	9
I) A művészet fogalma, művészeti ágak. Művészet és irodalom. Az irodalom születése, hatása. Az irodalmi kommunikáció	2
J) Szerzők, művek párbeszéde – a művészet	1
K) Népszerű irodalom. Az irodalom határterületei	2
L) Műnemi-műfaji rendszer	4
XIV. Az irodalom ősi formái. Mágia, mítosz, mitológia	14
G) <i>Az ősi magyar hitvilág</i>	5
H) <i>A görög mitológia</i>	6
I) <i>Egyéb teremtésmítosz - Babiloni teremtésmítosz</i>	3
XV. A görög irodalom	16
E) <i>Az epika születése</i>	5
F) <i>A görög líra, az időmértékes verselés</i>	5
C) <i>A görög dráma</i>	6
XVI. A római irodalom	9
	18

XVII. A Biblia mint kulturális kód	
<i>E) Az Ószövetség</i>	8
<i>F) Újszövetség</i>	10
XVIII. A középkor irodalma	16
<i>I) Egyházi irodalom</i>	4
<i>J) Lovagi és udvari irodalom</i>	3
<i>K) Dante Alighieri: Isteni színjáték – Pokol (részletek)</i>	5
<i>L) A középkor világi irodalma</i>	4
Szabadon felhasználható órák (órakeret maximum 20%-a)	20
Összesen	102

Irodalom 10. évfolyam (136 óra)(Hatosztályos tagozat)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		I. A reneszánsz irodalma A) A humanista irodalom B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvi kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra		Órakeret 8 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, ismétlése – Petrarca-szonett megismerése <p>a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése Janus Pannonius műveinek olvasásával és értelmezésével</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
A) A humanista irodalom a) Líra Petrarca: Pó, földi kérgem Portré: Janus Pannonius Janus Pannonius: Pannónia dicsérete Janus Pannonius: Egy dunántúli mandulafáról b) Epika	A tanuló – értelmezi a művelődéstörténeti és stílustörténeti korszakolás problémáit (középkor/ reneszánsz és 16–17. sz.); – tudatosítja a legfontosabb reneszánsz eszményeket, értékeket, tárgyakat, témákat; – Petrarca és Boccaccio néhány műve alapján	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, reflektálás, megbeszélés, vit	<i>Történelem és állampolgári ismeretek:</i> a könyvkészítés történetéről: kéziratoktól a könyvnyomtatásig, könyvtártörténet.	internetes kapcsolat szöveg-részletek

<p>Boccaccio: Dekameron, Első nap 3. novella B) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése a) Bibliafordítások Károli Gáspár Szent Biblia fordítása (részlet) b) Zsoltárfordítások Szenczi Molnár Albert: 42. zsoltár c) Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek)</p>	<p>megismerkedik a kor lehetséges/ sajátos alkotói magatartásaival (kettősségek: tudós humanizmus és személyes élményanyag, ill. a szórakoztatás szándéka); pontosítja ismereteit műelemzés alapján a novella műfajáról; felismeri a szonettformát. megismeri egy humanista alkotó portréját, költői és emberi szerepvállalását; személyes élményanyagának költészetformáló szerepét; – tudatosítja, értékeli az életmű néhány fontos témáját, a lírai alany magatartását (pl. költői öntudat, művészi becsvágy, búcsúzás, betegség, katonáskodás, test és lélek); – megismeri néhány fogalom változó jelentését (pl. elégia, epigramma);</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers, bibliafordítás, zsoltárfordítás, vitairat, vitadráma, jeremiád, fabula</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>I. A reneszánsz irodalma</p>		<p>Órakeret</p>	

		C. A reformáció világi irodalmából	3 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – A reformáció kultúrtörténeti jelentőségének (iskolák, nyomdák, anyanyelvűség) megismerése – A XVI. századi Magyarországon a reformáció gyors terjedése okainak (miért és hogyan) megértése – A XVII. század elejétől megjelenő a katolikus megújulás jellemzőinek megismerése <p>A magyar és európai reformációs irodalom műfaji gazdagságának, sokszínűségének megismerése</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok
<p>a) Históriai énekek Tinódi Lantos Sebestyén: Eger vár viadaljáról (részlet)</p> <p>b) Széphistóriák Gyergyai (Gergei) Albert: História egy Árgirus nevű királyfiról és egy tündér szűz leányról (részletek)</p>		<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, reflektálás, megbeszélés, vit</p>	<p><i>Történelem és állampolgári ismeretek:</i>a könyvkészítés történetéről: kéziratoktól a könyvnyomtatásig; könyvtártörténet.</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak		reneszánsz, humanizmus, reformáció, szonett, novella, novellafüzér, anekdota, búcsúvers	
Tematikai egység/ Fejlesztési cél		I. A reneszánsz irodalma D. Líra a reformáció korában	Órakeret 5 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása – Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) – Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos verselés alapjai – Népköltészet, közköltészet és műköltészet a régi és klasszikus magyar irodalomban <p>A szonett formái változása Shakespeare-nél</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Líra a reformáció korában</p> <p>a) Portré: Balassi Bálint</p> <p>Balassi Bálint: Egy katonaének</p> <p>Balassi Bálint: Borivóknak való</p> <p>Balassi Bálint: Adj már csendességet...</p> <p>Balassi Bálint: Hogy Júliára talál</p> <p>b) William Shakespeare: LXXV. szonett</p>	<p>Balassi Bálint lírája; költői tudatosság; az életmű néhány tematikus és formai jellemzője.</p> <p><i>Egy katonaének</i> (kompozíció, értékrend).</p> <p>Legalább további két mű értelmezése <i>Hogy Júliára talál, így köszöne néki, Kiben az Celia szerelméért való gyötrelméről szól</i></p> <p>Istenes tematika, könyörgésvers, <i>Adj már csendességet</i>; Szövegvers, Megformáltság, szerkezet (aranymetszés, hárompillérű kompozíció).</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, refelktálás, megbeszélés, vit</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek</i>: a 16. sz. kulturális élete Magyarországon</p> <p><i>Vizuális kultúra</i>: a reneszánsz kultúra Magyarországon az arany metszés.</p>	<p>zenei részletek</p> <p>internetes kapcsolat</p>
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Balassi-strófa, Balassa-kódex, hárompilléres versszerkezet, katonaének, szonett			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A reneszánsz irodalma		Órakeret	
	E. Színház- és drámatörténet: dráma a reformáció korában		4 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az angol reneszánsz színház és dráma jellemzőinek, a shakespeare-i dramaturgia és nyelvezet befogadása, reflektálás Shakespeare drámaírói életművének hatására – A színházi kultúra alapvető változásai a görög színháztól a shakespeare-i színházig – A műelemző képesség fejlesztése, a hősök jellemzése, magatartásuk, konfliktusaik megértése – Magatartásformák, konfliktusok, értékek felismerése, szembeesítése, a drámai művekben felvetett erkölcsi problémák megértése, mérlegelése – Drámai helyzetek és dramaturgiai eszközök megértése drámajátékon keresztül, részvétel drámai jelenet kidolgozásában és előadásában 			

		<ul style="list-style-type: none"> – A tragikum és a komikum műfajformáló minőségének megértése – A törzsanyagban megjelölt művek egyikének feldolgozása <p>Lehetőség szerint a szerző valamely művéből készült kortárs színházi előadás megtekintése, a színházi előadás élményének megbeszélése, feldolgozása</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
William Shakespeare: Romeo és Júlia vagy Hamlet, dán királyfi	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – részt vesz a témakörhöz kapcsolódó drámajáték előkészítésében és előadásában; – képes rögtönzésre (cselekményváz és adott állandó típusok alapján); – megismer néhányat az európai színjátszás máig élő hagyományaiából; – felismeri az előadásmódok és színpadformák sokféleségét a középkori játéktípusokban. – ismer néhány Shakespeare-témát, szállóigét; – képes egy mű részletes elemzése kapcsán a hősök jellemzésére, magatartásuk, konfliktusaik értékelésére; 	<p>Tanulói tevékenység szervezése</p> <p>Pármunka, csoportmunka, karaktertípusok alkotása, cselekményváz írása, színpadképek</p>	<p><i>Tánc és dráma:</i> dráma és színháztörténet, játéktípusok.</p> <p><i>Vizuális kultúra; ének-zene; mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> illusztrációk, zenei és filmes feldolgozások Shakespeare-művekből.</p>	<p>internetes hozzáférés filmrészletek</p>

	– megérti a befogadói elvárások (korabeli közönség) és a dramaturgia összefüggését;			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	blank verse, commedia dell'arte, hármasszínű színpad, a shakespeare-i dramaturgia, királydráma, bosszúdráma, lírai tragédia			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II. A barokk és a rokokó</u>		Órakeret 11 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – A törzsanyagban felsorolt szerzők és műveik megismerése, rendszerezése, – a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyaghoz tartozó művek olvasásával és értelmezésével 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok	
A) Epika a) Vitairatok, vallásos értekezések – a katolikus megújulás Pázmány Péter: Alvinczi Péter uramhoz írt öt szép levél (részlet) b) Portré: Zrínyi Miklós és a barokk eposz Zrínyi Miklós: Szigeti	A tanuló – ismeri a fogalomhasználati problémákat (művelődéstörténeti korszak, korstílus, stílusirányzat); – tisztában van irányzatok egymás mellett élésével; – meg tudja különböztetni	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata	<i>Vizuális kultúra; ének-zene; mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> illusztrációk, zenei és filmes feldolgozások Shakespeare-művekből.	
			internetes hozzáférés drámaelőadások részletei képek az angol színházról, PowerPoint-bemutató	

<p>veszedelem (részletek) c) Levél Mikes Kelemen: Törökországi levelek (1., 37., 112.) d) Tudományos élet Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia (részlet) B) A kuruc kor lírája: művek, műfajok Rákóczi-nóta Őszi harmat után</p>	<p>a reneszánsz / barokk alapvető formái és stílusjegyeit, ismeri ezek esztétikai háttérét; Műismereti minimuma: Cervantes: <i>Don Quijote</i> (részlet).</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>barokk, katolikus megújulás (ellenreformáció), jezsuita, barokk eposz, barokk körmondat, pátosz, röpirat, fiktív levél, kuruc, labanc, bujdosóének, toborzó dal, kesergő, rokokó, emlékirat</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>III. A felvilágosodás irodalma A. Az európai felvilágosodás</p>		<p>Órakeret 11 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben – Az európai irodalom nagy korstílusai jellemzőinek, történelmi és eszmei háttérének megismerése – Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílusok jelenléte a képzőművészetekben – Az európai irodalom nagy korstílusai időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése – A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként – A tanév során megismert szövegek új szempontú rendszerezése, áttekintése a történetiség, a korstílusok nézőpontjából – A klasszicizmus eszmetörténeti háttére, főbb sajátosságai – A felvilágosodás mint mozgalom és mint eszmetörténeti irányzat 			
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	<p>Pedagógiai eljárások,</p>	<p>Kapcsolódási pontok</p>	<p>Tananyagok</p>	

		módszerek, szervezési és munkaformák		
<p>A) Az európai felvilágosodás</p> <p>a) Epika Jonathan Swift: Gulliver utazásai (részletek) Voltaire: Candide (részletek)</p> <p>b) Színház- és drámatörténet A francia klasszicista dráma Irodalom és színház Molière: A fősvény vagy Tartuffe Johann Wolfgang von Goethe: Faust I. (részletek)</p> <p>c) Líra Robert Burns: John Anderson Robert Burns: Falusi randevú</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri a klasszicista normatív esztétika sajátosságait (műfaji hierarchia, szabályok); a korabeli elvárások és a dramaturgia összefüggését; – megérti a komikum műfajformáló minőségét és változatait (helyzet- és jellemkomikum); – képes egy mű részletes elemzése kapcsán a hősök jellemzésére, magatartásuk, konfliktusaik értékelésére; – részt vesz egy jelenet kidolgozásában és előadásában; – lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást (vagy felvételét); – műismereti minimuma: egy Molière-mű elemző feldolgozása és memoriter: egy részlet; – alkalmassá válik az adott műről szóló vélemények kritikus befogadására; egy 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, grafikai szervezők használata listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita reflektálás</p>	<p><i>Tánc és dráma:</i> színháztörténet, a színpadi kísérő zene, a koreográfia. <i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek;</i> <i>filozófia; etika:</i> a felvilágosodás korának bölcselete; értekezések a kor szerzőitől.</p>	<p>internetes hozzáférés drámaelőadások részletei képek a francia színházról, PowerPoint-bemutató</p>

	<p>szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére</p> <ul style="list-style-type: none"> – megismeri a bölcséleti háttér és a stílusirányzat, műfaj, tematika néhány összefüggését, az egyes irányzatok jellemző tendenciáit, irodalmi műfajait az európai irodalmakból vett egyes szemelvények alapján; – felismeri a preromantika jellegét, szerepét; – választható beszámolót készíthet olvasmányélménye vagy látott színházi élménye alapján (Defoe, Swift, Schiller művei); – műismereti minimuma: Swift, Voltaire, Goethe egy-egy művének/ részletének ismerete. 			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>felvilágosodás, klasszicizmus, szentimentalizmus, enciklopédia, racionalizmus, empirizmus, utaztató regény, tézisregény, „sziget regény”, satíra, gúny, klasszicista dráma, normatív poétika, rezonőr, weimari klasszika, drámai költemény</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>III. A felvilágosodás irodalma B. A felvilágosodás korának magyar irodalmából: rokokó,</p>		<p>Órakeret 9 óra</p>	

		klasszicizmus, szentimentalizmus		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Az irodalomtörténeti korszakolás sajátosságainak, nehézségeinek, céljainak megismerése – A művelődéstörténeti kontextus jelentőségének megértése az irodalmi mű elemzésében – Az irodalomtörténeti korszak történelmi, művelődéstörténeti háttérének, sajátosságainak tanulmányozása – A korstílus fogalmának rögzítése; az irodalom és a társművészetek kapcsolata – a magyar irodalomtörténettel és a nemzeti kultúrával, hagyományokkal kapcsolatos ismereteinek elmélyítése a törzsanyagban rögzített szerzők és műveik olvasásával és értelmezésével 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>a) Epika Csokonai Vitéz Mihály: Dorotya vagyis a dámák diadalma a fárságon, (részletek)</p> <p>b) Líra Kazinczy Ferenc: Tövisék és virágok (részletek) Portré: Csokonai Vitéz Mihály Az estve A boldogság Tartózkodó kérelem Szerlemdal a csikóbőrös kulacshoz A Reményhez A Magánossághoz</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismereteket szerez a kuruc kor irodalmáról; – ismeri a magyar nyelv ügyében született legfontosabb programok, értekezések gondolatait; Kazinczy tevékenységét; a magyar felvilágosodás időszakának, irodalmi életének néhány sajátosságát; – tudatosítja a nyelvújítási mozgalom jelentőségét; – tisztában van Csokonai életművének jellegével, az alkotó helyével, szerepével a magyar irodalom 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> stílusirányzatok egymásmellettiége a 18. században.</p> <p><i>Földrajz:</i> a témakörhöz, az alkotókhoz kapcsolódó tájegységek, települések</p>	<p>művelődéstörténeti atlasz</p> <p>internetes kapcsolat festmények, képek, PowerPoint-bemutató, zenei részletek</p>

	történetében; felismer jellemző stílusirányzatokat, műfajokat, verstípusokat és versformákat; – elemzések értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére; memoriterek tolmácsolására			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	vátész, röpirat, komikus vagy vígeposz, szentimentális levélregény, nyelvújítás, ortológusok, neológusok, stíluszintézis, piktúra, szentencia, anakreoni dalok, népies helyzetdal			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	IV. A felvilágosodás irodalma C. A klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban		Órakeret 12 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai és prózai szövegek olvasása, értelmezése – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése – Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése – Bevezetés a költészet olvasásába: néma és hangos olvasás, megzenésített versek befogadása, versmondás, költemények kreatív-produktív feldolgozása – Lírai beszédhelyzetek, szerepek, alapvető műfajok (dal, epigramma, óda, elégia) – Líra és metrika, líra és zeneiség: az ütemhangsúlyos és időmértékes verselés alapjai – A törzsanyagban megnevezett költemények részletesebb értelmezése a korábban megismert 			

		stilisztikai-poétikai fogalmak segítségével		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban</p> <p>a) Líra Portré: Berzsenyi Dániel Osztályrészem Levéltöredék barátnémhoz A közelítő tél A magyarokhoz (I.)</p> <p>Kisfaludy Károly: Mohács (részlet) Portré: Kölcsey Ferenc Himnusz Vanitatum vanitas Zrínyi dala Zrínyi második éneke</p> <p>b) Epika Kölcsey Ferenc: Nemzeti hagyományok (részletek) Kölcsey Ferenc: Parainesis (részletek)</p> <p>c) Színház és dráma Katona József: Bánk bán</p>	<p>– Berzsenyi kapcsán alkalmassá válik legalább 3-4 alkotás és a műveikről szóló vélemények, elemzések értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére; memoriterek tolmácsolására</p> <p>– ismeri a magyar irodalom néhány sajátosságát a 19. század első felében;</p> <p>– felismeri a reformkor-nemzeti romantika-népiesség fogalmak tartalmát, szerepét és jelentőségét;</p> <p>– tisztában van Kölcsey és Vörösmarty életművének jellegével, az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében;</p> <p>– ismeri a magyar színház történetének néhány sajátosságát (az állandó magyar színház hiányát, törekvéseket a</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a magyar romantika más művészeti ágakban; népdalok.</p> <p><i>Földrajz:</i> az alkotókhoz kapcsolódó tájegységek, települések.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a reformkori művelődés és társadalmi élet.</p>	<p>internetes kapcsolat festmények, képek, épületek, szobrok a magyar romantikából</p> <p>PowerPoint-bemutató, zenei részletek</p>

	<p>létrehozására);</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes elemezni nemzeti tragédiánk sajátosságait (problematika, drámai szerkezet és nyelv, sajátos lezárás, „megoldás) – megismer néhány álláspontot a műértelmezéshez; – lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást (vagy felvételét), és közös elemzéssel értékelik az adott interpretációt; – műismereti minimuma: a tragédia (házi olvasmány) elemző feldolgozása és memoriter: részlet(ek) a műből; – alkalmassá válik a mű értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére. 			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	nemzeti himnusz, értekezés, intellektus, értékszembesítő és időszembesítő verstípus, nemzeti identitás, közösségi értékrend, költői öntudat, prófétai szerephelyzet			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>IV. A romantika irodalma</u>			Órakeret 13 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési	– A korstílus fogalmának használata az európai művelődéstörténetben			

céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Az európai irodalom nagy korstílusa jellemzőinek, történelmi és eszmei háttérének megismerése – Irodalom és képzőművészet kapcsolata; a korstílus jelenléte a képzőművészetekben – Az európai irodalom nagy korstílusa időbeli és térbeli viszonyainak, különbségeinek megismerése – A korstílus felhasználása az irodalmi elemzés egyik kontextusaként – Az európai romantika sajátosságai; néhány szövegrészlet a romantikus művek köréből 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
<p>a) Az angolszász romantika</p> <p>George Byron egy szabadon választott művéből részlet</p> <p>Sir Walter Scott: Ivanhoe (részlet)</p> <p>Edgar Allan Poe: A Morgue utcai kettős gyilkosság</p> <p>b) A francia romantika</p> <p>Victor Hugo: A párizsi Notre-Dame (részlet)</p> <p>c) A német romantika</p> <p>Heinrich Heine: Loreley</p> <p>d) Az orosz romantika</p> <p>Alexandr Szergejevics</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – felismeri az életművek egymásmellettiségét az 1830-as években (klasszika, romantika, realizmus tendenciái, l. Goethe/ Hugo/Stendhal, Balzac) és a romantika korstílus-jellegét, jelentőségét; a romantika és a kritikus, realista szemlélet együtthatását; – megismeri az irodalmi liberalizmus szerepét és hatását az esztétikára (új műfaji változatok; stiláris és hangnemi összetettség, irónia és groteszk); – műismerete: Shelley, 	<p>Portfólió készítése.</p> <p>Tanulói tevékenységek szervezése:</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra; ének-zene:</i> a romantika művészete.</p> <p><i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> a romantika, romantikus mai médiaértelmezése</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>festmények, képek, Power-Point-bemutató, zenei részletek</p>

<p>Puskin: Anyegin (részletek)</p> <p>e) A lengyel romantika</p> <p>Adam Mickiewicz: A lengyel anyához</p>	<p>Keats, Poe, V. Hugo, E. T. A. Hoffmann, Puskin, illetve Balzac, Stendhal, Gogol egy-egy művének/ részletének ismerete;</p> <p>– képes egy választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány) elemző bemutatására a közös értelmezés után;</p> <p>– beszámolót/ könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak műveiből;</p> <p>alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.</p>			
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>korstílus, romantika, verses regény, történelmi regény, felesleges ember</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>V. A magyar romantika irodalma</u></p> <p>A. Életművek a magyar romantika irodalmából</p> <p>a. Vörösmarty Mihály</p>		<p>Órakeret</p> <p>9 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – A hazához fűződő viszonyt tematizáló lírai szövegek olvasása, értelmezése Vörösmarty Mihály életművéből a törzsanyagban meghatározottak szerint – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése 			

		<ul style="list-style-type: none"> – A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerése, értelmezése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések szellemi háttérének feltárása a társadalomtörténeti jelenségként is értelmezett irodalomban – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok érzékelése és értelmezése – Intertextuális utalások azonosítása és értelmezése, következtetések levonása 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
<p>A) Életművek a magyar romantika irodalmából</p> <p>a) Vörösmarty Mihály</p> <p>Líra Szózat Gondolatok a könyvtárban A merengőhöz Az emberek Előszó A vén cigány</p> <p>Dramai költemény Csongor és Tünde</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri a magyar irodalom néhány sajátosságát a 19. század első felében; – felismeri a reformkor-nemzeti romantika-népiesség fogalmak tartalmát, szerepét és jelentőségét; – tisztában van Vörösmarty életművének jellegével, az alkotó helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – Vörösmarty kapcsán alkalmassá válik legalább négy alkotás és a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére; 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> a magyar romantika más művészeti ágakban; népdalok.</p> <p><i>Földrajz:</i> az alkotókhoz kapcsolódó tájegységek, települések.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> a reformkori művelődés és társadalmi élet.</p> <p>Vörösmarty Mihály: Az emberek -> az emberi pusztítás felismerését segítheti a költemény -> beilleszthető a környezetvédelem</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>festmények, képek, épületek, szobrok a magyar romantikából</p> <p>PowerPoint-bemutató, zenei részletek</p>

	egy-egy szóbeli témakör kifejtésére; memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	rapszódia, drámai költemény			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>VI. A magyar romantika irodalma</u> A. Életművek a magyar romantika irodalmából b. Petőfi Sándor		Órakeret 15 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megnevezett versek szövegre épülő ismeretén, értelmezésén, elemzésén – Petőfi életművének főbb témái (szerelem, táj, haza, forradalom, család, házasság, ars poetica stb.) és műfajainak megismerése – A költő epikájának (<i>Az apostol</i>, <i>A helység kalapácsa</i>) néhány sajátossága részletek vagy egész mű tanulmányozásán keresztül – Petőfi alkotói pályájának és életútjának kapcsolatai, főbb szakaszai – A népiesség és a romantika jelenlétének bemutatása Petőfi Sándor életművében – Petőfi életútja legfontosabb eseményeinek megismerése; Petőfi korának irodalmi életében – A Petőfi-életmű befogadástörténetének néhány sajátossága, a Petőfi-kultusz születése – A Petőfi-életmű szerepe, hatása a reformkor és a forradalom történéseiben 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
b) Petőfi Sándor Líra A négyökrös szekér A bánat? egy nagy ocean A természet vadvirága Fa leszek, ha... Reszket a bokor, mert... Minek nevezzelek? Egy gondolat bánt engemet	A tanuló – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Petőfi helyét, szerepét a magyar irodalom történetében; költészetének jellegét; – műelemzések során megismeri Petőfi jellemző témáit, műfajait, poétikai	Tanulói tevékenységek szervezése: pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás	<i>Földrajz</i> : Petőfi életútjának állomásai. <i>Vizuális kultúra; ének-zene</i> : a romantika művészete, Petőfi művek feldolgozásai (hangoskönyv, színház, rajzfilm, dal).	hangos-könyv, művelődéstörténeti atlasz, internetes kapcsolat, festmények, képek, PowerPoint-bemutató, zenei, film- és színházi előadás részletek

<p>A puszta, télen vagy Kis-Kunság A XIX. század költői Fekete-piros dal</p> <p>Epika A helység kalapácsa (részlet) Az apostol (részlet)</p>	<p>megoldásait, versformáit; megkülönbözteti jellemző hangnemeit (pl. humor és irónia); – képes önálló műértelmezés megfogalmazására; – műismereti minimuma: <i>Az Alföld; Nemzeti dal</i> (ált. János vitéz, <i>A puszta, télen; A XIX. század költői; Európa csendes, újra csendes...; Szeptember végén</i> és még három-négy mű és memoriterek; – képessé válik Petőfi életművének bemutatására (legalább 10–12 lírai és 1–2 verses epikai alkotás alapján); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>		<p>Petőfi tájköltészeti alkotásai: tájköltészeti kapcsolódás, a természet megújulása, körforgása: fenntarthatóság kiemelése</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>népiesség, életkép, zsánerkép, elbeszélő költemény, versciklus, helyzetdal, tájlíra, lírai realizmus, látomásköltészet, zsenikultusz</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>VI. A magyar romantika irodalma</u> A. Életművek a magyar romantika irodalmából c. Jókai Mór B. Irodalomtudomány a romantika korában</p>		<p>Órakeret 9 óra</p>	

A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása – Legalább egy regény önálló elolvasása – Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenése, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepe – A 19. század néhány jellemző elbeszélő műfajának és irányzatának áttekintése – Kreatív szövegek alkotása megadott stílusban vagy ábrázolásmóddal – Szövegek közös értelmezése az elbeszéléselemélet alapfogalmainak segítségével 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
<p>c) Jókai Mór</p> <p>Elbeszélések A tengersizem tündére A huszti beteglátogatók</p> <p>Regények Az arany ember</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a korabeli és a mai olvasóközönség befogadói elvárásainak különbségével; – ismeri Jókai helyét a magyar regényirodalom történetében, alkotásmódjának jellemzőit; – felismeri a romantikus ábrázolásmód sajátosságait és a romantikus regény jellemző műfaji változatait; – képes egy regény sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére; – műismereti minimuma: egy regénye: <i>Az arany</i> 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra; ének-zene:</i> a romantika művészete.</p> <p><i>Mozgókép-kultúra és médiaismeret:</i> Jókai-művek filmes feldolgozásai.</p> <p><i>Földrajz:</i> a regényekben előforduló tájegységek, helyszínek.</p>	<p>internetes kapcsolat</p> <p>festmények, képek, PowerPoint-bemutató, zenei és filmrészletek</p>

	<p><i>ember</i> (vagy más, pl. <i>Egy magyar nábob</i>, <i>Feketegyémántok</i>) egy regényelemzés kapcsán képes önálló szóbeli tétel keretében egy elemzési feladat kifejtő megoldására.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>irányregény, utópia, szigetutópia, nemzeti szemlélet, korszerű népiesség</p>			

Óraszámok összefoglaló táblázata

XI. A reneszánsz irodalma	20
<i>C) A humanista irodalom</i>	5
<i>J) A reformáció vallásos irodalma, az anyanyelvű kultúra születése, hatása az irodalomra, a magyar nemzeti tudatra</i>	3
<i>K) A reformáció világi irodalma</i>	3
<i>L) Líra a reformáció korában</i>	5
<i>M) Dráma a reformáció korában</i>	4
XII. A barokk és a rokokó irodalma	11
<i>E) Epika</i>	7
<i>F) A kuruc kor lírája: műfajok, művek</i>	4
XIII. A felvilágosodás irodalma	32
<i>G) Az európai felvilágosodás</i>	11
<i>g) Epika</i>	6
<i>h) Dráma</i>	3
<i>i) Líra</i>	2
<i>H) A felvilágosodás korának magyar irodalma: rokokó, klasszicizmus és szentimentalizmus</i>	9
<i>e) Epika</i>	2

<i>f) Líra</i>	7
I) Klasszicizmus és kora romantika a magyar irodalomban	12
<i>g) Líra</i>	8
<i>h) Epika</i>	2
<i>i) Dráma</i>	2
XIV. A romantika irodalma	13
<i>g) Az angolszász romantika</i>	4
<i>h) A francia romantika</i>	3
<i>i) A német romantika</i>	2
<i>d) Az orosz romantika</i>	4
<i>e) A lengyel romantika</i>	1
XV. A magyar romantika irodalma I.	33
E) Életművek a magyar romantika irodalmából I.	32
<i>g) Vörösmarty Mihály</i>	9
<i>h) Petőfi Sándor</i>	15
<i>i) Jókai Mór</i>	8
F) Irodalomtudomány a romantika korában	1
Szabadon felhasználható órák (órakeret maximum 20%-a)	27

Összesen	136
-----------------	------------

Irodalom 11. évfolyam (136 óra)(Hatosztályos tagozat)

Tematikai egység/ Fejlesztési cél		I. A klasszikus modernség irodalma		Órakeret 12 óra
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		A. A realizmus a nyugat-európai irodalomban B. A realizmus az orosz irodalomban – Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása – Legalább két regény és két dráma önálló elolvasása – A XIX. század történelmi, erkölcsi, filozófiai kérdésfelvetéseinek, konfliktusainak megértése az epikus és drámai művek elemzése alapján – A XIX. század néhány jellemző epikus műfajának és irányzatának áttekintése – Lírai szövegek közös értelmezése lírapoétikai fogalmainak segítségével – Az irodalomtörténeti folytonosság (művek, motívumok párbeszéd) megértése – Klasszikus esztétikai és modernista esztétikai törekvések felfedezése a XIX. századi világirodalom kiemelkedő alkotásaiban – A XIX. századi világirodalom magyar irodalomra gyakorolt hatásának megértése		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
I. A klasszikus modernség irodalma A) A nyugat-európai irodalom a) Honoré de Balzac: Goriot apó (részletek) vagy Stendhal: Vörös és fekete (részletek) b) Színház- és drámatörténet: Henrik Ibsen: A vadkacsa vagy Nóra (Babautthon) B) Az orosz irodalom	A tanuló – felismeri az életművek egymásmellettségét az 1830-as években – megismeri az irodalmi liberalizmus szerepét és hatását az esztétikára (új műfaji változatok; stiláris és hangnemi összetettség, irónia és groteszk); – képes egy választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány)	Portfólió készítése. Tanulói tevékenységek szervezése: pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek; vizuális kultúra; ének-zene: a romantika művészete.</i> <i>Mozgóképkultúra és médiaismeret: a romantika, romantikus mai médiaértelmezése</i>	internetes kapcsolat festmények, képek, PowerPoint-bemutató, zenei részletek

<p>a) Nyikolaj Vasziljevics Gogol: A köpönyeg b) Fjodor Mihajlovics Dosztojevszkij: Bűn és bűnhődés (részletek) c) Lev Nyikolajevics Tolsztoj: Ivan Iljics halála d) Színház- és drámatörténet: Anton Pavlovics Csehov: Sirály vagy Ványa bácsi</p>	<p>elemző bemutatására a közös értelmezés után; – beszámolót/ könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak műveiből; alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	klasszikus modernség, realizmus, realista regény, mindentudó elbeszélő, tolsztojanizmus, visszatekintő időszerkezet, analitikus dráma, drámaiatlan dráma, lírai dráma			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A klasszikus modernség irodalma C. A klasszikus modernizmus lírájának alkotói, alkotásai		Órakeret 5 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A klasszikus modernista költészet főbb irányzatainak, programjainak megismerése – A XIX. századi líra új kifejezőmódbeli jellemzőinek azonosítása – A hagyományhoz való viszony értelmezése, a költői programok főbb sajátosságainak megfigyelése, poétikaértelmezések, a régi és új költészeteszmény jellemzőinek számbavétele – A korszak programadó verseinek értelmezése, poétikai-retorikai elemzése (annak tudatosításával, hogy ezek a művek fordításokban olvashatók) 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
A) A klasszikus modernizmus lírájának	A tanuló – felismeri a romantika és	Tanulói tevékenységek szervezése	<i>Vizuális kultúra; ének- zene: impresszionizmus,</i>	zenei anyag, CD-lejátszó vagy internetes

<p>alkotói, alkotásai a) Charles Baudelaire A Romlás virágai – Előszó Az albatrosz b) Paul Verlaine Őszi chanson Költészettan c) Arthur Rimbaud A magánhangzók szonettje</p>	<p>realizmus együtthatását, folytonosságát az epikában; értelmezi a realista és naturalista stílusirányzat jellemzőit; – megismeri az impresszionista és (pre)szimbolista európai líra néhány sajátosságát; – képes egy választott/kijelölt epikai alkotás (házi olvasmány) elemző bemutatására a közös értelmezés után; néhány lírai alkotás értelmezésére; – beszámolót / könyvajánlót készíthet egyéni olvasmányélménye alapján a korszak szerzőinek műveiből; – alkalmassá válik a korszakról, a szerzőkről, művekről szóló vélemények kritikus befogadására, egy lehetséges szóbeli tétel kifejtésére.</p>	<p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p>szimbolizmus más művészeti ágakban</p>	<p>hozzáférés képzőművészeti diák, PowerPoint- bemutató</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>szimbolizmus, esztétizmus, l'art pour l'art, kötetkompozíció, szinesztézia, kiátkozott költő</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>I. A klasszikus modernség irodalma</u> D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában</p>		<p>Órakeret 15 óra</p>	

		1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából a) Arany János		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a kijelölt versek értelmezése, elemzése alapján – Arany János lírai életművének főbb témái és változatai (szabadság és rabság; visszatekintés és önértékelés; a művész szerepe a társadalomban; erkölcsi dilemmák és válaszlehetőségek) – Arany János balladaköltészetének megismerése legalább három ballada elemzésével, a műfaji sajátosságok és a tematikus jellemzők rendszerezése – A költő epikájának (<i>Toldi estéje</i>, <i>Buda halála</i>) tanulmányozása a kijelölt és választott szövegek segítségével – A kortárs történelem eseményeinek feldolgozása, bemutatása Arany lírai és epikus költészetében – Arany alkotói pályája főbb szakaszainak azonosítása (forradalom előtti időszak, nagykorósi évek, Őszikék) – Arany életművében a népiesség és a romantika összefonódásának tudatosítása – Arany jelentősége kora irodalmi életében, Arany életútja legfontosabb eseményeinek megismerése – Az Arany-életmű befogadás-történetének, az Arany-kultusz születésének áttekintése 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából a) Arany János • Epika Toldi estéje • Balladák	A tanuló – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés	<i>Filozófia</i> : a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia. <i>Földrajz</i> : a földrajzi tér regionális szerveződése	internetes hozzáférés hangoskönyv

Ágnes asszony V. László Vörös Rébék • Líra Fiamnak Letésem a lantot Kertben Epilógus Kozmopolita költészet Mindvégig	népiesség továbbhatásával); – megismeri a Petőfi és Ady közti, Aranyal részben párhuzamos líra helyzetét; Vajda és az Ady fellépése előtti költők szerepét;	vita, reflektálás		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	ballada, pillérversszak, önrónia, eszményítő realizmus			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A klasszikus modernség irodalma		Órakeret	
	D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában 1. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából b) Mikszáth Kálmán		8 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Elbeszélő szövegek közös órai feldolgozása – Legalább négy novella és egy regény önálló elolvasása – Művelődéstörténeti kitekintés: a modern olvasóközönség megjelenésének, a sajtó és a könyvnyomtatás szerepének tanulmányozása – A romantika és a realizmus találkozásának vizsgálata a mikszáthi epikában – Az anekdota műfaji jellegzetességeinek megismerése, az anekdota szerepének vizsgálata Mikszáth regényeiben és novelláiban – A metaforikus próza poétikai jegyeinek megismerése – Mikszáth egy művében a különc szerepének tanulmányozása – Erkölcsi kérdések (pl.: bűn és büntetés, őszinteség, hazugság, képmutatás) vizsgálata Mikszáth műveiben 			

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>a) Mikszáth Kálmán Az a fekete folt Bede Anna tartozása A bágyi csoda Beszterce ostroma</p>	<p>A tanuló – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a népiesség továbbhatásával); – a századvég novellisztikájának néhány darabját értelmezve fejleszti novellaelemzési készségét; – ismeri Mikszáth helyét a magyar regényirodalom történetében, alkotásmódjának jellemzőit; képes egy regényének sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló novellaértelmezésre; lehetőséget kap beszámoló / könyvajánló készítésére egyéni olvasmányélménye alapján; – alkalmassá válik a</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Etika:</i> Mikszáth műveiben felvetett erkölcsi kérdések megvitatása, pl. a kapcsolatok világa, törvény és lelkiismeret.</p> <p><i>Filozófia:</i> a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia.</p> <p><i>Földrajz:</i> a földrajzi tér regionális szerveződése, a Mikszáth-regény/ekben előforduló tájegységek, helynevek</p> <p>Mikszáth kapcsán kiemelhető, hogy vannak művei, amelyben a szereplők mély harmóniában élnek a természettel. Kapcsolódhat ide a természetvédelem.</p>	<p>internetes hozzáférés hangoskönyv</p>

	művek értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	különc, donquijoteizmus			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A klasszikus modernség irodalma D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában 2. Színház- és drámatörténet – Madách Imre: Az ember tragédiája		Órakeret 6 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Madách Imre <i>Az ember tragédiája</i> című művének közös órai feldolgozása – A mű irodalmi, történetfilozófiai, eszmetörténeti előzményeinek megismerése – A bibliai és a mitológiai előképek felfedezése: a Teremtés könyve, Jób könyve, a Faust-történet – A mű erkölcsi kérdésfelvetéseinek megértése, mai vonatkozásainak tisztázása – Az ember tragédiájának történelemfilozófiai dilemmáinak vizsgálata (pl.: Ki irányítja a történelmet?, Van-e fejlődés a történelemben?) – Eszmék, nemek harcának vizsgálata a műben 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
1. Színház- és drámatörténet Madách Imre: Az ember tragédiája	A tanuló – megismeri a drámai költemény műfaji változatának jellemzőit (filozófiai, bölcséleti tartalmak), sajátos drámai hőseit; többféle világfelfogás egyidejű	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés, listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita,	<i>Etika; filozófia:</i> filozófiai irányzatok a 19. században. <i>Dráma és tánc:</i> színházművészet, a mű színrevitele, dramatikus játékok.	Internetes hozzáférés drámaelőadások részletei Tragédia-illusztrációk PowerPoint bemutató

	<p>létezését;</p> <ul style="list-style-type: none"> – értelmezi a művet (lehetőleg többféle megközelítésből); – megismerkedik néhány műértelmezéssel, állásponttal; – lehetőség szerint megtekint egy színházi előadást (vagy felvételét), és közös elemzéssel értékeli az adott interpretációt és a mű színpadra állításának lehetőségeit; – műismereti minimuma: a <i>Tragédia</i> (házi olvasmány) elemző feldolgozása és memoriter: részlet(ek) a műből, valamint szállóigévé vált sorok; – alkalmassá válik a mű értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére 	reflektálás	<p><i>Informatika</i>: tájékozódás a <i>Tragédia</i> hazai és nemzetközi színházi előadásairól, fordításairól.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	emberiségdráma, emberiségköltemény, drámai költemény, történelemfilozófia, történeti színek, keretszínek, falanszter			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	I. A klasszikus modernség irodalma D. Romantika és realizmus a XIX. század magyar		Órakeret 5 óra	

		irodalmában 3. Szemelvények a XIX. század második felének magyar irodalmából: Tompa Mihály, Gárdonyi Géza, Vajda János, Reviczky Gyula		
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai		<ul style="list-style-type: none"> – Ezen XIX. századi alkotók helyének, irodalomtörténeti szerepének megismerése – A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése – A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. – A művek közös és egyéni feldolgozása, értelmezése <p>Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>1. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából</p> <p>a) Tompa Mihály A gólyához A madár fiaihoz</p> <p>b) Gárdonyi Géza Az én falum (részletek) A láthatatlan ember (részlet)</p> <p>c) Vajda János Húsz év múlva</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a népiesség továbbhatásával); – megismeri a Petőfi és Ady közti, Arannyal részben párhuzamos líra helyzetét; Vajda és az Ady fellépése előtti költők szerepét; – alkalmassá válik a művek értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita, reflektálás</p>	<p><i>Filozófia:</i> a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia.</p> <p><i>Földrajz:</i> a földrajzi tér regionális szerveződése, a regény/ekben előforduló tájegységek, helynevek</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>hangoskönyv</p>

	anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	nép-nemzeti irodalom, filozófiai dal			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II.A magyar irodalom a XX. században</u> A. Életművek a XX. század magyar irodalmából 1. Herczeg Ferenc		Órakeret 5 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével – A hazához fűződő viszonyt vizsgáló prózai szövegek olvasása, értelmezése – Világkép és műfajok, kompozíciós, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések vizsgálata Herczeg Ferenc műveiben – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének felismerése 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
a) Herczeg Ferenc Az élet kapuja Fekete szüret a Badacsonyon Színház- és drámatörténet: Bizánc	A tanuló – tisztában van a 19. sz. második fele magyar irodalmának sajátosságaival, ismeri a korszak néhány jellemző tendenciáját (Petőfi és a népiesség továbbhatásával);	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás	<i>Etika</i> : törvény és lelkiismeret. <i>Filozófia</i> : a létre vonatkozó kérdések, etika, erkölcsfilozófia. <i>Földrajz</i> : regény/ekben előforduló tájegységek, helynevek	internetes hozzáférés hangoskönyv

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Új Idők, nemzeti konzervativizmus, színmű			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II.A magyar irodalom a XX. században A. Életművek a XX. század magyar irodalmából 2. Ady Endre		Órakeret 14 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Ady Endre életművének főbb témái (pl.: szerelem, magyarság, Élet-Halál, Isten, költészet, pénz, háború, stb.) és versformái – Ady költészetének tematikus, formai és nyelvi újdonságai XIX. századi költészetünk tükrében – A szimbólumok újszerű használata az életműben – A szecessziós-szimbolista versek esztétikai jellemzőinek megismerése – Ady Endre költészetének hatása a kortársakra, illetve az ún. Ady-kultusz születésének megismerése – Szemelvények a költő prózájából, publicisztikai írásaiból – Ady Endre életútjának költészetét meghatározó főbb eseményei, kapcsolatuk a költői pálya alakulásával – A költő főbb pályaszakaszainak jellemzői, az Új versek c. kötet felépítésének tanulmányozása – A Nyugat születése, jelentőségének felismerése – Ady Endre költészete körüli viták (saját kora és az utókor recepciójában) tanulmányozása 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
a) Ady Endre Góg és Magóg fia vagyok én... Héja-nász az avaron Harc a Nagyúrral	A tanuló – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Ady helyét, költői szerepét a magyar irodalom	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés,	<i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> társadalmi modernizáció, városiasodás, a modern újságírás.	internetes hozzáférés PowerPoint-bemutató illusztrációk, portrék földrajzi,

<p>Új vizeken járok Az ős Kaján A Sion-hegy alatt Az Úr érkezése Kocsi-út az éjszakában Emlékezés egy nyár- éjszakára Őrizem a szemed</p>	<p>történetében; költészetének jellegét; – tisztában van a 20. eleji magyar irodalom sajátosságaival és a megújítás szándékával; – műelemzések során megismeri Ady jellemző köteteit, szerkesztési módszereit, lírai témáit, poétikai megoldásait; – képes önálló versértelmezések megfogalmaz-ására; – műismereti minimuma: <i>A Sion-hegy alatt; Góg és Magóg fia vagyok én...; Kocsi-út az éjszakában</i> és még 4-5 mű (memoriterek is) és ált. isk.; – képessé válik az Ady-életmű jellemzőinek bemutatására (legalább 10 lírai alkotás alapján); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>	<p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés, vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> Ady-illusztrációk, korabeli dokumentumok. <i>Földrajz:</i> Ady- emlékhelyek</p>	<p>művelődés-történeti atlasz</p>
---	--	---	--	-----------------------------------

Kulcsfogalmak/ fogalmak	szecesszió, versciklus, kötetkompozíció, vezérvers, önmitologizálás, szimultán versritmus vagy bimetrikus verselés			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II.A magyar irodalom a XX. században A. Életművek a XX. század magyar irodalmából 3. Babits Mihály		Órakeret 10 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt versek és a Jónás könyve elemzésével – Babits Mihály irodalomszervező munkásságának feltérképezése – Babits Mihály költészetének főbb témái (filozófiai kérdésselvetések, az értelmiségi lét kérdései és felelőssége, értékörzés, erkölcsi kérdések és választások) tanulmányozása – Babits Mihály „poeta doctus” költői felfogásának megismerése néhány költői eszközének tanulmányozásával – Babits költői életútjának és költői pályájának főbb szakaszai, eseményei – Babits jelentőségének megismerése a magyar irodalomban: a költő, a magánember, a közéleti személyiség egysége; szemléleti, esztétikai öröksége 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
a) Babits Mihály In Horatium A lírikus epilógja Esti kérdés Jobb és bal Mint különös hírmondó... Ősz és tavasz közt Jónás könyve; Jónás imája	A tanuló – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Babits helyét, szerepét a magyar irodalom és a <i>Nyugat</i> történetében; írásművészetének jellegét; – tisztában van a <i>Nyugat</i> első nemzedéke tevékenységével, jelentőségével;	Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás	<i>Vizuális kultúra</i> : Babits-portrék. <i>Informatika</i> : adattárak és internetes közlés, (pl. a <i>Nyugat</i>). <i>Etika; filozófia</i> : filozófiai, etikai irányzatok és hatásuk	internetes hozzáférés PowerPoint bemutató illusztrációk, portrék filmrészletek

	<ul style="list-style-type: none"> – műelemzések során megismeri Babits jellemző lírai témáit, poétikai megoldásait és a <i>Jónás könyvét</i>; – képes Babits-művek önálló értelmezésének megfogalmazására; – képessé válik a Babits-életmű jellemzőinek bemutatására (legalább négy lírai alkotás); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására 			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	filozófiai költészet, parafrázis, nominális és verbális stílus, irónia			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II.A magyar irodalom a XX. században</u> A. Életművek a XX. század magyar irodalmából 4. Kosztolányi Dezső		Órakeret 10 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése a törzsanyagban megjelölt művek elemzésével – Kosztolányi Dezső költészetének főbb témáinak (gyermek- és ifjúkor, emlékezés, értékszembesítés, elmúlás, érzelmek stb.) tanulmányozása – A költő „homo aestheticus” költői felfogásának megismerése költői eszköztárának tanulmányozása által – Elbeszélő prózája főbb narrációtechnikai, esztétikai sajátosságainak felismerése, értelmezése 			

		<ul style="list-style-type: none"> – A lélektani analízis tanulmányozása Kosztolányi Dezső prózájában – A történelem és a magánember konfliktusának ábrázolása Kosztolányi Dezső regényeiben – Kosztolányi Dezső szerepének vizsgálata kora irodalmi életében (vitái kortársaival; helye, szerepe a Nyugat első nemzedékében) 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>4) Kosztolányi Dezső A szegény kisgyermek panaszai (részletek: Mint aki a sínek közé esett..., Azon az éjjel, Anyuska régi képe) Boldog, szomorú dal Őszi reggeli Halotti beszéd Hajnali részegség Édes Anna Esti Kornél; Tizenharcadik fejezet, melyben egy közönséges villamosútról ad megrázó leírást, – s elbúcsúzik az olvasótól</p>	<p>A tanuló – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; Kosztolányi helyét, szerepét a magyar irodalom történetében; írásművészetének jellegét; – tisztában van a <i>Nyugat</i> első nemzedéke tevékenységével, jelentőségével; – műelemzések során megismeri Kosztolányi jellemző lírai témáit, poétikai megoldásait; kis- és nagyepikájának néhány jelentős darabját; – képes lírai és epikai alkotások önálló értelmezésének megfogalmazására; – műismereti minimuma: Kosztolányi egy regénye és két novellája; lírai</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás,</p>	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> urbanizáció, kulturális élet, sajtó. <i>Mozgóképkultúra és médiaismeret:</i> Kosztolányi-művek filmes feldolgozásai. <i>Etika; filozófia:</i> filozófiai, lélektani irányzatok, pl. a freudizmus és hatása.</p>	<p>internetes hozzáférés PowerPoint bemutató illusztrációk, portrék filmrészletek</p>

	alkotásai (ált. isk. memoriter is), <i>Hajnali részegség</i> , <i>Halotti beszéd</i> és még egy-két műve (memoriter is); – képessé válik a Kosztolányi-életmű jellemzőinek bemutatására (legalább 4 lírai alkotás, egy regény, két novella alapján); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	homo aestheticus, versciklus, modernizmus, freudizmus, novellaciklus, alakmás			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II.A magyar irodalom a XX. században B. Portrék a XX. század magyar irodalmából I. 1. Móricz Zsigmond 2. Wass Albert		Órakeret 11 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Művelődéstörténeti kitekintés: a stílusok egyidejűségének, az olvasóközönség átalakulásának, az irodalmi elbeszélés, a film és más médiumok kapcsolatának vizsgálata – A hazához fűződő viszonyt ábrázoló szövegek olvasása, a művek közös értelmezése az elbeszéléselemzés alapfogalmainak segítségével – Világkép és műfajok, kompozíciók, poétikai és retorikai megoldások összefüggéseinek felismertetése – Egyes műfaji konvenciók jelentéshordozó szerepének megismerése – A szépirodalmi szövegekben megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, 			

		<p>magatartásformák felismerése, értelmezése</p> <ul style="list-style-type: none"> – Társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok, kérdésfelvetések történelmi, szellemtörténeti háttérének feltárása – A művek történeti nézőpontú megközelítése, a megjelenő esztétikai, lét- és történelemfilozófiai kérdések és válaszok értelmezése – Történelmi sorskérdések vizsgálata az adott szerzők műveiben – A transzilván irodalom fogalmának, irodalomtörténeti jelentőségének tisztázása 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>B) Portrék a XX. század magyar irodalmából</p> <p>1) Móricz Zsigmond Tragédia Úri muri</p> <p>2) Wass Albert Adjátok vissza a hegyeimet! Üzenet haza</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri Móricz helyét a magyar epika történetében (<i>Nyugat</i>; népi írók mozgalma, <i>KeletNépe</i>); alkotásmódjának jellemzőit; – képes néhány alkotásának sok szempontú megközelítésére, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló műértelmezésre (novellaelemzések megfogalmazására); – lehetőséget kap beszámoló / könyvajánló készítésére egyéni olvasmányélménye alapján; 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita, reflektálás</p>	<p><i>Mozgóképkultúra</i> és <i>médiaismeret</i>:</p> <p>Móricz-művek filmes, televíziós adaptációi (pl. <i>Pillangó</i>, <i>Égi madár</i>, <i>Rokonok</i>, <i>Barbárok</i>, <i>Árvácska</i>).</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>hangoskönyvek</p> <p>illusztrációk, festmények</p>

	<p>– műismereti minimuma: Móricz egy regénye (házi olvasmány) és két novellája;</p> <p>– alkalmassá válik a művek értelmezéseinek kritikus befogadására; egy szóbeli érettségi témakör anyagának összeállítására és az abban megjelölt feladat kifejtésére</p>			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	naturalizmus, szabad függő beszéd, transzilván irodalom			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II.A magyar irodalom a XX. században C. Metszetek a XX. század magyar irodalmából - a Nyugat alkotói 1. Juhász Gyula 2. Tóth Árpád 3. Karinthy Frigyes		Órakeret 7 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – Az alkotók irodalomtörténeti helyének, szerepével vizsgálata – A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése – Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg – A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. – Az Így írtok ti irodalmi jelentőségének megértése – A költemények közös és egyéni feldolgozása, értelmezése – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök	

<p>C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából – a Nyugat alkotói</p> <p>1) Juhász Gyula Tiszai csönd Anna örök</p> <p>2) Tóth Árpád Esti sugárkoszorú Lélektől lélekig Isten oltó-kése</p> <p>3) Karinthy Frigyes Így írtok ti (részletek) Találkozás egy fiatalemberrel</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tudja a korban megismertetett stílusirányzatok, filozófiai, lélektani iskolák (Freud, Bergson) néhány jellemzőjét; – műismereti minimuma: Juhász Gyula egy műve, Tóth Árpád egy-két műve kijelöli Karinthy helyét a korszakban (újságírás; <i>Nyugat</i>, illetve csoporthoz nemtartozás); – ismerialkotás- és látásmódjuk jellemzőit; – képes néhány alkotás értelmezésére, műelemzések kritikus befogadására, saját álláspont kifejtésére és adott szempontú, önálló műmegközelítésre (pl. novellaelemzések megfogalmazására); 	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita, reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; ének-zene:</i> impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió</p> <p>más művészeti ágakban, Huszárik Zoltán <i>Szindbádja</i>.</p> <p>Karinthy műveinek filmes adaptációi, műveinek előadóművészeti példái.</p> <p><i>Filozófia:</i> életfilozófiák, időproblémák.</p> <p>Juhász Gyula: Tiszai csönd -> tájban való gyönyörködés, a természet megújulása, körforgása: fenntarthatóság kiemelése</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>képzőművészeti diásor, PowerPoint bemutató folyóiratok</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>A Nyugat és nemzedékei, paródia, stílusparódia, műfajparódia</p>			

Óraszámok összefoglaló táblázata

<p>IX. A klasszikus modernség irodalma</p>	<p>51</p>
---	------------------

<i>I) A nyugat-európai irodalom</i>	6
<i>J) Az orosz irodalom</i>	6
<i>K) A klasszikus modernizmus líra alkotói, alkotásai</i>	5
<i>L) Romantika és realizmus a XIX. század magyar irodalmában</i>	34
7. Életművek a XIX. század második felének magyar irodalmából	
<i>e) Arany János</i>	15
<i>f) Mikszáth Kálmán</i>	8
8. Színház- és drámatörténet	6
9. Szemelvények a XIX. század második felének és a századfordulónak a magyar irodalmából	5
X. A magyar irodalom a XX. században	57
<i>G) Életművek a XX. század magyar irodalmából</i>	39
9. Herczeg Ferenc	5
10. Ady Endre	14
11. Babits Mihály	10
12. Kosztolányi Dezső	10
<i>H) Portrék a XX. század magyar irodalmából</i>	11
5. Móricz Zsigmond	7
6. Wass Albert	4

<i>I) Metszetek a XX. század magyar irodalmából I.</i>	7
<i>Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói</i>	
7. Juhász Gyula	5
8. Tóth Árpád	
9. Karinthy Frigyes	2
Szabadon felhasználható órakeret (órakeret maximum 20%-a)	27
Összesen	136

Irodalom 12. évfolyam (116 óra)(Hatosztályos tagozat)

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>I. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma</u> A. Avantgárd mozgalmak B. A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai C. A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai D. Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései E. A posztmodern világirodalom</p>	<p>Órakeret 17 óra</p>
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi szövegek és társművészeti alkotások összehasonlító elemzése – Stílustörténeti és irodalomtörténeti fogalmak használata műértelmezésekben – Művelődéstörténeti áttekintés: a XIX-XX. század fordulójának filozófiai, művészeti és irodalmi irányzatainak tanulmányozása – Nietzsche, Bergson, Freud nézeteinek megismerése, irodalomra gyakorolt hatásuk feltérképezése – A művészet- és irodalomtörténetben a modernség/modernizmus jelentőségének vizsgálata. – Az avantgárd mozgalmak művészeti és politikai szerepének, jelentőségének megismerése – Az egzisztencializmus és a posztmodern filozófia irodalmi hatásának felfedezése – Valóság és fikció, a büntelenség és bűnösség, létbe vetettség filozófiai kérdéseinek értelmezése – A XX. századi irodalom néhány meghatározó tendenciájának megismertetése. Művek, műrészletek feldolgozása, alkotói nézőpontok, látásmódok, témák, történeti, kulturális kontextusok megvitatása. Az önálló olvasóvá válás támogatása, felkészítés a tanulói szerző- és műválasztásokra, a választott művek önálló feldolgozására és megosztására. – Kimerülés és újrafeltöltődés: a kísérleti irodalom és az olvasóközönség viszonya, a posztmodern változó meghatározásai 	

Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A) Avantgárd mozgalmak</p> <p>a) Guillaume Apollinaire: A megsebzett galamb és a szökőkút</p> <p>b) Kassák Lajos: A ló meghal a madarak kirepülnek (részlet)</p> <p>B) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai</p> <p>a) Thomas Stearns Eliot: A háromkirályok utazása (részlet)</p> <p>C) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai</p> <p>a) Franz Kafka: Az átváltozás</p> <p>b) Thomas Mann: Tonio Kröger vagy Mario és a varázsló</p> <p>D) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései</p> <p>Irodalom és színház</p>	<p>A tanuló</p> <p>– megismeri a 20. sz. eleji stílusirányzatok létrejöttét, a csoportok, programok szándékait, esztétikai elveit, poétikai megoldásait;</p> <p>– a magyar avantgárd sajátos helyzetét, Kassák szerepét.</p> <p>megismeri a 20. századi irodalom néhány meghatározó tendenciáját;</p> <p>– ismer néhány jellemző, jelentős 20. századi epikus művet, részletet (pl. T. S. Eliot, Franz Kafka, Thomas Mann, Bertolt Brecht, S. B. Beckett, Friedrich Dürrenmatt, Bohumil Hrabal, Gabriel Garcia Márquez, alkotásaiból) alkotásait</p>	<p>Tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés,</p> <p>rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita,</p> <p>reflektálás</p>	<p><i>Vizuális kultúra; mozgóképkultúra és médiaismeret:</i></p> <p>az avantgárd a képzőművészetek-ben (futurizmus, expresszionizmus, szürrealizmus, kubizmus, konstruktivizmus, dada); az expresszionista és szürrealista filmművészet.</p>	<p>internetes hozzáférés</p> <p>képzőművészeti, kultúrtörténeti diasorok, PowerPoint- bemutató</p>

<p>Bertolt Brecht: Koldusopera vagy Kurázszi mama Samuel Barclay Beckett: Godotra várva vagy Friedrich Dürrenmatt: A fizikusok vagy A nagy Romulus E) A posztmodern világirodalom a) Bohumil Hrabal: Sörgyári capriccio (részletek) b) Gabriel García Márquez: Száz év magány (részletek)</p>				
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>dekadencia; életfilozófia, pszichoanalízis; a nyelv és a személyiség válsága; avantgárd; futurizmus, dadaizmus, expresszionizmus, konstruktivizmus, kubizmus; szabad vers, kései modernség, objektív költészet, intellektuális költészet, abszurd dráma, kétszintes dráma, mítoszregény, posztmodern</p>			
<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p><u>II. A magyar irodalom a XX. században II.</u> A. Életmű a XX. század magyar irodalmából II. József Attila</p>		<p>Órakeret 15 óra</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Az életmű főbb sajátosságainak megismerése az életmű különböző szakaszaiból származó törzsanyagban megnevezett vers elemzésével – József Attila életműve főbb témáinak (pl.: haza, táj, szerelem, külváros és szegénység, lélekábrázolás, értékszembesítés, közéleti és gondolati költészet) és versformáinak, költői eszközeinek tanulmányozása – Annak vizsgálata, hogy az életút meghatározó tényei hogyan függnek össze a pályaképpel és a kor társadalmi-történelmi viszonyokkal – A költői pálya indulása, a költői életút szakaszolásának lehetséges változatai – József Attila nagy gondolati verseinek elemzése, a művek filozófiai, esztétikai 			

		<p>összetettségének vizsgálata</p> <p>– József Attila helyének tisztázása saját kora szellemi életében (vitái és kapcsolatai kortársaival)</p> <p>Utóéletének, a József Attila-kultusz születésének, a költői életmű XX. századi recepciójának tanulmányozása</p>		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>A. Életmű a XX. század magyar irodalmából II. József Attila</p> <p>Nem én kiáltok Reménytelenül Holt vidék Óda Flóra Kései sirató A Dunánál Tudod, hogy nincs bocsánat Nem emel föl (Karóval jöttél...)</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – ismeri az életmű főbb alkotói korszakait; József Attila helyét, szerepét a magyar irodalom történetében; írasművészetének jellegét; – műelemzések során megismeri József Attila jellemző lírai témáit, poétikai megoldásait; – képes önálló versértelmezések megfogalmazására; – képessé válik az életmű jellemzőinek bemutatására (legalább 12 lírai alkotás alapján); a műveiről szóló vélemények, elemzések értelmezésére, kritikus befogadására; egy-egy szóbeli témakörben kijelölt 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita, reflektálás</p>	<p><i>Informatika:</i> könyvtári és internetes tájékozódás József Attila dokumentumokról.</p> <p><i>Ének-zene:</i> megzenésített költemények.</p> <p><i>Etika; filozófia:</i> korabeli irányzatok és hatásuk; filozófiai kérdés-felvetések.</p> <p>Tájköltészeti kapcsolódás, a természet megújulása, körforgása: fenntarthatóság kiemelése</p>	<p>internetes hozzáférés vagy képek, illusztrációk, PowerPoint bemutató</p>

	feladat kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	tárgyias tájvers, komplex kép, óda, dal, műfajszintézis, létértelmező vers, önmegszólító vers, dialogizáló versbeszéd			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II. A magyar irodalom a XX. században II. B. Portrék a XX. század magyar irodalmából II. a. Örkény István b. Szabó Magda c. Kányádi Sándor		Órakeret 8 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban – Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg – Az erkölcs, hit, egyén és közösség, egyén és egyén viszonyának, kapcsolatának megvilágítása lírai, epikai, drámai alkotásokban – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
B) Portrék a XX. század magyar irodalmából a) Örkény István Egyperces novellák (részletek) b) Szabó Magda Az ajtó c) Kányádi Sándor Fekete- piros Halottak napja Bécsben	A tanuló – tisztában van az adott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – műismereti minimuma: Örkény István, Szabó Magda, Kányádi Sándor	tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás	<i>Mozgókép kultúra és médiaismeret:</i> Örkény műveinek filmes adaptációi. <i>Informatika:</i> internetes közlés, adattárak –önálló tájékozódás	internetes hozzáférés vagy filmrészletek

Sörény és koponya (részlet) Valaki jár a fák hegyén	néhány műve; – a szerzők kapcsán alkalmassá válik a műveikről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére (érettségi követelményrendszer); memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	groteszk, abszurd, egyperces, családragény, kálvinista és katolikus értékrend szembenállása, önéletrajziség			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	II. A magyar irodalom a XX. században II. C. Metszetek a XX. század magyar irodalmából II. a. Metszetek: egyéni utakon: Szabó Dezső, Krúdy Gyula és Weöres Sándor b. Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat alkotói: Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós c. Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból: Dsida Jenő, Reményik Sándor, Áprily Lajos d. Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából: Nagy László e. Metszet a tárgyias irodalomból: Pilinszky János		Órakeret 29 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	– A választott XX. századi szerzők szerepének megismerése a magyar irodalomban – A század irodalmi törekvéseinek, sajátosságainak, írói-költői csoportjainak megismerése – Annak felismerése, hogy az írói-költői felelősség, szociális-társadalmi együttérzés, világnézet, egyéni látásmód és kapcsolat a hagyományhoz változatos módon, műfajban és tematikában szólalhat meg. – Történelmi katalizmak és egyéni helytállások lírai ábrázolásának tanulmányozása Radnóti			

		költészetében – Történelmi traumák, nemzeti tragédiák ábrázolásának tanulmányozása a transzilván irodalomban – Az erkölcs, hit, egyén és közösség viszonyának kérdései lírai és prózai alkotásokban – A lírai beszédmód változatainak értelmezése; a korszakra és az egyes alkotókra jellemző beszédmódok feltárása, néhány jellegzetes alkotás összevetése. – A líra sokfélesége: párhuzamos és versengő költészeti hagyományok bemutatása – Összehasonlító elemzés készítése közös téma, motívum, műfaj vagy forma alapján		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
C) Metszetek a XX. század magyar irodalmából a) Metszetek: egyéni utakon Krúdy Gyula Szindbád A hídon Negyedik út vagy Szindbád útja a halálnál – Ötödik út Szabó Dezső Feltámadás Makucskán Weöres Sándor Rongyszőnyeg (részletek: 4., 99., 127.) b) Metszetek a modernista irodalomból – a Nyugat	A tanuló – tisztában van az adott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – műismereti minimuma: Szabó Dezső, Krúdy Gyula, Szabó Lőrinc, Radnóti Miklós, Dsida Jenő, Áprily Lajos, Pilinszky János, Illyés Gyula, Weöres Sándor, Kányádi Sándor néhány műve; – a szerzők kapcsán alkalmassá válik a műveikről szóló	tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás	<i>Informatika:</i> könyvtári és internetes tájékozódás <i>Ének-zene:</i> megzenésített költemények. <i>Etika; filozófia:</i> korabeli irányzatok és hatásuk; filozófiai kérdésfelvetések.	internetes hozzáférés vagy képek, illusztrációk, PowerPoint bemutató

<p>alkotói Szabó Lőrinc Semmiért Egészen Mozart hallgatása közben</p> <p>Radnóti Miklós Járkálj csak, halálraitélt! Hetedik ecloga Erőltetett menet Razglednicák</p> <p>c) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból</p> <p>Dsida Jenő Nagycsütörtök Arany és kék szavakkal</p> <p>Reményik Sándor Halotti beszéd a hulló leveleknek Eredj, ha tudsz (részlet)</p> <p>Áprily Lajos Tavaszi házsongárdi temetőben Március</p> <p>d) Metszet a „Fényes</p>	<p>véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére (érettségi követelményrendszer); memoriterek tolmácsolására.</p>			
---	---	--	--	--

szellők nemzedékének” irodalmából Nagy László Ki viszi át a Szerelmet Adjon az Isten				
e) Metszet a tárgyias irodalomból – az Újhold alkotói Pilinszky János Halak a hálóban Apokrif Négysoros				
f) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból Illyés Gyula Puszták népe (részlet)				
Kulcsfogalmak/ fogalmak	életrajzi ihletettség, kulturális veszteség, ekloga, eklogaciklus, razglednica, szerepvers, „Fényes szellők nemzedéke”; tárgyias irodalom			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	<u>II. A magyar irodalom a XX. században II.</u> D. Színház- és drámatörténet Örkény István, Szabó Magda		Órakeret 4 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<ul style="list-style-type: none"> – A törzsanyagban megnevezett drámai művek vagy műrészletek olvasása, megismerése, közös elemzése – Ismerkedés a korszakban kidolgozott dramaturgiai eljárásokkal – Álláspontok megismerése és kialakítása a feldolgozott drámák problémafelvetésével 			

		<p>kapcsolatban</p> <ul style="list-style-type: none"> – A drámai művekben a befogadó elé tárt társadalmi, közösségi és egyéni konfliktusok felismerése, megfogalmazása, megértése – A megmaradásért folytatott harc és az azért szükségképpen hozott áldozatok felismerése 		
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Taneszközök
<p>a) Örkény István: Tóték b) Szabó Magda: Az a szép fényes nap (részlet)</p>	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – tisztában van a választott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a magyar irodalom történetében; – megismeri a század irodalmának néhány törekvését, sajátosságát (nemzeti konzervatív irodalom, népi írók mozgalma, határon túli magyar és emigráns irodalom); – választhat műelemzést / műajánlást egyéni olvasmányélményei alapján; – a szerzők kapcsán alkalmassá válik a műveikről szóló 	<p>tanulói tevékenységek szervezése</p> <p>pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés</p> <p>listakészítés, rövid esszé, értelmezés, összehasonlítás, megbeszélés</p> <p>vita, reflektálás</p>	<p><i>Informatika:</i> internetes közlés, irodalmi adattárak és honlapok.</p>	<p>filmfeldolgozások részletei</p> <p>internetes források</p>

	véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.			
Kulcsfogalmak/ fogalmak	totalitárius, történelmi dráma			
Tematikai egység/ Fejlesztési cél	III. A XX. századi történelem az irodalomban a. Trianon b. Világháborúk c. Holokauszt d. Kommunista diktatúra e. 1956		Órakeret 10 óra	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A nemzeti identitás meghatározó lírai szövegeinek olvasása, megértése, megbeszélése <ul style="list-style-type: none"> – Irodalmi szövegek elhelyezése történelmi kontextusban – Irodalmi szövegekben megfogalmazott közösségi és magánemberi erkölcsi dilemmák felismerése, megvitatása – Az olvasott szövegek szerkezeti egységeinek megfigyelése, a szerkezeti egységek retorikai funkcióinak azonosítása – Egyes olvasott szövegek jellegzetes retorikai alakzatainak megfigyelése 			
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Pedagógiai eljárások, módszerek, szervezési és munkaformák	Kapcsolódási pontok	Tananyagok
a) Trianon •Juhász Gyula: Trianon •Vérző Magyarország (Szerk.: Kosztolányi Dezső) Lyka Károly: Magyar művészet – magyar határok	A tanuló – tisztában van a választott 20. századi szerzők életművének jellegével; az alkotók helyével, szerepével a magyar	tanulói tevékenységek szervezése pármunka, csoportmunka, prezentációkészítés listakészítés, rövid esszé, értelmezés,	<i>Informatika</i> : internetes közlés, irodalmi adattárak és honlapok.	film-feldolgozások részletei internetes kapcsolat

<p>(részlet)</p> <p>b) Világháborúk</p> <ul style="list-style-type: none"> •Gyóni Géza: Csak egy éjszakára... <p>c) Holokauszt</p> <ul style="list-style-type: none"> •Szép Ernő: Emberszag (részlet) •Tadeusz Borowski: Kővilág <p>d) Kommunista diktatúra</p> <ul style="list-style-type: none"> •Illyés Gyula: Egy mondat a zsarnokságról vagy George Orwell: 1984 (részletek) <p>e) 1956</p> <ul style="list-style-type: none"> •Nagy Gáspár Öröknyár: elmúltam 9 éves A Fiú naplójából •Márai Sándor: Mennyből az angyal vagy Halotti beszéd 	<p>irodalom történetében;</p> <p>– megismeri a század irodalmának néhány törekvését, sajátosságát (nemzeti konzervatív irodalom, népi írók mozgalma, határon túli magyar és emigráns irodalom);</p> <p>– választhat műelemzést / műajánlást egyéni olvasmányélményei alapján;</p> <p>– a szerzők kapcsán alkalmassá válik a műveikről szóló véleményeknek, elemzéseknek az értelmezésére; egy-egy szóbeli témakör kifejtésére, memoriterek tolmácsolására.</p>	<p>összehasonlítás, megbeszélés vita, reflektálás</p>		
---	--	---	--	--

Óraszámok összefoglaló táblázata

XI. A modernizmus (a modernizmus kései korszaka) irodalma	17
K) Avantgárd mozgalmak	3
L) A világirodalom modernista lírájának nagy alkotói, alkotásai	3
M) A világirodalom modernista epikájának nagy alkotói, alkotásai	4
N) Színház- és drámatörténet: a modernizmus drámai törekvései	4
O) A posztmodern világirodalom	3
XII. A magyar irodalom a XX. században II.	56
I) Életmű a XX. század magyar irodalmából II.	15
József Attila	15
J) Portrék a XX. század magyar irodalmából I.	8
a, Örkény István	3
b, Szabó Magda	2
c, Kányádi Sándor	3
K) Metszetek a XX. század magyar irodalmából II.	29
m) Metszetek: egyéni utakon	
Szabó Dezső	2
Krúdy Gyula	2

Weöres Sándor	2
n) Metszetek a modernista irodalomból	
Szabó Lőrinc	2
Radnóti Miklós	9
o) Metszetek az erdélyi, délvidéki és kárpátaljai irodalomból	6
Dsida Jenő	
Reményik Sándor	
Áprily Lajos	
p) Metszet a „Fényes szellők nemzedékének” irodalmából	2
Nagy László	
q) Metszet a tárgyias irodalomból	2
Pilinszky János	
r) Metszetek az irodalmi szociográfia alkotóinak munkáiból	2
Illyés Gyula	
L) Színház- és drámatörténet	4
Örkény István	3
Szabó Magda	1
III. A XX. századi történelem az irodalomban	10
k) Trianon	2
l) Világháborúk	2
m) Holokauszt	2
n) Kommunista diktatúra	2
o) 1956	2

IV. Kortárs magyar irodalom	10
Szabadon felhasználható órakeret (órakeret maximum 20%-a)	23
Összesen	116